

انجمن وارتشکلان دامپزشکی و دامپزشکان دام

فصلنامه

فراورده‌های دامپزشکی و دامپروری

• شماره ۶ • سال چهارم • بهار ۱۴۰۱

حذف ارزش‌ترجیحی و تاثیر آن بر نهاده‌های خوراک

globe
Ingredients

شریک قابل اعتماد شما در کیفیت بدر
Your reliable partner

**FOR HIGH-QUALITY
FEED, FOOD & PHARMA INGREDIENTS**
Vitamins | Amino Acids | Proteins | Minerals

نماینده انحصاری شرکت globe در ایران
شماره تماس: ۰۲۱ - ۸۸۵۵۱۴۰۷
www.timarmakian.com
info@timarmakian.com

شرکت تیمار ماکیان

Poultry Protector

بهترین انتخاب در مبارزه با مایت فرمز (شپشک)

کارایی کم‌خطر و غیر شیمیایی

- ✓ ناپسود کننده تمامی مراحل چرخه زیستی مایت فرمز (تخم - لارو - بالغ)
- ✓ کاملاً بی ضرر و بدون اثر سمی بر مرغ و تولید تخم مرغ
- ✓ بهترین انتخاب جهت ریشه کنی مایت فرمز (شپشک) در دوران آماده سازی
- ✓ بهترین و مؤثرترین ماده به منظور کاهش و کنترل مایت فرمز (شپشک) در دوره تولید

نماینده انحصاری در ایران : شرکت تیمار ماکیان
شماره تماس: ۰۲۱ - ۸۸۵۵۱۴۰۷

www.timarmakian.com info@timarmakian.com

نماینده انحصاری

tecnessenze
essentially flavours

• Flavours • Essential Oils • Sweeteners •

Pet Food

Aquaculture

Poultry

Horses and Camels

Beef - Dairy - Cattle

Tecnaroma ZTA

ترکیبی از اسیدهای چرب ضروری و عصاره طبیعی گیاهان معطر

افزایش جذب و بهبود ضریب تبدیل (FCR 6,3%)

افزایش وزن

بهبود کیفیت تولید تخم مرغ

کاهش مصرف آنتی بیوتیک

کاهش هزینه های خوراک

MANUFACTURED BY
Tecnessenze S.r.l - ITALY
www.tecnessenze.com

AGENT IN IRAN
Timarmakian Co.
www.timarmakian.com
info@timarmakian.com
Tel. 021-88551407

UNLIMITED QUALITY

AT DSM NUTRITIONAL PRODUCTS WE ARE DEDICATED TO BRINGING VALUE TO THE FEED INDUSTRY

■ VITAMINS

ROVIMIX®
HY.D®

■ CAROTENOIDS

CAROPHYLL®

■ ENZYMES

RONOZYME®

■ ESSENTIAL OILS

CRINA®

■ EUBIOTICS

VEVOVITALL®
BALANCIUS™

■ TRACE ELEMENTS

VEVOMIN™
MICROGRAN®

■ PREMIXES

ROVINMIX®
OVN™

DSM Nutritional Products offers a comprehensive range of high-quality products and innovative solutions for the feed industry to help our customers to meet the ever increasing expectations of consumers.

Today and into the future, our commitment to the feed industry is unlimited.

DSM Nutritional Products Ltd.
CH-4002 Basel, Switzerland
www.dsmnutritionalproducts.com

شرکت اکبریه
- سهامی عام -

Akbarieh Company
Since 1990

تلفن : ۴-۶۶۶۹۸۰۱ (۰۲۱)

فکس : ۶۶۶۶۱۴۴ (۰۲۱)

animal.health@akbarieh.ir

مرتع

شرکت خدماتی

شماره ثبت: ۶۸۹۲۹

تاسیس: ۱۳۶۶

واردکننده و توزیع کننده
افزودنیهای خوراک دام و طیور و آبزیان
شامل انواع اسیدهای آمینه و تک ویتامینهای خالص
*وارد کننده انحصاری الکارنیتین خالص نئوفارما ایتالیا
و کلیه اقلام تک ویتامینهای خالص کاناویت کانادا

Feed Additives
Distributor

تهران - خیابان شهید بهشتی - بلوار قائم مقام فراهانی - کوچه میرزا حسنی - پلاک ۱۲ - واحد ۱۰
کد پستی ۱۵۸۶۷۵۴۳۷۱ تلفن: ۸۸۵۵۷۱۵۱-۸۸۷۲۲۰۶۵-۸۸۷۲۲۰۹۹

واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

فهرست

۴	سخن سردبیر
۶	وابستگی غذایی در خاورمیانه و شمال آفریقا (بخش دوم).....
۱۸	چگونه مرغدار شدم
۳۲	میزگرد بررسی حذف ارز ترجیحی و تاثیر آن بر نهاده‌های خوراک
۶۰	سیاست حمایتی مشترک کشاورزی اتحادیه اروپا.....
۷۴	بررسی روش های ثبت داروهای دامپزشکی در کشورهای مختلف (بخش ۲، تایلند).....
۸۰	مراجع داروسازی و فارماکوپه‌های رایج (بخش ۲)
۸۸	فهرست اعضای انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

همکاران این شماره:

نکیسا احمدی، عباسعلی اسعدیان، فریدون کارون، غلامعلی فارغی، کاظم محقق کجیدی، دکتر رضا مبصری، دکتر هجتبی محتسبی، دکتر مهدی میرسلیمی، دکتر حسن مهربانی یگانه، دکتر امین وکیل باشی، دکتر بهروز هادی زنوز

ویراستار: نوشین باهداد

روابط عمومی: علی اکبر قدیریان

نشانی: خیابان شهید گمنام، میدان گلها، خیابان مرداد، کوچه یکم شرقی، پلاک ۲، طبقه ۲ تلفن: ۸۸۳۳۲۶۸۰

آدرس اینترنتی: www.ivpbia.ir

نشر و پردازش: موسسه مطبوعاتی نشر تراب

تلفن: ۲۲۶۶۸۶۵۶

چاپ: خاتم نو تلفن: ۸۸۳۳۲۶۸۰

فصلنامه فرآورده‌های دامپزشکی و دامپزشکی

(نشریه انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام)
شماره ۶، سال چهارم، بهار ۱۴۰۱

صاحب امتیاز:

دکتر حمید رضا توکلی

مدیر مسئول:

دکتر حمید رضا توکلی

سردبیر:

عباسعلی اسعدیان

شورای سیاستگذاری:

دکتر سید مهدی میر سلیمی، دکتر آلاله کارون، مهندس کامیار منتصر، دکترعلیرضا مصطفوی، دکتر بیجان غفاری، مهندس علی بزازادگان، دکتر بابک یوسفی

مسکن‌های پیشنهادی

بیش از یک سال پیش، در تصمیمی شتاب‌زده، و با هدف حمایت از تولید داخلی، واردات دی‌کلسیم فسفات (DCP) و مونو کلسیم فسفات (MCP) با تایید مقامات سازمان دامپزشکی ممنوع اعلام شد. در همان زمان، پی‌آمدهای ناگوار این تصمیم برای مقامات تشریح شد که متأسفانه مورد توجه قرار نگرفت. هنوز «نتایج سحر» این تصمیم ظاهر نشده بود که واردات ۱۳۲ قلم دیگر فرآورده‌های دامپزشکی نیز به سرنوشت فسفات دچار شد و بازهم هشدارها مقبول طبع دست‌اندرکاران واقع نشد.

چندی نگذشت که «صبح دولت» تصمیم ممنوعیت واردات DCP و MCP دمید و صنعت با کمبود فسفات روبرو شد و تولید خوراک دام و طیور به شدت مورد تهدید قرار گرفت و زنجیره تأمین غذای مردم با مشکل برخورد کرد. داستان از این قرار است که گویی اسید فسفریک عمدتاً برای تولید کودهای فسفاته اختصاص داده شد، در نتیجه تولیدکنندگان محترم DCP و MCP با کمبود مواد اولیه برای تولید روبرو شدند. برای حل مشکل، همه صاحب نظران و دست‌اندرکاران وارد صحنه شدند و راه‌حل‌های مختلفی برای رفع بحران ارائه دادند، ولی همچنان بر درستی تصمیم اولیه خود تأکید داشتند و هیچ فرد و مسئولی نیز به روی مبارک نیاورد که مسکن‌های پیشنهادی در بلندمدت دواي درد نخواهد بود.

یکی از این مسکن‌های پیشنهادی این بود که تولید کود کشاورزی کاهش یابد و اسید فسفریک عمدتاً برای تولید DCP و MCP اختصاص یابد. مشخص نیست چرا فسفات برای دام و طیور بر کود کشاورزی ارجحیت دارد؟ واقعیت آن است که هر دو مورد استفاده از اسید فسفریک برای کشور ضروری است و نمی‌توان یکی را بر دیگری ارجح دانست. در جلسه هم‌اندیشی که در این باره تشکیل شد تصریح شد که واردات کود فسفاته در سال جاری از ۶۰۰ هزار تن به ۳۰۰ هزار تن کاهش یافته است. اگر این موضوع صحت داشته باشد، پرسش بعدی این خواهد بود که تولید داخلی کدام یک، کود فسفاته یا دی و مونو کلسیم فسفات، برای اقتصاد کشور بیشتر به صرفه است؟

مشکل را باید ریشه‌ای حل کرد. روند تولید، در همه کشورها، می‌تواند دست‌خوش مشکلاتی شود. دو کارخانه تولیدکننده اسید فسفریک ممکن است به علت تعمیرات اساسی و کمبود خاک فسفات نتوانند در مقطعی نیاز کشور را تأمین کنند. نتیجه منطقی از این بحران می‌توانست این باشد که ضمن حمایت از تولیدکنندگان داخلی، هیچ دریچه‌ای را نبایستی در تأمین کود کشاورزی و

لادی دواى درد نیست

دی و مونو کلسیم فسفات مورد نیاز کشور مسدود کرد. نه کشاورزان را می‌توان بدون کود شیمیایی رها کرد، و نه مرغداران و دامپروران کشور را می‌توان بدون مواد اولیه تولید خوراک رها کرد. به زبانی گویاتر، غذای مردم را نمی‌توان وابسته به منافع هیچ گروهی کرد. تنها برای تهیه خوراک طیور سالانه به بیش از ۱۴۰ هزار تن فسفات (به صورت DCP) نیاز است. هر چند تولیدکنندگان داخلی قادرند بخش عمده‌ای از این نیاز را برطرف سازند، ولی تولیدات آنان وابسته به تولید اسید فسفریک است که این خود وابسته به واردات خاک فسفات از خارج می‌باشد. در سال‌های گذشته نیز به دفعات شاهد کمبود اسید فسفریک و در نتیجه اختلال در روند تولید DCP بوده‌ایم. از این رو، اتکا به تنها یک منبع برای تامین این ماده اولیه همواره می‌تواند خطرآفرین باشد.

بحران کمبود دی و مونو کلسیم فسفات (که هنوز هم ادامه دارد) می‌توانست هشدارى باشد برای مسئولین و تجدید نظر در تصمیمات قبلى خود. ولی متأسفانه چنین نشد و به مسکن «واردات موقت و محدود» قناعت شد، که این نیز نوش دارویی بود بعد از مرگ سهراب. و باز باید در انتظار بمانیم که بحران مشابهی برای ۱۳۲ قلم کالای ممنوعه پیش آید، بار دیگر زیان‌هایی به صنعت دام و طیور کشور وارد شود، و باز هم با مسکنی درد را موقتاً کاهش داد. و تو خود نمی‌دانی نگرانی دولت مردان از چیست؟ آیا دی و مونو کلسیم فسفات وارداتی، با قیمتی بیش از ۲ برابر قیمت تولیدات داخلی، خطری برای تولیدات با کیفیت داخلی است؟ آیا انروفلوکساسین وارداتی، با بهای تمام شده بیش از ۲ برابر محصولات داخلی، تهدیدی است برای تولیدکنندگان سخت‌کوش وطنی؟ و اگر، خدای ناکرده و هفت کوه در میان، تولیدات داخلی نتوانند از نظر کمی و کیفی نیاز مرغداران و دامداران را تامین کنند، زیان این ممنوعیت‌ها بسیار بیش از واردات این محصولات نخواهد بود؟ و چگونه می‌شود از عرضه قاچاق و غیر قانونی این محصولات جلوگیری کرد؟ تا کنون که در مورد هیچ کالایی در این زمینه موفق نبوده‌ایم. تنها توانسته‌ایم مصرف‌کنندگان را بسپاریم به امان خدا، بی هیچ نظارتی بر بازار سیاه کالاهای قاچاق.

شاید اگر از تجربه‌های سایر کشورها برای حمایت از تولید داخلی استفاده شود، دیگر نیازی به وضع ممنوعیت‌ها و بگیر و ببند نباشد (رجوع شود به مقاله سیاست مشترک کشاورزی اتحادیه اروپا در همین شماره نشریه). راه‌های حمایت از تولیدات داخلی بسیار است و در بسیاری از کشورها تجربه شده است. نیازی نیست که ما چرخ را دوباره اختراع کنیم.

وابستگی غذایی در خاورمیانه و شمال آفریقا (بخش دوم)

عباس علی اسعدیان

کارشناس ارشد جامعه شناسی، رئیس هیات مدیره اسبق و بازرس کنونی انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام، مدیر عامل شرکت آرونا

بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۱، تولید کشاورزی در منطقه خاورمیانه و شما آفریقا تقریباً ۴ برابر شد و از ۱۲۰ به ۴۵۱ تریلیون کیلوکالری رسید. ولی این رشد چشمگیر برای همگامی با رشد جمعیت کافی نبود. تولید سرانه محصولات کشاورزی در این سال‌ها ثابت بود و هنوز هم با نیاز غذایی مردم فاصله زیادی دارد. رشد میزان برداشت محصول از هر واحد کشت نیز بسیار محدود بوده است. از سوی دیگر، با افزایش اهمیت محصولات کشاورزی قندی و روغن‌های گیاهی در غذای افراد، شکاف میان ساختار مصرف محصولات کشاورزی و ساختار تولید منطقه، که بیشتر بر غلات متمرکز است، عمیق‌تر شده است. بعلاوه، رشد تولیدات محصولات حیوانی باعث شده است که بخشی از تولید محلی غلات و دانه‌های روغنی به مصرف خوراک دام برسد. حجم ناچیز تولید محلی وابستگی به واردات نهاده‌های خوراک را افزایش داده است. به استثنای ترکیه، سیاست‌های دولت‌های منطقه از مدرن‌سازی و به‌روزرسانی بخش کشاورزی، دستیابی به تولید متراکم و انبوه، غلبه بر محدودیت‌های طبیعی منطقه و ایجاد انگیزه‌های اقتصادی برای تحول شیوه عمل فعالان کشاورزی ناتوان بوده است.

اصلی در غذای مردم منطقه گندم است که واردات آن در دوره مورد مطالعه از ۵ میلیون به ۴۴ میلیون تن افزایش داشته است. در خوراک دام، واردات اصلی ذرت است که میزان واردات آن از ۳۰۰ هزار تن به ۲۳ میلیون تن رسیده است و «غلات دیگر» که از ۹۰۰ هزار تن به ۱۲ میلیون تن افزایش داشته است.

افزایش مصرف روغن‌های گیاهی در غذای افراد و نیاز به کنجاله برای خوراک دام، وابستگی به واردات دانه‌های روغنی در منطقه را افزایش داده است. منطقه که در دهه ۱۹۶۰ صادرکننده کنجاله بود، در دهه ۱۹۷۰، به دلیل رشد دامپروری صنعتی، به واردکننده این محصول تبدیل شد. واردات کنجاله از ۱۷ هزار تن به ۹ میلیون تن، دانه‌های روغنی از ۲۵۰ هزار تن به ۹ میلیون، و روغن‌های گیاهی

از سال ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۱، نیاز سالانه منطقه به محصولات کشاورزی (شامل غذای انسان و خوراک دام) از ۱۳۹ به ۸۲۷ تریلیون کیلوکالری رسید. ولی تولید داخلی از ۱۲۰ به ۴۵۱ تریلیون کیلوکالری افزایش داشته است. این به این معنا است که در سال ۱۹۶۱ نیاز به واردات تنها ۱۹ تریلیون کیلو کالری محصولات کشاورزی بود (تقریباً ۱۴ درصد نیاز)، ولی این رقم در سال ۲۰۱۱ به ۳۷۶ تریلیون کیلوکالری افزایش یافته است (بیش از ۴۵ درصد نیاز). منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا امروزه بزرگترین واردکننده غلات در جهان است. واردات غلات طی سال‌های مورد بررسی (۱۹۶۱ تا ۲۰۱۱) ۱۵ برابر بیشتر شد. این حجم واردات غلات هم برای غذای انسان و هم برای خوراک دام استفاده می‌شود. غله

سازمان جهاد کشاورزی و دامپروری

متوسط سهم ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰	متوسط سهم ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۵	متوسط سهم ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۰	متوسط سهم ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۵	متوسط سهم ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۰	
۹/۲۰	۳/۲۲	۱/۲۸	۲/۳۰	۰/۳۶	اتحادیه اروپا
۵/۲۰	۲/۲۴	۹/۳۴	۴/۴۰	۴/۴۱	آمریکا و کانادا
۹/۱۸	۷/۲۲	۰/۱۷	۷/۸	۹/۴	برزیل و آرژانتین
۱/۱۹	۶/۱۰	۹/۲	۳/۱	۲/۰	کشورهای شوروی سابق
۷/۲۰	۲/۲۰	۱/۱۷	۴/۱۹	۵/۱۷	سایر مناطق

جدول شماره ۱: کشورهای صادر کننده محصولات کشاورزی به منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (٪ بر حسب کیلوکالری)

میلیون تن، ترکیه ۱۰۸ میلیون تن، کشورهای خاورمیانه ۸۱ میلیون تن، الجزایر، مراکش و تونس ۵۶ میلیون تن و مصر ۲۴ میلیون تن صادرات میوه داشته‌اند.

جمعیت کشورهای منطقه همچنان رو به افزایش است. عدم تعادل میان تولید کشاورزی و مصرف مواد کشاورزی و دامی همچنان ادامه خواهد یافت. الگوی مصرف غذایی تغییر کرده و تغییرات بیشتری نیز در راه است. دولت‌های منطقه نتوانسته‌اند رشد تولید کشاورزی همگام با رشد جمعیت و تغییرات غذایی به پیش ببرند. در نتیجه وابستگی کشورهای این منطقه به واردات محصولات کشاورزی افزایشی چشمگیر داشته است و به نظر نمی‌رسد در آینده نزدیک گریزی بر آن باشد. ادامه این وضعیت تا سال ۲۰۵۰، کشورهای منطقه را به چه سویی خواهد برد؟

همکاری چندین ساله موسسه منابع جهان، بانک جهانی، برنامه محیط زیست سازمان ملل، برنامه توسعه سازمان ملل، مرکز تحقیقات کشاورزی فرانسه و موسسه ملی کشاورزی فرانسه برای محاسبه نیاز هر کشور و یا منطقه به یک محصول خاص کشاورزی و تاثیرات محیط زیستی تامین این نیاز به ارائه مدل Globagri – WRR منجر شده است^۱

با استفاده از این مدل و با استفاده از آمار سال ۲۰۱۰ سازمان غذا و کشاورزی سازمان

از ۴۰۰ هزارتن به ۹ میلیون تن رسیده است. سویا ۶۳ درصد واردات دانه‌های روغنی و ۸۰ درصد واردات کنجاله را تشکیل می‌دهد. در روغن‌های گیاهی، روغن پالم با ۴۰ درصد و روغن سویا با ۲۶ درصد عمده روغن‌های وارداتی هستند.

گذشته از غلات و دانه‌های روغنی، منطقه وابستگی شدیدی به واردات محصولات کشاورزی قندی دارد. در دوره مورد مطالعه، واردات این گونه محصولات ۱۵ برابر شده و به ۱۲ میلیون تن در سال رسیده است.

مبادلات بازرگانی محصولات کشاورزی در بین کشورهای منطقه بسیار محدود است، و واردات به طور عمده از اتحادیه اروپا، آمریکا و کانادا، برزیل و آرژانتین، و کشورهای اتحاد جماهیر شوروی سابق انجام می‌گیرد، هر چند که سهم این کشورها در طی سال‌ها متفاوت بوده است.

تنها بعضی از کشورهای خاورمیانه و ترکیه موفق شده‌اند بعضی از محصولات کشاورزی را به خارج صادر کنند، که جمع صادرات آنان در سال ۲۰۱۱ بالغ بر ۴۶ تریلیون کیلوکالری بود. ترکیه موفق به صادرات گندم نیز شده است. عمده صادرات محصولات کشاورزی در منطقه میوه بوده است که هرچند از نظر کیلوکالری ناچیز است، ولی از نظر وزنی قابل توجه است. در سال ۲۰۱۱، کشورهای ناحیه خاور نزدیک (سوریه، لبنان، اردن و اسرائیل) ۱۱۶

در مغرب، بدون در نظر گرفتن تغییرات اقلیمی، مقدار زمین کافی برای تامین نیازهای سال ۲۰۵۰ وجود خواهد داشت، ولی با تغییرات آب و هوایی، بخش مهمی از زمین‌های قابل کشت فعلی از دست خواهد رفت

ملل (FAO)، وضعیت کشورها و مناطق جهان را تا سال ۲۰۵۰ پیش‌بینی می‌کنند. در این معادله، متغیرهای اقتصادی نادیده گرفته شده است. میزان مصرف و بازده کشاورزی و دامی بر اساس آمار سال ۲۰۱۰ به عنوان پیش فرض منظور شده است. در نتیجه، تغییرات تنها در سمت

چپ معادله می‌تواند انجام گیرد. حداکثر زمین قابل کشت نیز برای هر کشور و یا منطقه محاسبه شده است.

گذشته از قابلیت پیش‌بینی، این مدل به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که

سیاست‌هایی درست و واقع‌بینانه‌ای را در پیش گیرند. میزان تولید می‌تواند با استفاده از تکنیک‌ها و سیستم‌های پیشرفته تولید افزایش یابد. تقاضا برای محصولات کشاورزی ممکن است در طی زمان تغییر کند. این تغییر تقاضا می‌تواند به دلیل تغییرات جمعیتی، کاهش یا افزایش هدررفت و ضایعات و یا میزان استفاده از محصولات کشاورزی در موارد غیر تغذیه‌ای (مانند سوخت بیو Biofuel) روی دهد. از سوی دیگر، اگر از سطح زمین‌های قابل کشت کاسته شود، کمبود تولید داخلی را بایستی با افزایش واردات جبران کرد. در تمامی این موارد، سیاست‌گذاری صحیح دولت‌ها می‌تواند از وخیم‌تر شدن وضعیت جلوگیری کند.

وضعیت همه کشورهای منطقه در سال ۲۰۵۰ یکسان نخواهد بود. برای دقت بیشتر در تحلیل، منطقه خاورمیانه - شمال آفریقا به ۵ زیر منطقه تقسیم شده است:

- **مغرب:** شامل الجزایر، مراکش، تونس، موریتانی و لیبی
- **خاور نزدیک:** شامل سوریه، لبنان، اردن، اسرائیل و فلسطین اشغالی
- **خاورمیانه:** شامل ایران، عراق، عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، یمن، بحرین، قطر و عمان

- **مصر**
- **ترکیه**

طبق برآوردهای سازمان ملل، جمعیت منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در سال ۲۰۵۰ از ۴۶۴ میلیون کنونی به ۷۰۴ میلیون افزایش خواهد داشت.

این افزایش ۵۲ درصدی

با در نظر گرفتن کاهش نرخ رشد از ۲/۲ درصد به ۱/۱ درصد در ۳ دهه گذشته پیش‌بینی شده است. خاور نزدیک (با ۶۶٪ رشد) و خاورمیانه (با ۶۲٪ رشد) بیشترین رشد و ترکیه با ۲۹٪ رشد کمترین رشد جمعیت را خواهند داشت.

پیش‌بینی مصرف غذای مردم منطقه با دو پیش‌فرض انجام گرفته است: اول گذار تغذیه‌ای که از دهه ۱۹۶۰ آغاز شده است (افزایش کالری مصرفی روزانه و افزایش سهم روغن و شکر در غذای روزانه) و دوم ادامه بعضی از ویژگی‌های رژیم غذایی مدیترانه‌ای (سهم کمتر محصولات حیوانی). با در نظر گرفتن این ۲ پیش‌فرض می‌توان پیش‌بینی کرد که افزایش مصرف کالری روزانه به همان میزان ۲۰ سال گذشته ادامه خواهد یافت، اما از حد مصرف کشورهایی که گذار تغذیه‌ای را پشت سر گذاشته‌اند (مانند کشورهای اروپایی) فراتر نخواهد رفت. در نتیجه، مقدار مصرف

مبادلات بازرگانی محصولات کشاورزی در بین کشورهای منطقه بسیار محدود است، و واردات به طور عمده از اتحادیه اروپا، آمریکا و کانادا، برزیل و آرژانتین، و کشورهای اتحاد جماهیر شوروی سابق انجام می‌گیرد، هر چند که سهم این کشورها در طی سال‌ها متفاوت بوده است.

دیدگاه

کالری در ۴ زیرمنطقه مورد مطالعه روزانه از ۲۶۰۰ به ۳۷۰۰ کیلوکالری افزایش می‌یابد. ولی این افزایش در خاورمیانه کمتر خواهد بود و حداکثر به ۳۰۰۰ کیلوکالری خواهد رسید. علت این امر کاهش چشمگیر مصرف در عراق و رشد ضعیف مصرف در ایران از دهه ۱۹۸۰ است. سهم کالری‌های گیاهی در غذای مردم تغییری نخواهد داشت و در حد ۹۰ درصد باقی خواهد ماند.

طبق پیش‌بینی‌ها، سهم گندم در غذای روزانه مردم منطقه، که در حال حاضر ۳۵٪ کالری گیاهی مصرفی است، کاهش خواهد یافت و جای خود را به ذرت، دانه‌های روغنی، میوه و سبزی‌جات خواهد داد. در محصولات حیوانی، رشد مصرف گوشت مرغ همچنان ادامه خواهد یافت و به بیش از یک سوم کالری حیوانی مصرفی خواهد رسید. سهم ماهی نیز در کالری مصرفی حیوانی به ۸٫۵٪ افزایش خواهد یافت. سهم شیر و لبنیات از ۴۳٫۷٪ کنونی به ۴۰٫۱٪ کاهش خواهد داشت. با در نظر گرفتن رشد جمعیت منطقه و افزایش مصرف سرانه کالری روزانه، برای تامین غذای مورد نیاز مردم منطقه در سال ۲۰۵۰ سطح زمین‌های قابل کشت بایستی با رشدی ۷۱ درصدی از ۸۴ میلیون هکتار به ۱۴۴ میلیون هکتار برسد. دو سوم این افزایش ناشی از رشد جمعیت است و یک سوم آن به افزایش مصرف کالری روزانه مربوط می‌شود. وضعیت خاورمیانه از این نظر نگران‌کننده است: زمین زیر کشت در حال حاضر دو برابر نیاز زمین قابل کشت در سال ۲۰۵۰ است. ترکیه در وضعیت بهتری قرار دارد و تنها به افزایش ۳۷٪ زمین قابل کشت نیاز دارد.

البته، افزایش بازدهی زمین نیاز به زمین‌های قابل کشت بیشتر را کاهش خواهد داد. با افزایش بازدهی، مقدار زمین قابل کشت

مورد نیاز، با احتساب تغییرات اقلیمی، از ۱۴۴ میلیون هکتار به ۱۰۰ میلیون هکتار کاهش خواهد یافت. ولی مشکل آن است که، همان گونه که در شماره قبل گفته شد، زمین‌های زیر کشت در این منطقه بسیار بیش از زمین‌های قابل کشت منطقه است. سطح زیر کشت در سال ۲۰۰۸ تقریباً ۳۰ میلیون هکتار بیش از ۵۵ میلیون هکتار قابل کشت بود. در نتیجه، در پیش‌بینی وضعیت آینده این منطقه بر گسترش زمین‌های زیر کشت نمی‌توان

میلیون هکتار) از زمین‌های قابل کشت شود. البته تغییرات اقلیمی می‌تواند به نفع کشورهای شمالی خاورمیانه (ایران و عراق) به خاطر ویژگی‌های جغرافیایی‌شان (موقعیت شمالی‌تر، مناطق کوهستانی و هیدروگرافی آنها) باشد و ۱ درصد (۲۳۷ هزار هکتار) به زمین‌های قابل کشت آنها بیفزاید. ولی با این حال، برای تامین محصولات گیاهی در سال ۲۰۵۰، خاورمیانه بدون در نظر گرفتن تغییرات اقلیمی به ۳۲ میلیون هکتار، و با احتساب

حساب کرد. بر طبق بعضی از پیش‌بینی‌ها، تغییرات اقلیمی نیز تقریباً ۱۰ درصد از بازدهی زمین‌های زیر کشت خواهد کاست. در حقیقت، علاوه بر افزایش دما، تغییر الگوی بارش ممکن است پی‌آمدهای نامطلوبی در منابع آب و دسترسی به این منابع و تجزیه خاک داشته باشد. بر اساس برآوردی دیگر، تا سال ۲۰۵۰، تغییرات اقلیمی ممکن است موجب کاسته شدن ۱۴ درصد (نزدیک به ۱۲

حتی در شرایط مطلوب آب و هوایی نیز، محدودیت زمین قابل کشت، وابستگی کشورهای خاورمیانه، خاور نزدیک و مصر به واردات محصولات کشاورزی بیشتر خواهد شد. در مغرب، بدون در نظر گرفتن تغییرات اقلیمی، مقدار زمین کافی برای تامین نیازهای سال ۲۰۵۰ وجود خواهد داشت، ولی با تغییرات آب و هوایی، بخش مهمی از زمین‌های قابل کشت فعلی از دست خواهد رفت. در خاورمیانه و

تاثیرات تغییرات اقلیمی به ۳۵/۵ میلیون هکتار زمین قابل کشت نیاز دارد، حال آن که سطح زمین‌های قابل کشت این منطقه از ۲۱/۵ میلیون فراتر نخواهد رفت. تنها در ترکیه است که نیاز به زمین‌های قابل کشت کمتر از زمین‌هایی است که در حال حاضر زیر کشت هستند. ترکیه با استفاده از همه زمین‌های قابل کشت خود در سال ۲۰۱۵ می‌تواند به صادرکننده محصولات کشاورزی تبدیل شود.

(۶۱٪ وابستگی به واردات). وابستگی گیاهان و محصولات قندی از این هم بیشتر است و به ۶۷ درصد می‌رسد. وابستگی به واردات دانه سویا ۹۱ درصد است. از سوی مقابل، وابستگی به واردات میوه و سبزیجات تنها ۶ درصد، گوشت مرغ ۱۶ درصد و شیر و لبنیات ۱۷٪ است. حتی بدون در نظر گرفتن تغییرات اقلیمی، در سال ۲۰۵۰، وابستگی منطقه به بسیاری از محصولات، بخصوص گندم، ذرت، دانه سویا و

خاورد نزدیک، که وابستگی به واردات محصولات کشاورزی هم اکنون نیز بسیار بالا است این وابستگی تشدید شده و به سطح بسیار بالایی در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید: در خاورمیانه از ۵۱٪ کنونی به ۶۲ تا ۶۴٪ و در خاورد نزدیک از ۵۱٪ کنونی به ۶۳ تا ۶۷٪. در وضعیت آغازین (سال ۲۰۱۲)، از ۳۴ میلیون تن ذرت مصرفی، تنها ۱۶ تن در منطقه تولید و ۲۰ میلیون تن آن از خارج وارد می‌شود

زمین‌های قابل کشت منطقه نیز کاهش خواهد داشت و محدودیت ارضی بیشتر خود را نشان خواهد داد. در چنین شرایطی، بسیاری از کشورهای منطقه مجبور خواهند شد برای صرفه‌جویی در مصرف خوراک دام و طیور و استفاده بهتر از زمین‌های موجود، تولید محصولات حیوانی خود را کاهش دهند. در نتیجه، ۲۷٪ تولید شیر و لبنیات و ۱۵ درصد تولید گوشت مرغ از آنچه پیش‌بینی شده است کمتر خواهد بود. البته در این حالت، نیاز به واردات ذرت و دانه سویا نیز کاهش خواهد داشت.

گوشت مرغ افزایش چشمگیری خواهد یافت. واردات گوشت مرغ در کل منطقه به ۸ میلیون در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید. البته این افزایش واردات مانعی برای رشد تولید داخلی نیست و پیش‌بینی می‌شود تولید گوشت مرغ از ۶ میلیون تن کنونی به ۱۷ میلیون تن برسد. این افزایش تولید به افزایش تقاضای خوراک می‌انجامد و واردات ذرت را دو برابر و واردات دانه سویا را ۱٫۵ برابر افزایش خواهد داد. همزمان، تقاضای گندم هم از ۸۰ میلیون تن به ۱۲۳ میلیون تن افزایش خواهد یافت. در صورت بدتر شدن شرایط اقلیمی،

طبق برآوردهای سازمان ملل، جمعیت منطقه خاورمیانه و شال آفریقا در سال ۲۰۵۰ از ۴۶۴ میلیون کنونی به ۷۰۴ میلیون افزایش خواهد داشت

مقیاسی کوچک) می‌تواند به صادرکننده تبدیل شود و بخشی از نیاز منطقه را تامین کند. ولی در شرایط بد اقلیمی، زیر منطقه مغرب ممکن است نیمی از زمین‌های قابل کشت خود را از دست بدهد.

تغییرات شدید اقلیمی وابستگی منطقه به واردات را بیشتر خواهد کرد. این تغییرات، بخصوص، تولیدات دامی، و به طور مشخص تولید شیر و لبنیات را تحت تاثیر قرار می‌دهد. این تغییرات، موقعیت ترکیه را در منطقه قوی‌تر خواهد کرد. ترکیه خواهد توانست به صادرکننده بزرگ شیر، لبنیات و گوشت مرغ در منطقه تبدیل شود.

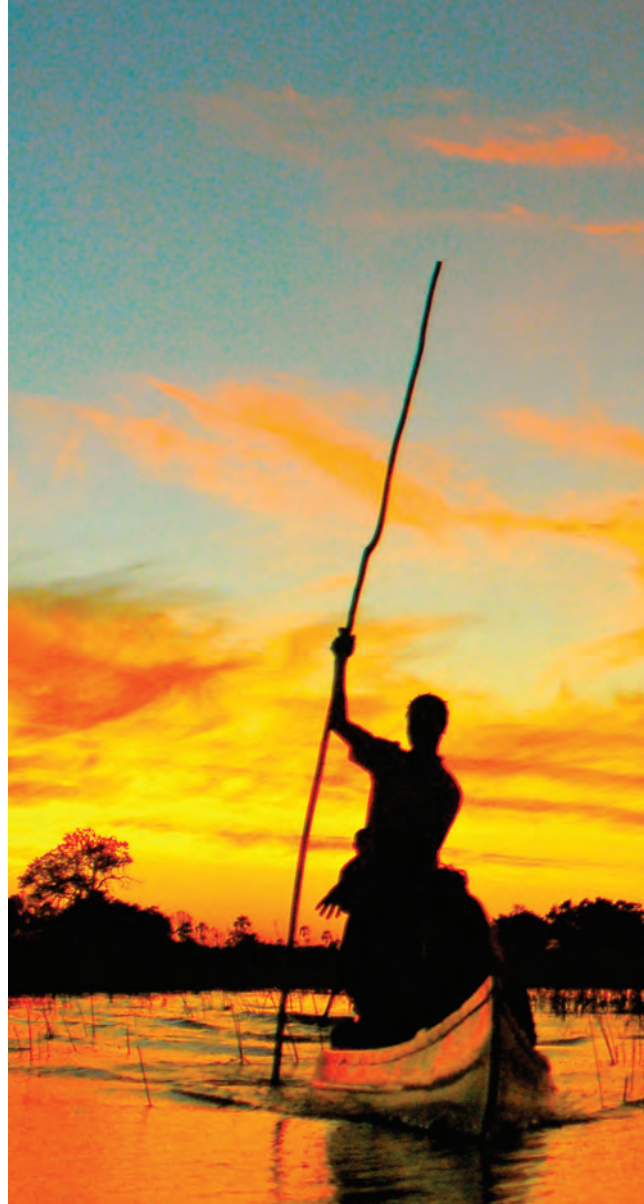
در شماره آینده، راهکارهایی را که می‌توانند این وابستگی غذایی در منطقه را تعدیل کند مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

پانویس:

۱- شیوه محاسبه را می‌توان در معادله زیر خلاصه کرد:

$$\text{Prod ijt} + \text{Imp ijt} - \text{Exp ijt} = \text{Food ijt} + \text{Feed ijt} + \text{Oth ijt} + \text{Loss ijt} + \text{Loss ijt} + \text{Vs Stock ijt}$$

 Prod محصول
 Imp واردات
 Exp صادرات
 Food غذای انسان
 Feed خوراک حیوان
 Oth سایر استفاده‌های غیر تغذیه‌ای
 Loss هدر رفت و ضایعات، عمدتاً به دلیل فراروری محصول
 Vs Stock تغییرات در ذخیره
 i محصول
 j کشور / منطقه
 t سال یا زمان معین

خلاصه این که در سال ۲۰۵۰، کشورهای منطقه خاورمیانه - شمال آفریقا حتی با استفاده از حداکثر زمین‌های قابل کشت خود قادر نخواهند بود نیاز غذایی خود را برآورده سازند. با وجود افزایش بازدهی کشاورزی و دامپروری، وابستگی به واردات بیشتر می‌شود، چرا که رشد تولید به آن اندازه‌ای نیست که به رشد تقاضا پاسخ دهد. ترکیه و زیر منطقه مغرب، در صورتی که شرایط اقلیمی مناسب باشد (که بسیار بعید به نظر می‌رسد)، زمین قابل کشت کافی در دسترس خواهند داشت. ترکیه، که اینک واردکننده محصولات کشاورزی است (البته در

چگونه مرغ دار شدم؟

فریدون کارون

از بزرگان صنعت طیور و پدر معنوی انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

کلاس پنجم ابتدایی به پل سفید رفته و در مغازه دایی شروع به کار کردم. ضمن آن که تحصیلات خودم را هم به صورت متفرقه ادامه می‌دادم. در سال‌های ۱۳۳۶ یا ۱۳۳۵ مشغول به تجارت چوب شدم. در این کار رشد خوبی داشتم به طوری که در قرارداد بزرگی برای تهیه چوب با شرکت سنتاپ به توافق رسیدم. شرکت سنتاپ سوئدی در آن زمان میز، لوازم

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

با دیدن خبر صفحه اول روزنامه، صدای قلب خودم را شنیدم. فهمیدم که همه چیز از دست رفته است. خبر، تصویب قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع بود. با حالت آشفتگی به خانه رفتم و با بی میلی غذایی خوردم و خوابیدم. ما پیش از آن از مازندران الوار می آوردیم و از قرار هر جفت (که به آن یک بار می گفتند) ۱۲۰ تا ۱۳۰ تومان می فروختیم. پس از این قانون، تراورس روسی (نراد) وارد می شد از قرار هر جفت ۶۰ تومان. بعلاوه کار با چوب نراد روسی برای نجارها بسیار ساده تر از کار با چوب سخت جنگلی بود. در نتیجه، تقاضا برای چوب جنگلی هم کمتر شد. قیمت سرفلی جنگل‌ها که هر هکتار ۱۰۰۰ تومن خریده بودم به هکتاری ۵ تومن کاهش پیدا کرد. در شهریور سال ۱۳۴۲، به خود آمدم و دیدم که بیش از ۶ ماه است که بیکارم و من مانده‌ام با ۱،۷۶۲،۷۰۰ تومان بدهی.

چوبی و ساختمانی در ایران تولید می کرد. بر اساس اعلام سازمان جنگل‌داری در آن زمان برای تنظیم و ارائه طرح علمی بهره‌برداری و حضانة از جنگل، باید ۱ و ۲ و ۳ هزار هکتار متصل به هم تامین می کردیم. در این صورت می توانستیم به مدت ۶۰ سال پروانه بهره برداری بگیریم. این طرح باعث ترقی جنگل‌ها می شد. برای بهره برداری، علاوه بر بهای هر درختی که قطع می شد، مبلغ یک الی دو هزار تومان پذیره یا سرفلی هم برای هر هکتار جنگل مورد بهره‌برداری قائل شده بودند. من با این تصور که چنین طرحی را پیاده کنم، با شرکت سنتاپ سوئدی مذاکره و توافق کردم و پذیره جنگل‌های گسترده‌ای را نیز خریداری کردم.

یک شب، در پمپ بنزین خیابان وصال شیرازی، به دوستی برخوردم و او صفحه اول روزنامه کیهان در آن روز را به من نشان داد.

البته، دوستان، چه از بازار و چه از خارج از بازار، به من لطف بسیاری کردند. یکی از این دوستان آقای محمد علی مظفریان بود که برای من در تجارتخانه‌ای روبروی سینما سعدی کاری پیدا کرد، با حقوق ۲۰۰۰ تومان در ماه. از من پرسید نظرت چیه؟ گفتم من نمی‌توانم؛ از کار تجارتخانه چیزی نمی‌دانم. بعلاوه، دنبال کاری می‌گردم که در درآمد آن شریک باشم. چندین نوع از این دست کارها را دوستان برای من جور کردند که همه را رد کردم. ولی با فشار طلبکارها

دامپزشکی و اکراهی میدارد

نالدیلا

پس از دانشکده دامپزشکی و مرکز تحقیقات دامپزشکی

تقریباً خانه نشین شده بودم. آن‌ها هم که واقعیت را باور نمی‌کردند، می‌گفتند فلانی پول ما را خورده و برده است.

دوستان زیادی داشتم. روزی یکی از آن‌ها پیشنهادی به من داد برای همکاری در ایجاد یک مرغداری. بعد از تشکر فراوان به او گفتم مرغداری چیه؟ اصلاً با چنین پدیده‌ای آشنا نبودم. در نهایت، با ایشان در اطراف کرج مکانی برای ایجاد مرغداری در نظر گرفتیم. در آن زمان رسمی بود که افراد از طریق مکاتبه دوستانی پیدا می‌کردند. همین جور که امروز از طریق فضای مجازی و اینترنت. من هم از این طریق دوستی در خوزستان پیدا کرده بودم. جریان کارها را از طریق نامه به او اطلاع می‌دادم. تصمیم به تاسیس مرغداری را هم به او اطلاع دادم. تلگرافی به من زد که قبل از هر تصمیمی در این مورد حتماً به خوزستان بروم و او را ببینم. برای رفتن به خوزستان پول خرید بلیط قطار را نداشتم. در نتیجه، ساعت دامادی‌ام را فروختم و یک بلیط کوپه درجه دو خریدم. کمی هم سوغاتی برای دوستم و خانواده‌اش. فقط ۱۵۰ تومان از پولم باقی ماند. دوست خوزستانی من در ایستگاه قطار به استقبال آمد.

در همان مسیر ایستگاه تا خانه برای من شرح داد که مرغ در خوزستان قطعه‌ای ۱۰۰ تومان است ولی در تهران کیلویی ۱۰ تا ۱۲ تومان. پس بهتر است که مرغداری را در آبادان بزنیم و نه در تهران. مدت ۲ الی ۳ ماه در خوزستان مهمان این دوست و همسرش بودم و گفتگو و بررسی درباره مرغداری و بالاخره تصمیم گرفتم مرغداری را در آبادان راه اندازی کنیم. البته یک دلیل عمده این تصمیم این بود که از شر طلبکارها راحت بشوم. دلیل دیگرش این بود که دیگر در تهران اعتبارم لطمه خورده بود، ولی در خوزستان می‌توانستم

بودم، دوستم وارد اتاق شد و با هیجان گفت که زمینی در نخلستانی در حوالی خرمشهر برای اجاره آگهی کرده‌اند. صبح فردای آن روز به دیدن نخلستان رفتیم. در آن زمین نخلستان دو سه اتاق وجود داشت و یک سالن کوچک با دیوارهای حصیری (کانتکس). چندان مناسب نبود ولی فکر کردیم که بهتر است در

اعتباری به دست بیاورم. دوست آبادانی به من پیشنهاد کرد که ۵۰ هزار تومان او سرمایه بگذارد و ۵۰ هزار تومان هم برای من وام بگیرد. مدتی به دنبال محل مناسب برای مرغداری گشتیم، ولی ناموفق. کم‌کم داشتم ناامید می‌شدم و می‌خواستم به تهران برگردم که یک روز عصر، که در اتاق مهمان در حال استراحت

من راهی تهران شدم. در تهران کتابی درباره مرغداری نوشته دکتر محمد اسماعیلی بابلی خریدم. بعد از آن ۵۰۰ قطعه جوجه یکروزه از شرکت اصیل (یا همان شرکت مرغداران تهران) خریداری کردم. ساک سفر خودم را بستم و همراه جوجه‌ها که درون کارتن‌هایی جای گرفته بودند رفتم فرودگاه. در فرودگاه از من پرسیدند داخل این کارتن‌ها چیست؟ من هم با سادگی تمام پاسخ دادم «جوجه». مسئولین فرودگاه گفتند هواپیما وسیله حمل جوجه نیست و این کار تا آن زمان سابقه نداشته است. با اصرار من قبول کردند که جوجه‌ها را در قسمت بار حمل کنند. ولی من گفتم که جوجه‌ها در قسمت بار از سرما تلف خواهند شد. بالاخره با سماجت من پذیرفتند که کارتن‌های جوجه‌ها را با خودم به داخل هواپیما ببرم و روی زانوی خودم نگاهشان دارم. صندلی آخر هواپیما را هم به من دادند.

پس از پرواز، جوجه‌ها نیم ساعتی ساکت و آرام بودند، ولی کم‌کم صدای جیک جیک آن‌ها بلند شد. مسافران ابتدا کمی خندیدند ولی پس از مدتی شروع به اعتراض کردند: «آقا خاموششون کن! آقا خفه‌شون کن!...». آن یک ساعت آخر پرواز آن قدر شرمنده بودم که دوست داشتم خودم را از هواپیما به بیرون پرت کنم. بالاخره هواپیما در فرودگاه نشست و من نفس راحتی کشیدم. جوجه‌ها را به مزرعه منتقل کردم. جوجه‌ها را خودم آب و دان می‌دادم. تنها یک کارگر داشتم که در نخلستان تنها نباشم. کتاب آقای دکتر اسماعیلی را هم می‌خواندم و خودم را پروفیسور مرغداری تصور می‌کردم. از جمله راهنمایی‌های آقای دکتر اسماعیلی این بود که مرغدار علاقمند باید پس از خاموش کردن چراغ‌ها در سالن مرغداری بماند، ایستاده یا نشسته، خوب به صدای مرغ‌ها گوش دهد. مرغ‌هایی که صدای «تخ‌تخ»

همین جا پای خودمان را محکم کنیم. ما که نمی‌توانیم کار را با ۱۰ هزار جوجه شروع کنیم. پس بهتر است در یک سالن کوچک، با تعداد جوجه کم، در همین مکان کار را شروع کنیم تا کم‌کم قلق کار دستمان بیاید.

خلاصه، همان جا را اجاره کردیم و چند روزی به تر و تمیز کردن محل مشغول شدیم. بعدش

با بزرگان صنعت

دارند دچار بیماری هستند و باید آنها را از سایر مرغ‌ها جدا کرد و تحت مداوا قرار داد. این کار را من چندین شب ادامه دادم. تا بالاخره، یک شب از شدت بی‌خوابی بر روی جوجه‌ها افتادم و ۵ جوجه تلف شدند. دو روز عزای عمومی در مرغداری داشتیم.

بعد از ۴۸ روز، مرغ‌ها به وزن مناسبی رسیدند. یک مغازه کوچک در بازار روز آبادان اجاره کردیم و یک یخچال کوچک و یک ترازو هم برای مغازه خریدیم. ۱۵ مرغ را خودم سر بریدم، پر کردم و تمیز کردم. کسی را برای کمک نداشتم. چهارشنبه روزی مغازه را با ۱۵ مرغ راه‌اندازی کردیم. اهالی آبادان که تا آن زمان به جز مرغ‌های سنتی خودشان مرغی ندیده بودند، با تمسخر می‌پرسیدند این مرغ‌ها چگونه تولید می‌شوند. من هم به شوخی به آنها می‌گفتم شب‌ها خرده گوشت‌ها را از کشتارگاه‌ها جمع می‌کنیم، کمی هم پنبه و پر از بازار می‌خریم، آنها را در یک دستگاه می‌ریزیم، مرغ درست می‌شود. نه چهارشنبه، نه پنجشنبه و نه جمعه، موفق نشدیم یک دانه مرغ هم بفروشیم. ماندم که چه کار باید بکنم؟ یادم افتاد آقای گارنیک در آبادان ساندویچ مرغ هم دارد. من گاهی شب‌ها در آن جا ساندویچ می‌خوردم. با گارنیک تماس گرفتم و خواهش کردم مرغ‌های ما را بخرد. جوابش منفی بود: «نمی‌خرم». رفتم تلفنخانه و از آن جا زنگ زدم به آقای علی اکبر علائی، که جنب سینما سعدی ساندویچ سعدی را داشت. پس از سلام احوال پرسشی اولیه، از ایشان پرسیدم چطور می‌شود ساندویچ مرغ درست کرد. گفت پشت تلفن که نمی‌شود. با خواهش و تمنا شروع کرد به شرح این که خیار شور، گوجه فرنگی، و پیاز را باید چطوری ورقه کرد و مرغ را باید چگونه پخت. و این همه را برای آدمی شرح می‌داد که به عمرش دست به کار آشپزخانه نزده بود.

در همان زمان، یک جعبه تخم مرغ از تهران آورده بودیم که روی جعبه نوشته شده بود «مرغ اول بود یا تخم مرغ؟». آقای ذوالقدر- از خوانین لرستان - از این جمله بسیار خوشش آمد و پیشنهاد داد مسابقه‌ای با این سؤال در تلویزیون ترتیب دهیم. با پیشنهاد ایشان موافقت شد. ظرف کمتر از ۲ ماه، انبوهی نامه در پاسخ سؤال خودمان دریافت کردیم. فروش ما هم به روزی ۱۰ تا ۲۰ مرغ در روز رسید، که مایه امیدواری بود

یکی و نصفی مرغ هم که امورات نمی گذشت. از تهران رانده، از اینجا مانده، نمی دانستم چه کار باید بکنم. به زحمت زیاد این مرغ‌ها را ظرف یکی دو ماه فروختیم.

در آن زمان، آبادان تنها شهری بود که به جز تهران صاحب تلویزیون بود. آقای شکرایی نامی مسئول تلویزیون آبادان بودند. ایشان طرح و برنامه‌ای به ما پیشنهاد کردند برای تبلیغ در تلویزیون، با هزینه ۵۰ هزار تومان. یکی دو ماهی مذاکرات ایشان با ما ادامه داشت و کار و کاسبی ما هم کساد. بالاخره یک روز آقای شکرایی به ما پیشنهاد دادند که ۱۰ هزار تومان بدهیم و ۴۰ هزار تومان دیگر

ساندویچ در آن زمان ۱ تا ۲ تومان قیمت داشت. من ساندویچ مرغ را ۲ تومان قیمت گذاشتم. سر این موضوع با شریکم اختلاف نظر داشتم. او نظرش این بود که قیمت ارزانتری داشته باشیم، من معتقد بودم ارزان بگذاریم نمی خرنند. نتیجه این که در یک پنجشنبه رفتم کنار ساندویچی گارنیک و موفق شدم یکی و نصفی مرغ بفروشم. یکی و نصف دیگر را هم گارنیک پیشنهاد داد به قیمت ۱۵ تومن بخرد که پس از چانه زنی، به قیمت ۲۵ تومان به او فروختم. تازه فهمیدم آن مرغی که دوست من می گفت دانه‌ای ۱۰۰ تومن است مرغ محلی بود و نه مرغ ماشینی. با روزی

با این سؤال در تلویزیون ترتیب دهیم. با پیشنهاد ایشان موافقت شد. ظرف کمتر از ۲ ماه، انبوهی نامه در پاسخ سؤال خودمان دریافت کردیم. فروش ما هم به روزی ۱۰ تا ۲۰ مرغ در روز رسید. که مایه امیدواری بود. جایزه هم برای برنده اول تا سوم مسابقه تامین مرغ برای یک مهمانی آنها بود؛ نفر اول برای یک مهمانی ۳۰ نفره، نفر دوم یک مهمانی ۲۰ نفره و نفر سوم یک مهمانی ۱۰ نفره.

با دریافت این انبوه پاسخ، خودمان هم نمی‌دانستیم چگونه باید برنده مسابقه را انتخاب کنیم. در واقع، خودمان هم پاسخ پرسش را نمی‌دانستیم. آقای ذوالقدر زحمت این کار را پذیرا شد و از میان این همه نامه ابتدا حدود ۵۰ نامه را انتخاب، و از میان این ۵۰ نامه ۴ نامه را. برنده اول و دوم و دو نفر سوم انتخاب شدند. برنامه معرفی برنده در تلویزیون اجرا شد و ما هم مرغی آنجا بردیم و مرغ هم در وسط استودیو، جلوی دوربین، بال بال می‌زد. در نهایت برنامه جالبی از کار در آمد. فروش ما به روزی ۲۰ الی ۲۵ تا مرغ رسید. آخر هفته به فروش ۶۰ مرغ در روز هم می‌رسید.

یکی از بازارهای بزرگ آبادان برای محصول ما جوجه کبابی‌ها بودند. آبادان در آن زمان هفت هشت تا باشگاه داشت: باشگاه کارگران، باشگاه کارمندان ارشد، باشگاه... تصمیم گرفتیم که هدف بعدی نفوذ در این باشگاه‌ها باشد. آقای نوری از بستگان نزدیک و عزیزم ما را همراهی می‌کرد که هنوز هم این همکاری ادامه دارد. او را با خودم به تهران آوردیم و رفتیم رستوران حاتم. با سرآشپز آنجا وارد مذاکره شدیم و قرار گذاشتیم به آقای نوری پخت جوجه کباب را آموزش دهد. یکی دو هزار تومان پول، یک باکس سیگار و بنستون و یک بسته چای گلایی به سرآشپز دستمزد دادیم و آقای نوری آموزش پخت جوجه کباب را دید و

هم به صورت وام باشد. من گفتم این ۱۰ هزار تومان را هم یکبارہ نمی‌توانیم پرداخت کنیم. به اقساط ۲ هزار تومانی پرداخت می‌کنیم. بالاخره ۴ هزار تومان به ایشان دادم، ۱۰۰۰ تومان هم خود ایشان رویش گذاشتند، و کار را شروع کردیم. یعنی مشغول به تهیه طرحی برای تبلیغ شدیم. دوستی هم به نام آقای ذوالقدر، که از خوانین لرستان بود و صاحب ذوق و قریحه، در تهیه کار به ما کمک می‌کرد. در همان زمان، یک جعبه تخم مرغ از تهران آورده بودیم که روی جعبه نوشته شده بود «مرغ اول بود یا تخم مرغ؟». آقای ذوالقدر از این جمله بسیار خوشش آمد و پیشنهاد داد مسابقه‌ای

فارغ التحصیل شد و رهسپار آبادان شدیم. رییس یکی از این باشگاه‌ها با من دوستی داشت. با او ترتیب کار را دادیم و یک روز هیات مدیره باشگاه را به همراه همسرانشان و چند تن از مسئولین دیگر برای شام به دفتر خودمان دعوت کردیم. دفتر من در مرغداری یک اتاق بود که در عین حال کارکرد اتاق خواب من و انبار هم داشت. جوجه‌ها را روز از قبل از مهمانی آقای نوری آماده کرده و آنها را در پیاز و آبلیمو و ... خوابانده بود. روز مهمانی گرفتم که چندین صندلی ارج که در دفتر داشتم از آنجا خارج کنند و بر روی زمین فرش بیندازند و پتو و سفره پهن کنند. جوجه‌ها را میان یک نان تافتون گذاشتیم و اطرافش را هم با پیازچه و تریچه تزیین کردیم و خدمت مهمانان بردیم. کارد و چنگال هم نگذاشتیم. خلاصه این که همه مهمانان شیفته جوجه کباب ما شدند. بعضی‌ها بیش از یک پرس نوش و جان کردند. و به این صورت شد که راه ما به باشگاه باز شد و قراردادی با آنها بستیم برای تهیه ۶۰۰ عدد جوجه کباب در ماه. و بعد از آن قرارداد با سایر باشگاه‌ها.

در آن زمان، جوجه کباب کوت عبدالله بسیار معروف بود و بسیاری از مردم برای خوردن جوجه کباب به کوت عبدالله می‌رفتند. من وارد مذاکره با گردانندگان جوجه کبابی کوت عبدالله شدم و آنها را قانع کردم به جای این که خود آنها جوجه خریداری و آن را تمیز و آماده کنند، جوجه تمیز و آماده را از ما بخرند. پس جوجه کباب کوت عبدالله هم شد از جمله مشتریان ما.

کار ما رو به رونق بود تا رسیدیم به نوروز ۱۳۴۵. با خودم فکر کردم خوب است برای رونق بیشتر کار از حاجی فیروز استفاده کنیم. بلند شدم و رفتم تهران. سه تا آدم پیدا کردم که قرار شد یکی از آنها مرغ بشود، یکی

خروس و سومی نقش سیاه را بازی کند. لباس حاجی فیروزی و جا و مکانی برای آنها تهیه کردم و آمدم آبادان. آنها هم روزها در مغازه ما بساط را شروع می‌کردند:

حاجی فیروزه
سالی یک روزه
مرغ کارونه
خیلی خوشمزه
زودی می‌پزه

از سر بازار، مردم هم دور آنها جمع می‌شدند و به سمت مغازه می‌آمدند و آنجا هم حاجی فیروزها آنها را سرگرم می‌کردند و در نهایت مرغی می‌خریدند و می‌رفتند.

نفوذ بعدی ما فروش مرغ به کشتی‌هایی بود که در اسکله آبادان لنگر می‌انداختند. معمولاً از محموله این کشتی‌ها ما خریدهایی، مانند سیگار و کفش و لباس، داشتیم. کشتی‌ها هم مامور خریدهایی داشتند که مایحتاج را از شهر تهیه می‌کردند. توسط واسطه‌هایی با این مامور خریدها ارتباط برقرار کردیم و توانستیم مرغ تازه به این کشتی‌ها بفروشیم. حالا فقط مانده بود شرکت نفت. شرکت نفت مرغ را از انگلیس وارد می‌کرد.

ما شروع به تبلیغ منفی کردیم که این‌ها مرغ کهنه و مانده از خارج وارد می‌کنند که به درد نمی‌خورد. در نهایت، اداره بازرگانی شرکت ملی نفت مناقصه‌ای برگزار کرد برای خرید سالانه مرغ، با تحویل ماهانه و با شرایط خاص: مرغ کشته پرکننده شکم خالی یخ‌زده. من حساب کردم دیدم می‌توانیم این کار را بکنیم. شریک من موافق نبود. من گفتم شرکت نفت سردخانه دارد. مرغ‌ها را در سردخانه آنها می‌گذاریم. اگر هم مرغ‌ها مورد قبول شرکت واقع نشد، آنها را در بازار می‌فروشیم.

کار را با شرکت نفت شروع کردیم. هفت

انجمن دامپزشکان فارو، القرضی و مواد بیولوژیک ایران

روزی مهمانی گرفتم که چندین صندلی ارج را که در دفتر داشتم از آنجا خارج کنند و بر روی زمین فرش بیندازند و پتو و سفره پهن کنند. جوجه‌ها را میان یک نان تافتون گذاشتیم و اطرافش را هم با پیازچه و تربچه تزیین کردیم و خدمت مهمانان بردیم. کارد و چنگال هم نگذاشتیم. خلاصه این که همه مهمانان شیفته جوجه کباب ما شدند. بعضی‌ها بیش از یک پرس نوش و جان کردند. و به این صورت شد که راه ما به باشگاه باز شد و قراردادی با آنها بستیم برای تهیه ۶۰۰ عدد جوجه کباب در ماه

بیشتر برای من نیست. بنابراین، به افرادی که علاقه‌مند بودند پیشنهاد می‌کردم که به آنها جوجه بدهم، دون بدهم، تسهیلات بدهم و مرغ آنها را بخرم. به جایی رسید که ما حدود ۲۸ مرغداری را زیر پوشش خودمان داشتیم. از مرغداری ۱۰۰۰ تایی گرفته تا ۱۰۰۰۰ تایی. به همه این مرغداری‌ها دان و دارو می‌رساندم. گاهی هم می‌شد که جوجه یک روزه در ایران نمی‌توانستیم پیدا کنیم و از طریق یک تاجر با هواپیما از هلند وارد می‌کردیم.

متأسفانه در اوج این موفقیت‌ها، دچار بیماری عدم جذب آب از روده شدم و چند ماهی برای درمان به تهران رفتم.

بعد از مراجعت شرایط، به دلایلی که الان مجال بیان‌شان نیست، کاملاً به هم ریخته و دگرگون شده بود. دیگر خوزستان برای من جای ماندن نبود. بسیاری چیزها را از دست داده بودم. ناچار به ترک تمام علائقم در خوزستان شدم.

به تهران باز گشتم. روز از نو، روزی از نو.

هشت روزی بیشتر نگذشته بود که دیدم در شرکت نفت آشوبی به پا شده است. تماس پشت تماس که چه نشستی که مرغ‌هایی که تحویل داده‌ای فاسد و خرابند.

جلسات زیادی برگزار شد و من اصرار که مرغ‌های تحویلی ما همان مشخصاتی را داشته‌اند که شرکت خواسته است. آن‌ها می‌گفتند که مرغ منجمد، بسته بندی و اکيوم خواسته بودند. حرف من هم این بود که قرارداد ما بر طبق شرایط مناقصه بود و نه چیز دیگر.

در جلسه‌ای آن‌ها چند مرغ تحویلی ما را که به ظاهر خشک شده بودند به من نشان دادند. در واقع مرغ‌ها خشک نشده، بلکه یخ زده بودند. من گفتم این‌ها در حالت یخ‌زده به این شکل هستند. آن‌ها را بپزید، به شکل عادی خود بر می‌گردند. بالاخره آنها را قانع کردم که ایرادی در مرغ‌های تحویلی ما نیست.

تقاضا برای مرغ ما همچنان رو به افزایش بود تا جایی که دیدم دیگر امکان افزایش تولید

میزگرد بررسی حذف ارز ترجیحی و تاثیر آن بر نهاده‌های خوراک

جستاری در زنجیره ارزش صنعت مرغداری

در ماه‌های اخیر موضوع حذف ارز ترجیحی نهاده‌های خوراک و تبدیل آن به ارز نیمایی بحث‌هایی مختلفی را مطرح کرده است. موضوعی که هم شایعه آن هست، هم در بودجه سال ۱۴۰۱ پیش‌بینی آن شده است و هم به احتمال قوی انجام می‌شود. نگرانی‌ها و ابهاماتی در این رابطه وجود دارد: بر سر صنعت چه خواهد آمد؟ تاثیر این تغییر در اقتصاد مملکت چه خواهد بود؟ آیا این تغییر موجب کاهش قدرت خرید مردم و در نتیجه کاهش تولید نخواهد شد؟ از اینرو برای این شماره مجله با تنی چند از کارشناسان و دست‌اندرکاران صنعت در قالب یک میزگرد، در

زمانی که این میزگرد برگزار شد، فقط «شایعه» حذف ارز ترجیحی برای نهاده‌ها مطرح بود. این شایعه امروز به بدترین شکل خود، بدون هیچ‌گونه تمهیداتی از پیش، به واقعیت پیوسته است. بسیاری از راه‌حل‌ها که اهالی صنعت برای گذاری آرام پیشنهاد داده بودند، نادیده گرفته شد و امروز نمی‌توانیم مطمئن باشیم که آیا «بیمار» از این «جراحی اقتصادی» جان سالم به در خواهد برد یا نه. نکاتی در این میزگرد مطرح شد که توجه به آنها می‌توانست باعث شود که تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان درد کمتری را متحمل شوند.

انجمن دامپزشکان فارو، افزودنی و مواد بیولوژیک ایران

و سرمایه گذاری خارجی، آقای کاظم محقق کارشناس ارشد برنامه ریزی توسعه و بازنشسته سازمان برنامه و بودجه در مرکز پژوهش های مجلس ششم، آقای مهندس غلامعلی فارغی، مدیرعامل شرکت بهرپور ارومیه، عضو هیات مدیره فدراسیون ملی طیور و آقای عباسعلی اسعدیان بازرس انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام و مدیر عامل شرکت آرونا به عنوان گرداننده میزگرد انجام گرفت که حضار درخصوص موضوع حذف ارز ترجیحی و اثرات آن بر صنعت دام و طیور بحث و گفتگو کردند.

خصوص اثرات مثبت و منفی این اقدام گفتگو صورت گرفت. این نشست با حضور آقای مهندس میرسلیمی رییس هیات مدیره انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام و مدیر عامل شرکت گلپید و عضو هیات مدیره فدراسیون ملی طیور و صاحب مرغداری مادر گوشتی، آقای دکتر رضا مبصری مدیرعامل زنجیره تولید گوشت و مرغ گرگان و رشت و دبیر انجمن زنجیره های تولید گوشت و مرغ، آقای دکتر بهروز هادی زنوز استاد بازنشسته دانشکده اقتصاد علامه طباطبایی و مولف کتاب های زیادی در اقتصاد کلان، پول و بانکداری

زنوز: مازاد تجارت خارجی، هر اندازه که باشد، هم از طریق سیاست‌های پولی و هم از طریق افزایش بودجه نسبت به تولید ناخالص داخلی، پول اضافی به اقتصاد وارد می‌کند

مبصری: ما در حال حاضر هم از ارز ۴۲۰۰ تومانی استفاده نمی‌کنیم. الان ذرت را به قیمت ۱۹۰۰ تومان تحویل بنادر جنوبی می‌خریم. اگر این قیمت را بر ارز ۴۲۰۰ تومانی تقسیم کنیم، قیمت خرید ما به ارز معادل ۴۵۲ دلار است

کنندگان نهاده هم این موضوع مورد بررسی و بحث قرار گرفته است. بنده هم در آن زمان مواردی که به نظرم مهم می‌رسید را خدمت همکاران ارائه دادم. موضوعی که بیشتر مد نظر من قرار داشت، بحث قیمت تمام شده محصول بود. من سعی کردم سناریوهای پیش رو در خصوص بهای تمام شده را بررسی کنم. در همان مقطع هم این سوال اساسی را مطرح کردم که آیا در بر همین پاشنه خواهد چرخید؟ در بررسی بهای تمام شده سویا و ذرت، چهار مبنای محاسباتی را در نظر گرفته‌ام: قیمت کف خلیج مکزیک، قیمت روسیه، قیمت‌های مورد توافق برای ثبت سفارش در ایران و قیمت‌هایی که شرکت پشتیبانی امور دام اعلام می‌کند. ما در حال حاضر هم از ارز ۴۲۰۰ تومانی استفاده

اسعدیان: با تشکر از حضور دوستان عزیز در این میز گرد، گفتگو را با آقای دکتر مبصر آغاز می‌کنیم. جناب دکتر، به نظر شما پی‌آمدهای این تعیین نرخ ارز در صنعت چه خواهد بود؟ چه تاثیری بر قیمت تمام شده مرغ، تخم مرغ و لبنیات خواهد داشت؟ فکر می‌کنید چه اتفاقی بیفتد؟

مبصری: از حدود ۳ یا ۴ ماه پیش این موضوع حذف ارز ترجیحی مطرح بود. در انجمن وارد

انجمن دامپزشکان فارو، الیوتی و بیولوژیکی ایران

اسعدیان: به طور مثال اگر متوسط مصرف گوشت مرغ در ایران را در حدود ۲۷ یا ۲۸ کیلو در نظر بگیریم، یعنی عده ای ۵۰ کیلو و عده ای ۳ کیلو مصرف دارند و عده ای هم اصلاً نمی‌توانند گوشت مرغ بخورند. ولی همان عده که بیشترین مصرف را دارند و توانمندتر هستند از سوپسید فعلی بهره بیشتری می‌برند

میرسلیمی: زنجیره‌های یکپارچه و واحدهای بزرگتر به منظور همکاری یا جذب واحدهای کوچکتر خیلی با عدد و رقم سر و کار دارند و کلیدی‌ترین شاخص تصمیم‌گیری برای آنها نرخ بازگشت سرمایه هست

گذاشت. بر مبنای محاسبات احتمالا قیمت مرغ زنده می تواند به ۳۵ تا ۴۶ هزار تومان تومان برسد. پر واضح است که با افزایش فوری قیمت نهاده‌ها روبرو خواهیم بود که در نهایت قیمت مرغ قابل مصرف حتی با استفاده از فرمول محاسبه قیمت اعلامی سازمان حمایت از مصرف

کنندگان بین ۶۰ تا ۷۴ هزار تومان خواهد شد. اما این‌ها اعدادی است که پیش بینی می کنیم، در صورتی که قیمت مصرف کننده در بازار با توجه به کشش قیمتی، کشش

فارغی: آزاد سازی یا تک نرخی کردن ارز تحت هر شرایط به نفع کشور، اقتصاد و صنعت است. این‌که آزاد سازی کدام بخش را تحت تاثیر مثبت یا منفی قرار خواهد داد، بستگی به نحوه اجرا یا فرایند اجرای آن دارد

نمی کنیم. الان ذرت را به قیمت ۱۹۰۰ تومان تحویل بنادر جنوبی می خریم. اگر این قیمت را برارز ۴۲۰۰ تومانی تقسیم کنیم، قیمت خرید ما به ارز معادل ۴۵۲ دلار است. حال آن که قیمت جهانی ذرت، تحویل بنادر خلیج فارس، ۲۸۰ دلار است. البته من از هزینه‌های واردات از جمله هزینه

انتقال ارز و تبدیل آن، و ... آگاهی دارم. ولی به این موضوع از منظر تولید نگاه می کنم. محاسبه بر پایه هر یک از قیمت‌های فوق، سناریوهای متفاوتی را پیش روی ما خواهد

افزایش قیمت گوشت مرغ با کاهش تقاضا مواجه باشیم. چهارمین اثر هم تاخیر در واردات و کمبود نهاده‌ها در بازار است. بطور کلی باید منتظر یک وضعیت بلا تکلیفی در خصوص واردات نهاده‌ها و پی‌امدهای آن باشیم. این چهار مورد پی‌امدهایی است که بلافاصله بعد از حذف ارز ترجیحی با آن روبرو خواهیم شد. شاید.

زنوز: بنده تلاش می‌کنم کمی تصویر بزرگتری از وضعیت ترسیم کنم که می‌تواند جنبه‌های دیگری را مشخص کند. اقتصاد ایران ویژگی‌هایی دارد که برخی از آنها بسیار مهم هستند. یکی از این ویژگی‌ها وابستگی اقتصاد

محقق: تجربه پرداخت یارانه ۴۵۰۰۰ تومانی به خوبی نشان داد که نداشتن اطلاعات درست می‌تواند همه مزایای پیش بینی شده یک طرح را از بین ببرد. من اساساً به مدیریت دولت خوشبین نیستم

درآمدی و کشتش کالای جایگزین باید محاسبه شود.

• **اسعدیان:** آقای دکتر مبصری، از منظر دیگری اگر به موضوع نگاه کنید، آیا شرکت‌های فعال در این صنعت توان و شرایط تامین مالی و تحمل چند برابر شدن نقدینگی را دارند؟ چه اتفاقاتی برای کارخانه‌ها و مرغداری‌های کوچک می‌افتد؟

مبصری: به نظر من چهار چالش پیش روی شرکت‌های فعال در صنعت قرار دارد. اولین مورد همان طور که

در سؤال مطرح شده است، بحث تاثیر منفی بر سرمایه در گردش است. پیش‌بینی می‌شود که سرمایه در گردش شرکت‌ها باید حدوداً ۴ برابر شود. دومین موضوع خودداری مرغداری‌های کوچک از جوجه ریزی است و در نتیجه کاهش تقاضا برای جوجه یکروزه. پی‌امد سوم مازاد تولید گوشت مرغ به دلیل بر هم خوردن توازن عرضه و تقاضا است. پیش‌بینی می‌شود که با

قابل مبادله است، در نتیجه آن کالاها افزایش قیمت پیدا می‌کنند. به طور مثال زمین و مسکن که رونق و افزایش قیمت بی سابقه ای پیدا کرد.

ادامه این روند، اقتصاد کشور را به سمت پدیده ایی به اسم بیماری هلندی می‌برد، که در دوره ریاست جمهوری آقای احمدی نژاد به آن گرفتار شدیم. در این وضعیت، تولید کنندگان متضرر می‌شوند و صادر کنندگان انگیزه‌ایی برای صادرات ندارند. در این عروسی شوک مثبت نفتی، با افزایش واردات، تولید کننده داخلی احساس بی پناهی می‌کند. در صنعت دام و طیور هم این جور زیاده روی ها دیده می‌شود. مثلاً برای جلب رضایت مصرف کنندگان، مرغ ارزان وارد و روانه بازار می‌شود بدون این که به سرنوشت تولیدکنندگان داخلی فکری بکنند. این یک سناریو است بر اساس افزایش قیمت نفت. سناریوی دوم بر اساس تحریم و کاهش فروش نفت است. در این سناریو دولت به موجودی حدود ۱۰۰ میلیارد دلار دسترسی ندارد. FATF در کنار تحریم های نفتی و غیره ما را تحریم کرده است. دسترسی به کانال های رسمی خرید و فروش ارز و بازار های مالی هم نداریم. استقراض مالی هم در سطح بین المللی امکان پذیر نیست. از طرف دیگر دولت، به عنوان متولی، کنترل

ایران به صادرات نفت است. این وابستگی بالطبع موجب وابستگی بودجه دولت به صادرات نفت می‌شود. تغییر در رابطه مقابله، یعنی کاهش یا افزایش قیمت، و یا کاهش یا افزایش تولید نفت می‌تواند به اقتصاد ایران شوک وارد کند. سؤال مهم این است که سیاستگذاران در مقابل این شوک‌ها چه تصمیمی می‌گیرند و چگونه واکنش نشان می‌دهند؟ به طور مثال در دوران ریاست جمهوری آقای احمدی نژاد قیمت نفت به ۱۱۰ دلار رسید و درآمدهای نفتی افزایش بی سابقه‌ای یافت. گفته می‌شود در آن دوره حدود ۷۰۰ تا ۷۵۰ میلیارد دلار عایدی ایران از فروش نفت بوده است. در چنین حالتی مازاد تجارت خارجی داریم. یعنی صادرات ما بیش از واردات ما می‌شود. ولی نیازهای دولت مرزی ندارد. دولت وقت هم عایدی ارزی را در اختیار بانک مرکزی قرار می‌دهد، آن را بر اساس نرخ رایج تبدیل به ریال و در بودجه‌اش منعکس و خرج کند. در چنین حالتی، ارز فراوان و ریال تقویت می‌شود.

مازاد تجارت خارجی، هر اندازه که باشد، هم از سیاست های پولی و هم از طریق افزایش بودجه نسبت به تولید ناخالص داخلی، پول اضافی به اقتصاد وارد می‌کند. این سیاست انبساطی موجب فشارهای تورمی می‌شود. سیاست دولت در مقابله با فشارهای تورمی افزایش واردات بوده است. اما با افزایش واردات مشکل حل شدنی نیست، زیرا برخی از کالاها در سطح بین‌المللی غیر

ارز نفتی که به سختی و با دور زدن تحریم فروخته شده است، که مقدار آن هم یک پنجم قبل است، در چین بلوکه شده است. ولی دولت این ارز را به عنوان پول ورودی در نظر گرفته و در مقابلش از بانک مرکزی برای جبران کسری بودجه ریال دریافت می‌کند

در حال حاضر ذرت ۱۹۰۰ تومان خریداری می‌شود که عملاً ارزش محاسباتی آن حدود ۱۲۵۰ تومان گرانتر از ارزش ترجیحی است.

بالارفتن نرخ ارز هم برای جبران کسری بودجه دوباره سواستفاده می‌کند و بر اساس قیمت جدید مابه‌التفاوت ارزی را از دلاری که فروخته دریافت می‌کند یا به ازای این مابه‌التفاوت برای دلاری که بانک مرکزی نداده است ریال چاپ شده می‌گیرد. اتفاق دیگری که در این وضعیت می‌افتد

و نظارتی بر روی مخارج خودش ندارد. یعنی هر سازمان و نهادی که دارای ردیفی در بودجه است پولش را می‌خواهد. دولت هم زروش به اینها نمی‌رسد. بنابراین دولت درامدش به شدت کاهش پیدا کرده و هزینه‌هایش به تناسب تورم، و حتی بیشتر از آن، افزایش پیدا می‌کند. پس دولت برای جبران این کسری مجموعه‌ای از اقدامات مخرب را انجام می‌دهد. اول از طریق فشار به سیستم بانکی، از طریق تبصره‌های تکلیفی و غیره، بخشی از نیاز خودش و شرکت‌هایش را تامین می‌کند. بعد سعی در فروش اوراق قرضه در بازار سرمایه دارد که ظرفیت هر دو مورد بسیار محدود است. مرحله بعد دولت سراغ نفت می‌آید. ولی این بار کار حسابداری دفتتری می‌کند: دلاری در کار نیست؛ ارز نفتی که به سختی و با دور زدن تحریم فروخته شده است، که مقدار آن هم یک پنجم قبل است، در چین بلوکه شده است. ولی دولت این ارز را به عنوان پول ورودی در نظر گرفته و در مقابلش از بانک مرکزی برای جبران کسری بودجه ریال دریافت می‌کند. دست آخر دولت دست به دامان صندوق توسعه ملی می‌شود و آن ۲۰ درصدی که قرار بود از فروش نفت به صندوق برسد را خودش پیش‌خور می‌کند. بانک مرکزی هم به دلیل این که وابسته به دولت است و استقلال ندارد، طبق دستور پول چاپ می‌کند. از سال ۱۳۹۷ به بعد می‌بینیم که افزایش چاپ اسکناس و رشد نقدینگی بی‌سابقه است؛ به تبع آن رشد تورم بی‌سابقه است.

در چنین شرایطی تجربه نشان داده است که رشد نرخ ارز بستگی به عرضه و تقاضای ارز دارد. وقتی عرضه ارز محدود و تقاضا نامحدود باشد و در داخل نرخ تورم ۴۵ درصد ولی در طرف تجاری ما ۳ درصد باشد، به اندازه تفاضل این دو، نرخ ارز رشد خواهد کرد. دولت از این

انجمن دامپزشکان فارو، انگلیزی و جراثیمی و بیولوژیکی ایران

ایجاد بازار دوگانه برای کالاهاست، که شما حتما مثال‌های زیادی در مورد بازار محصولات طیور سراغ دارید. افرادی هم هستند که از بازار غیررسمی فروش سوده‌های کلان می‌برند. البته کماکان مقصر اصلی دولت است که نظامی ایجاد کرده که تقلب در آن اجتناب ناپذیر می‌شود. البته دولت به نقطه استیصال

سه‌می‌بندی ارز است. یعنی این که دولت مجبور است به علت محدودیت عرضه، تقاضا برای ارز را مدیریت کند. در چنین شرایطی چه در دوره جنگ و چه بعد از جنگ سیستم تک نرخ ارز بهم می‌خورد. سیستم چند نرخ از جمله ارز ۴۲۰۰ تومان فرصت رانت و انواع و اقسام فساد را فراهم می‌کند. مهم‌ترین اتفاق

توسعه زنجیره‌های یکپارچه تولید مرغ به دلیل هم‌افزایی باعث افزایش بهره‌وری و راندمان و افزایش تولید خواهد بود، که اگر تولید بیشتر به سوی این زنجیره‌ها هدایت بشود، سالانه ۱۰ تا ۱۵ درصد اضافه تولید خواهیم داشت

این افراد به دلیل نداشتن دانش و تخصص، راه‌حل‌های من‌درآوردی ارائه می‌دهند و سیاست‌های خلق‌الساعه تبیین می‌کنند. مثلاً در شرایط رکود، ۶۰ درصد مالیات‌ها را

رسیده است. دولت در انتهای کار حتی ما به ازای ریالی ارزش ۴۲۰۰ تومانی را هم نمی‌تواند تقبل کند. به این شرایط انتخاب‌های عجیب در مسندهای مهم اقتصادی را هم اضافه کنید.

انجمن دامپزشکان فارو، القروطنی و بیولوژیکی و مواد پروتئینیک

هم موضوع ارز مطرح است. آثار و پی آمدهای مستقیم آن بر همه صنایع کم و بیش یکسان است. همان‌طور که آقای دکتر مبصر فرمودند هزینه تولیدکننده به شدت افزایش می‌یابد. نیاز به سرمایه در گردش بیشتر، در شرایطی که سیستم بانکی خودش ورشکسته است و سرمایه در گردش مورد نیاز را نمی‌تواند تامین کند، خود چالش بزرگی است.

در مقابل مصرف کنندگان با کاهش درآمد واقعی مواجه هستند. در نتیجه، به احتمال زیاد، مصرف سرانه گوشت و مرغ هم کاهش پیدا می‌کند. قیمت به اصطلاح گوشت‌های جانشین و مواد پروتئینی جایگزین هم تحت تاثیر قرار خواهد گرفت و افزایش پیدا خواهد کرد. بنابراین از منظر تولید به نظر می‌رسد که تولید کنندگان خرد بیشتر آسیب پذیر خواهند بود و بعضاً از تولید انصراف می‌دهند. تولیدکننده‌های کلان هم ابتدا ممکن است افزایش حاشیه سود داشته باشند، اما بلافاصله حاشیه سود تغییر می‌کند و تقاضای برای مواد پروتئینی کاهش می‌یابد. در نتیجه باید منتظر افزایش نارضایتی مردم باشیم. در این شرایط برای دولت راه‌های زیادی وجود ندارد. یا باید روز به روز کنترل بیشتر کند یا اینکه به سبک آقای نبوی در دوره جنگ به سمت کالای سهمیه بندی شده و اصطلاحاً کوپنی برود. البته به نظر بنده این سیاست عجولانه هم راه به جایی نخواهد برد. متأسفانه این دولت در آستین خود هیچ راه حل روشن و علمی برای این چالش‌های فعلی و پیش رو ندارد و واقعیت هم این است که در چنین شرایطی هر سیاست اقتصادی هزینه‌هایش برای اقشار مختلف متفاوت است و موجب نارضایتی خواهد شد.

• **اسعدیان:** ایبا این وضعیت باعث تقویت زنجیره‌های یکپارچه تولید گوشت مرغ

افزایش می‌دهند و با وضع قوانین مالیاتی متفاوت مثل مالیات ارزش افزوده، مالیات خانه خالی، مالیات اتومبیل و عوارض خروج از کشور فشار هر چه بیشتر بر جامعه وارد می‌کنند. الان

می‌شود؟ با توجه به این که قیمت تمام شده در زنجیره‌ها رقابتی تر است؟ چه اتفاقی برای واحدهای کوچکتر می‌افتد؟ آیا زنجیره‌ها واحدهای کوچکتر را جذب می‌کنند؟

میرسلیمی: من فکر می‌کنم زنجیره‌های یکپارچه و واحدهای بزرگتر به منظور همکاری یا جذب واحدهای کوچکتر خیلی با عدد و رقم سر و کار دارند و کلیدی ترین شاخص تصمیم‌گیری برای آنها نرخ بازگشت سرمایه هست. اساساً سراغ فارمی می‌روند که هم از نظر بازگشت سرمایه و هم شرایط اداره فارم، مدیریت و کارکنان قابل قبول باشد. البته مرعداران اساساً راه حلی ندارند. مسلماً با این حجم افزایش نقدینگی اصلاً توان ادامه کار ندارند و ادامه نمی‌دهند. اما نهایتاً مجموعه‌های کوچکتر به سمت زنجیره‌ها حرکت می‌کنند که این یک پیش‌آمد خوبی برای مملکت است و از هدر رفتن دان و خود جوجه جلوگیری می‌کند. به طور مثال تلفات در فارم‌های متوسط به بالا ۱ تا ۳ درصد یا حداکثر ۴ درصد است. در حالی که در فارم‌های معمولی ۱۰ تا ۱۵ درصد است. یعنی اگر در نظر بگیریم مثلاً سالی حدود ۱/۵ میلیارد جوجه یکروزه مورد نیاز باشد، بیش از ۱۰۰ میلیون جوجه یکروزه تلفات خواهد بود که سرمایه بسیار عظیمی است. در حقیقت توسعه زنجیره‌های یکپارچه تولید به دلیل هم‌افزایی باعث افزایش بهره‌وری و راندمان و افزایش تولید خواهد بود، که اگر تولید بیشتر به سوی این زنجیره‌ها هدایت بشود، سالانه ۱۰ تا ۱۵ درصد اضافه تولید خواهیم داشت. آقای دکتر مبصر البته محاسباتی در خصوص بهای تمام شده داشتند که به نظرم قیمت تمام شده فعلی بر اساس ارز ۴۲۰۰ نیست. زیرا در حال حاضر ذرت ۱۹۰۰ تومان خریداری می‌شود که عملاً ارز محاسباتی آن حدود ۱۲۵۰ تومان

گرانتر از ارز ترجیحی است.

• **اسعدیان:** فکر نمی‌کنید این اختلاف به دلیل محاسبه هزینه‌های دیگر هم باشد و ذرت با قیمت تمام شده به فروش نمی‌رسد؟

میرسلیمی: در اوایل سال، قیمت ذرت ۱۵۰۰ تومان بود. الان ۱۹۰۰ تومان است. در حقیقت به اسم ارز ۴۲۰۰ تومانی با ارز نزدیک به ۶۰۰۰ تومان از دولت می‌خریم. این در حالی است که قیمت در بازار جهانی دست کم در چند ماه گذشته تغییر زیادی نداشته است. سال گذشته ذرت را به قیمت ۱۳۰۰ تومان می‌خریدیم ولی ارز منبنا همین ۴۲۰۰ تومان بود. اینجا تفاوتی وجود دارد که به نظرم باید مدنظر قرار بگیرد. اما به طور کلی، اگر برگردم به سوال شما، به نظر من از منظر افزایش بهره‌وری این سیاست حذف ارز به نفع کل صنعت است. ممکن است برخی به بنده خرده بگیرند که من طرفدار زنجیره‌های یکپارچه هستم. من نزدیک به ۳۰ سال هست که معتقدم و همیشه گفته‌ام، هیچ راهی جز توسعه و رشد زنجیره‌های یکپارچه تولیدی نیست. در همین شرایط هم زنجیره‌ها موفق هستند و مرعدارها جذبشان می‌شوند. چون عایدی بهتری برای آنها دارد. زنجیره‌ها هم در رقابت با هم به مرعدارخا از ۱۲ تا ۲۰ درصد پرداخت می‌کنند. حتی مواردی هست که مرعدار نسبت به حجم تولید جوایی هم دریافت می‌کند که مشوق بسیار خوبی است.

• **اسعدیان:** در مجموع شما پیامدها را می‌پذیرید و به نظر می‌رسد معتقدید به هر حال این سیاست اجتناب ناپذیر است؟

میرسلیمی: بله این کار باید انجام شود. شما اگر یک بررسی در سطح صنعت داشته باشید مثلاً مشاهده می‌کنید که در هر مرعداری با ظرفیت ۵ هزار جوجه یک دستگاه آسیاب هست و با ابزار ابتدایی مواد را اندازه‌گیری

مبصری: سناریوی حداکثری ۴۶ هزار تومان بود ولی با سناریوی متوسط ۳۵ هزار تومان می‌شود که توضیحش را اگر وقت اجازه بدهد خواهم داد.

میرسلیمی: خب ۳۵ هزار تومان. اگر مرغداری با یک زنجیره قراردادی کار کند، و حدود ۱۶ درصد از فروش مرغ زنده دستمزد دریافت کند، چون کل مبلغ فروش بر اساس نرخ جدید ارز افزایش پیدا می‌کند، بنابر این مرغدار درآمد بیشتری در ازای همان کاری که قبلاً انجام می‌داده است به دست می‌آورد.

• **اسعدیان:** آقای دکتر مبصر! شما به عنوان مدیرعامل یکی از زنجیره‌های بزرگ کشور موافق این تغییر هستید؟
مبصری: بله من کاملاً موافقم. از دیدگاه زنجیره، پیوستن مرغداران خرد به ما ظرفیت‌های بزرگتری را ایجاد می‌کند که قابلیت برنامه‌ریزی و کارهای اقتصادی بزرگتری دارد. در زنجیره‌ها دو مزیت مشخص داریم: ۱- انتقال زنجیره ارزش و ۲- صرفه جویی

کرده و مخلوط می‌کنند. نداشتن ابزار مناسب توزین باعث می‌شود که نسبت‌ها به درستی رعایت نشود و میکرو المنت‌ها خوب و همگن مخلوط نشوند. در نهایت آن جیره بالانسی را که زنجیره‌ها دارند به هیچ عنوان نمی‌توانند تامین کنند. در نتیجه، ضریب تبدیل به بالای ۲ می‌رسد. در حالی که در زنجیره‌ها ما شاید به‌طور متوسط ضریب تبدیلی حدود ۱٫۶ تا ۱٫۷ داشته باشیم. این ضرایب در سطح جهانی هستند. حتی در آمریکا بیشتر از این‌ها هست. در زنجیره‌ها کار به صورت علمی تر و تخصصی تر انجام می‌شود و دسترسی به افراد متخصص بیشتر است. ضمناً در مرغداری‌ها نسبت تعداد جوجه ریزی به متر مربع کمتر از زنجیره‌هاست که این هم یک دلیل دیگری است برای کم بودن بهره‌وری در مرغداری‌های کوچک نسبت به زنجیره. اگر ارزش ترجیحی برداشته شود، و ارزش آزاد مینای قیمت تمام شده قرار گیرد، قیمت تمام شده مرغ، طبق محاسبات جناب دکتر مبصر، ۴۶ هزار تومان خواهد شد ...

آتش ما مقوله نقدینگی و تورم فزاینده ۴۰ درصدی به بالا است. ممکن است در بخش مالی مصرف نهاده ها تورم در حدود ۴۰ باشد، اما در طرف مصرف به بیش از ۶۰ درصد می رسد. بنابراین در بحران اقتصادی، هر نوع بازسازی موجب افزایش بحران می شود

در مقیاس. این مزیت‌ها به کاهش هزینه‌ها و در نتیجه محصول رقابت پذیر تر منجر می‌شود. در حقیقت، موضوع رقابت پذیری از بحث قیمت مهم‌تر است. من فکر می‌کنم که نگاه خود دولت هم همین است که حذف ارز ترجیحی باعث می‌شود که مرغداران کوچک نتوانند تامین مالی کنند و به سمت زنجیره‌ها سوق پیدا کنند. به این ترتیب زنجیره‌ها با هسته‌های منظم تری شکل می‌گیرند و فرآیند تولید در کل صنعت شکل اقتصادی تری پیدا می‌کند. همان‌طور که عرض کردم هدف اصلی در زنجیره‌ها انتقال زنجیره ارزش است به اضافه استفاده از صرفه جویی در مقیاس که موجب می‌شود محصولات رقابت پذیر تری تولید شود. این رقابت پذیری باز مولفه‌های متغیری دارد که یکی از آن قیمت و دیگری تداوم فعالیت است.

• اسعدیان: آقای محقق با توجه به اشراف شما بر کل بخش کشاورزی، دامپروری و دامداری، آیا فکر می‌کنید که در مجموع در کوتاه مدت این سیاست به نفع صنعت است یا نه؟

محقق: با توجه به این که هدف پشت این سیاست چیزی جز تامین کسری بودجه دولت نیست، بنابراین پیامدهای آن برای تمامی بخش‌های اقتصادی و اجتماعی است. حقیقت این است که بیشتر شاخص‌های نشان‌دهنده رشد اقتصادی منفی هستند و در مقابل فشار شاخص‌های نقدینگی و تورم در حال افزایش است. در همه محاسبات تورم انتظاری و پیامدهایش هم باید مد نظر باشد. یعنی این تغییر قیمت ارز فقط محدود به افزایش از ۴۲۰۰ تومان به ۲۶۰۰۰ تومان نیست. ما انتظار داریم به دلیل مشکلات اقتصادی و شرایط پیش رو قیمت ارز هم با تورم افزایش پیدا کند و ممکن است امروز ۲۶۰۰۰ هزار تومان و روز

دیگر ۲۸۰۰۰ تومان باشد. پس اگر دولت قصد ادامه سیاست ارز آزاد برای تامین نهاده را داشته باشد، باید نهاده‌ها هم با ارز ۲۸۰۰۰ تومانی وارد شوند و این امر پایداری اقتصادی را هم برای تولیدکنندگان و هم مصرف‌کنندگان تحت شعاع قرار می‌دهد. مهم‌ترین مشکل عدم ثبات است. مثالی هست که ساختمانی که آتش گرفته است، تا آتش آن خاموش نشود، امکان بازسازی ندارد. آتش ما مقوله نقدینگی

سازمان توسعه و بازرگانی انرژی و مواد پتروشیمی

مخارج دولت فزاینده است ولی مدیریت دولت بر روی مخارج قابل اطمینان نیست. پس برای سال آینده و شاید سال‌های آینده هم این کسر بودجه ادامه خواهد داشت، اگر تشدید نشود. حتی اگر تحریم‌ها رفع شوند به نظر می‌رسد فروش نفت ما حداکثر از ۲ میلیون بشکه بیشتر نخواهد شد زیرا که صنعت نفت ما نیاز به سرمایه‌گذاری اساسی دارد و در این شرایط امکان تولید بیشتر از این عدد نیست.

و تورم فزاینده ۴۰ درصدی به بالا است. ممکن است در بخش مالی مصرف نهاده‌ها تورم در حدود ۴۰ باشد، اما در طرف مصرف به بیش از ۶۰ درصد می‌رسد. بنابراین در بحران اقتصادی، هر نوع بازسازی موجب افزایش بحران می‌شود. همین الان دوستان فرمودند وضعیت آینده تامین نهاده‌ها و همچنین سرمایه در گردش نگران‌کننده خواهد بود. همان‌طور که آقای دکتر زنوز توصیه دادند،

پس ما به یک سرمایه گذاری ۵ ساله برای افزایش تولید نفت نیاز داریم که فعلا امکان پذیر نیست. در همچنین شرایطی این تغییر مبنای ارز برای نهاده ها، فشار بر تولید و مصرف را زیادتر خواهد کرد.

البته عده‌ای از این ارز و شرایط فعلی سوء استفاده می کنند. با اعمال سیاست حذف ارز ترجیحی، این دسته از سوء استفاده کنندگان از بین نمی‌روند، چون شرایط اقتصاد کشور اساسا فرصت سوء استفاده و رانت را در جای دیگری فراهم خواهد کرد. ولی با نرخ فعلی ارز، مردم در شرایط متعادل تری زندگی می کنند. واقعیت این است که مردمی که در شرایط اقتصادی نا به سامان هستند، با افزایش نرخ ارز بیشترین صدمه را خواهند خورد. من فکر می کنم با توجه به همه جوانب و تورم، قیمت‌ها بیش از آنچه آقای دکتر مبصر فرمودند افزایش پیدا خواهد کرد. بعلاوه، تولید و عرضه هم دچار بحران خواهد شد. حتی در میان مدت، زنجیره‌ها هم با مشکل روبرو خواهند شد. شناخت ما از سیستم عملکردی دولت، نمی‌توان انتظار داشت دولت نقش خود را در کنترل بخشی از این اثرات منفی به درستی ایفا کند. چیزی که من می بینم این است که تا یکی دو سال آینده تولید مرغاری‌ها با بحران روبرو خواهد بود.

اسعدیان: آقای محقق، می‌توان جور دیگری هم دید. به‌طور مثال اگر متوسط مصرف گوشت مرغ در ایران را در حدود ۲۷ یا ۲۸ کیلو در نظر بگیریم، یعنی عده ای ۵۰ کیلو و عده ای ۳ کیلو مصرف دارند و عده ای هم اصلا نمی‌توانند گوشت مرغ بخورند. ولی همان عده که بیشترین مصرف را دارند و توانمندتر هستند از سوبسید فعلی بهره بیشتری می‌برند. حتی به وزارت جهاد پیشنهاد می‌شود که در کنار آزادسازی ارز، برای ۵ دهک پایین جامعه کوپن

یا کارت مصرف پروتئین در نظر گرفته شود به صورتی که هر نفر در ماه ۲ کیلو گوشت مرغ داشته باشد. البته قسمت مدیریت دولتی که فرمودید کاملا درست هست. ولی چنین طرحی، یا طرح‌های مشابه، هم منجر به رونق صنعت می‌شود و هم در جلوگیری از کاهش تقاضا نقش دارد. نظر شما در مورد چنین طرحی چیست؟

محقق: من فکر می‌کنم پیش نیاز همچنین طرحی داشتن یک بانک اطلاعاتی درست و قابل اطمینان از وضعیت مالی و دارایی افراد است. به‌طور مثال، تجربه پرداخت یارانه ۴۵۰۰۰ تومانی به خوبی نشان داد که نداشتن اطلاعات درست می‌تواند همه مزایای پیش بینی شده یک طرح را از بین ببرد. من اساساً به مدیریت دولت خوشبین نیستم و فکر می‌کنم طرح شما خوب هست ولی امکان اجرایی شدن نخواهد داشت.

زنوز: در خصوص بحث یارانه مستقیم که مطرح شد اساساً در علم اقتصاد پرداخت یارانه مستقیم بیشتر از یارانه غیر مستقیم توصیه می‌شود. در توزیع سرانه، یارانه به فقرا بیشتر از ثروتمندان می‌رسد.

اما مثلاً در خصوص یارانه سوخت، طبیعی است که ثروتمندان سوخت بیشتری می‌کنند. بنابراین اگر نقدی بدهیم حق انتخاب دارند که به مصرف مورد نظر برسانند و هم عدالت بیشتری وجود دارد. اما این در اقتصادی است که به سمت کاهش

بین‌المللی سازمان بازرگانی و خدمات انرژی و مواد پتروشیمی

به روز به تعداد افراد زیر خط فقر افزوده می شود، پرداخت یارانه بار سنگینی روی دوش دولت خواهد بود. دولت نه تنها توان مالی پرداخت یارانه را ندارد بلکه قادر به مدیریت آن نیز نیست. به علاوه که زیرساخت‌ها و اطلاعات لازم هم وجود ندارد.

در خصوص خاموش کردن آتش فعلی، می توان گفت سازماندهی امر تولید فرآیندی طولانی مدت است. در یک افق ۵ ساله اگر درآمد نفت استمرار پیدا کند و دولت تن به انضباط مالی بدهد، نقدینگی کنترل شود، رشد اقتصادی محقق شود و محدودیت‌های مربوط به FATF لغو شود، می توان امیدوار بود. اما بر اساس استدلال من و همان طور که مجله اکونومیست لندن هم در گزارش اخیرش نشان داده است (که روی وبسایت اتاق بازرگانی ترجمه آن در دسترس است)، ما دچار آن چنان بی ثباتی اقتصادی مزمنی هستیم که برون رفت از آن مقدور نیست. به اضافه این که پیش بینی می شود این دور مذاکرات هسته ای هم به یک تفاهم کامل منتهی نخواهد شد یعنی یک تفاهم موقت هست که ۳ سال دیگر احتمالا دوباره دچار مشکل می شود. از طرف دیگر مسئولین هیچ برنامه و سیاست روشنی در مورد FATF و تجارت خارجی هم ندارند. در این صورت مخارج دولت که روز به روز افزایش می یابد، نیاز به سرمایه گذاری بخش

فقر در حرکت است. در امریکا هم یارانه غذایی (کوپن غذا) وجود دارد. ۵ تا ۱۰ درصد مردم هم فقیرند و ممکن است دریافت کنند. ولی در اقتصادی که در حال تولید فقر است و روز

کردن ارزش تحت هر شرایط به نفع کشور، اقتصاد و صنعت است. این که آزاد سازی کدام بخش را تحت تاثیر مثبت یا منفی قرار خواهد داد، بستگی به نحوه اجرا یا فرایند اجرای آن دارد. به طور مثال قانون چیزی خوبی است و ما قوانین بسیار خوبی هم داریم که در مرحله اجرا با اضافه کردن دو تا تبصره کل ماهیتش را از دست داده است. من معتقدم این تغییر سیاست هم اگر به درستی اجرا شود منافعی برای همه بخش‌ها بیشتر از مضراتش هست. هم منجر به افزایش بهره‌وری و راندمان تولید می‌شود. هم بازار را رقابتی‌تر و سالم‌تر می‌کند. اعتقاد من این است که در حوزه صادرات هم اثر مثبت دارد.

در داخل صنعت هم اگر این آزاد سازی منتج به تغییر ساختار صنعت شود و از این حالت جزیره‌ای به یک شکل یکپارچه تبدیل شود به نفع صنف خواهد بود. من فکر نمی‌کنم فقط انتفاع برای زنجیره‌ها باشد. چالش اصلی نقدینگی است. هر کس بتواند این نقدینگی را تامین کند، فارغ از اندازه و حجم تولید، می‌تواند از این شرایط منتفع شود. مثلاً ممکن است یک مرغدار کوچک شرایطش بهتر از یک زنجیره باشد. چون مرغدار می‌تواند با فروش یک دارایی، مثل خودرو، به راحتی و به سرعت، کمبود نقدینگی را جبران کند ولی زنجیره با فروش مرغداری‌هایش هم امکان تامین مالی نداشته باشد، زیرا نیاز به نقدینگی بسیار زیاد است.

من به بحث مصرف‌کننده اصلاً ورود نمی‌کنم چون فکر می‌کنم ما به عنوان فعالین صنعت بیشتر باید نگران وضعیت صنف و صنعت و به دنبال راه‌حل‌های مناسب برای مدیریت شرایط پیش رو باشیم. در مقابل امیدوار باشیم که دولت و مجلس به فکر مصرف‌کننده باشند و برای آنها راه‌حل‌های

عمومی کم نخواهد شد در صورتی که منابع در دسترس کمتر خواهد شد. پیش‌بینی می‌شود نرخ ارز در نیمه دوم سال ۲۰۲۱ ± پایین بیاید، اما ثبات نخواهد داشت و در سال ۲۰۲۳ با افزایش آن روبرو خواهیم بود. در نتیجه شما به عنوان فعالان صنعت با دنیایی از اعداد و ارقام و هزینه‌هایی طرف هستید که پیوسته در حال تغییر است و غیر قابل پیش‌بینی. شوک‌های سیاسی نیز مزید بر علت می‌شود و مشخص نبودن منافع ملی و اقتصادی در بزنگاه‌های سیاسی و منطقه‌ای هم بر پیچیدگی موضوع اضافه می‌کند.

موضوع دیگری که در گفتگو مطرح شد بحث ساختار تولید است. اساساً در شرایط سخت اقتصادی اصل داروینی بقای نسل مطرح می‌شود. یعنی در این شرایط ترسیمی پیش‌رو، همان طور که دوستان فرمودند شرکتی که هزینه تولیدش کمتر است و از مزیت صرفه اقتصادی بهره‌مند است با ایجاد حاشیه سود بیشتر امکان بقای بیشتری دارد. البته بنده قبول دارم که در شرایط حذف ارزش ترجیحی سهم بزرگترها بیشتر خواهد شد و به بقای خودشان ادامه خواهند داد و ممکن در کوتاه مدت حاشیه سودشان زیاد شود. ولی این به این معنا نیست که تصور کنیم در دراز مدت وضع همه خوب خواهد شد. این طور نیست، حقیقت این است که نه شمای تولیدکننده وضعیتان خوب خواهد شد نه من مصرف‌کننده.

• **اسعدیان:** جناب آقای فارغی! نظر شما به عنوان مدیر یکی از بزرگترین زنجیره‌های یکپارچه تولید در خصوص تغییر نرخ ارز چیست؟ آیا این تغییر نرخ به نفع صنعت است یا اینکه پیامدها و آثار منفی آن بیشتر است؟
فارغی: همه دوستان آگاه احتمالاً با من هم عقیده هستند که آزاد سازی یا تک‌نرخ

انجمن دامپزشکان فارو، انگلیزی و مواد بیولوژیک

بانکی هم این بسیار خوشایندتر خواهد بود. به طور مثال بانک بیشتر علاقه دارد به من ضمانتنامه بانکی بدهد و به نوعی برای من اعتبار در نظر بگیرد تا این که من منابع محدود مالی اش را در اختیار بگیرم. حالا اگر من هم این امکان را داشته باشم که از واردکننده با همین اعتبار خرید داشته باشم، نه من نیازی به تسهیلات خواهم داشت نه واردکننده. در این شرایط بدون استفاده از منابع بانکی تامین مالی امکان پذیر هست. در ادامه کسانی که با زنجیره ما قرارداد دارند، مثل مرغداری های کوچک هم، به تسهیلات نیاز نخواهند داشت، چون می توانند از اعتبار زنجیره استفاده کنند. چنین سیاست هایی می تواند راه حلی باشد برای مدیریت چالش کمبود نقدینگی و استفاده اثربخش از ظرفیت های سیستم بانکی.

در خصوص نحوه پرداخت یارانه شاید با دوستان یک مقدار اختلاف دیدگاه داشته باشم. همان طور که می دانیم به هر کالایی که یارانه داده شود تقاضا برای آن افزایش پیدا می کند. در شرایطی که تقاضا کم هست، پرداخت یارانه برای حفظ تقاضا یا افزایش آن می تواند مفید هم باشد. همان طور که دوستان اشاره کردند در آمریکا طرحی به

نام اسنپ

هست که حدود ۵۷

دولار اعتبار ایجاد

می کند و با این اعتبار

تقریبا به ۴۳

میلیون نفر شامل

۱۶ میلیون مجرد

و نزدیک ۳۰

میلیون نفر

در خانوارها

مناسب تدوین کنند.

• **اسعدیان:** آقای دکتر مبصر! شما با

نظرات آقای فاروقی موافق هستید؟

مبصری: همان طور که ایشان فرمودند

این تغییر یک فرصت برای کل صنعت طیور،

به ویژه زنجیره ها است. در خصوص تامین

مالی هم دولت امروز مایل است به شکل

زنجیره ای تامین نقدینگی داشته باشد. یعنی

اگر ما ۴ حلقه پشت سر هم زنجیره ی تامین

را در نظر داشته باشیم. دولت یک بار به

واردکننده تسهیلات می دهد. بعد تولیدکننده

که از مواد خام وارداتی استفاده می کند

تسهیلات دیگری می گیرد. این باعث عدم

توزیع مناسب تسهیلات و نقدینگی می شود.

اما اگر بشود به زنجیره ها تسهیلات داد و این

تامین مالی در ابتدای زنجیره ها اتفاق بیافتد

این تسهیلات تا انتهای زنجیره قابل استفاده

است. فرض بفرمایید وارد کنندگان تامین

شوند و از طریق تضامین بانکی بقیه را تامین

کنند و این زنجیر به زنجیر تا انتها

ادامه پیدا کند. در حقیقت ما به

جای این که دنبال تسهیلات

باشیم بیشتر به اعتبارات

بانکی نیاز خواهیم

داشت. برای سیستم

پارانه پرداخت می شود. من فکر می کنم امروز با ارز ۴۲۰۰ تومانی به ۸۵ میلیون نفر رایانه پرداخت می شود که اگر طرحی مثل اسنپ که به ۵۰ درصد جمعیت پرداخت کند

داشته باشیم، راه غلطی را در ابتدا نرفته ایم. این طرح دو کارکرد مشخص دارد: یکی این که پرداخت پارانه را هدفمند می کنیم و دوم هم تقاضا برای کالا را حفظ خواهیم کرد. به اعتقاد من در دسترس

ترین حرکت که هم به نفع مصرف کننده و هم به نفع تولید کننده باشد حفظ تقاضای داخل است. به طور مثال می توان از طریق کارت پروتئین چند دهک پایین درآمدی را تحت پوشش قرار داد. دهک های بالاتر هم که مشکل زیادی نخواهند داشت. این طرح می تواند باعث کاهش هزینه های دولت هم شود.

اما در خصوص مبحث صادرات، مشکل اصلی ما این است که وارد کننده اقلام خوراک و تولیدکنندگان خوراک مستقل از هم هستند و هیچ نوع اتحاد استراتژیک یا خوشه ایی تشکیل نشده است. به طور معمول ساختار و اندازه زنجیره ها در ایران هنوز آنقدر توسعه پیدا نکرده است که بتوانند راسا اقلام خوراک را وارد کنند. به طور مرسوم بین ۶۵ تا ۷۵ درصد هزینه تولید گوشت مرغ مربوط به خوراک است. پس کاهش این هزینه بطور مستقیم تاثیر زیادی بر کاهش قیمت گوشت مرغ دارد. من فکر می کنم توسعه صادرات منوط به چند اتفاق و تصمیم مهم است. البته که فرایندی کوتاه مدت نیست. اول باید اتحادهای استراتژیک و همکاری های ارگانیک

بین فعالین صنعت توسعه پیدا کند. دو این که ما باید مشوق های درست داشته باشیم. در ترکیه این گونه مشوق ها وجود دارد. وقتی صحبت از صادرات می شود باید به شرایط کشور

ترکیه توجه کرد. کاهش ارزش لیر باعث شده که ترک ها به شدت در صادرات تهاجمی عمل کنند. چند ماه پیش شرکت های ترکیه ای مرغ را با قیمت ۱٫۸ دلار عرضه می کردند. اما این قیمت امروز به حدود ۱۰۳ دلار رسیده است. در نتیجه

شرکت های ترکیه ای هم از نرخ برابری لیر در مقابل دلار و هم مشوق های پیش بینی شده نفع می برند. نرخ این مشوق ها تا ۲۵ درصد ارزش صادراتی هم می رسد.

ما هم برای توسعه صادرات به طور حتم به کمک دولت نیاز داریم اما دولت منابع لازم را ندارد. ما پیشنهاد می کنیم که از کل واردات صنعت طیور که سالانه ۴ میلیارد دلار است، با نرخ ۱ درصد مبالغی را بگیریم و در یک صندوق خصوصی ذخیره شود. آن وقت می توان بدون استفاده از منابع دولتی از همین محل مشوق لازم را برای صادرات در نظر گرفت.

• **اسعدیان:** ممنون آقای دکتر مبصر. یک سؤال از گزارشی که جنابعالی تهیه کرده اید داشتیم: شما در گزارشتان گفته اید که کل هزینه تولید گوشت مرغ در ایران، بعد از این تغییر نرخ ارز، می شود ۱۴۶.۲ سنت، حال آن که این هزینه در برزیل ۶۳.۲ است. با این تفاوت عظیم ما چگونه می توانیم صادر کننده باشیم و با برزیل رقابت کنیم، حتی با هزینه حمل کمتر؟

سازمان بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

اشتغال در داخل حفظ بشود. ولی ما هر وقت این طوری با دولت طرف می‌شویم، دولت می‌گوید که اگر ما به شما مشوق بدهیم، شما باید قول بدهید که قیمت مرغ در داخل گران نشود. معلوم است که قیمت مرغ در داخل با مشوق صادرات گران می‌شود. چرا که ما داریم به بخشی از تقاضای خارجی پاسخ می‌دهیم. بنابراین ما، اگر قرار باشد که صادر کننده بشویم، به مشوق‌های صادراتی، به اتحاد استراتژیک و به کاهش هزینه در واردات احتیاج داریم.

• **اسعدیان:** آقای فارغی، قبل از این که به صادرات فکر بکنیم، آیا واقعا صنعت می‌تواند با همان توان قبلی با این تغییر نرخ ارز به فعالیت ادامه دهد و آیا مصرف داخلی واقعا به اندازه‌ای پایین نمی‌آید که صنعت را دچار مشکل اساسی کند؟

فارغی: این ازاد سازی مثل یک جراحی است. مگر می‌شود روی یک بیمار ۴۰ ساله برای یک بیماری عمیق و ریشه ای جراحی صورت بپذیرد و عوارض و خونریزی انتظار نداشت؟ من قبلا هم اشاره کردم که همه ذی‌نفعان این موضوع، چه در سمت تولید و چه در سمت مصرف، با عوارض این جراحی روبرو خواهند شد. اما در این که این جراحی واجب است هیچ شکی نیست. اگر این عمل توسط یک جراح حاذق و با نیت درست انجام شود، هم عوارض کمتر خواهد بود و هم زمان بهبودی کوتاه‌تر. اما اگر در پس پرده یک سری بازی‌های سیاسی و اقتصادی در جریان باشد، مریض بیچاره تلف می‌شود.

پیش‌بینی می‌شود که مصرف گوشت مرغ ۲۰ تا ۳۵ درصد کاهش پیدا

مبصری: ما با دو مسئله روبرو هستیم که هر دو را می‌توان با اتحادهای استراتژیک تا حدی حل کرد.. مسئله اول گپ عمده در قیمت نهاده‌های وارداتی است. قیمت خوراک در امریکای جنوبی ۲۷ سنت است. ۲۷ سنت با ارز ۴۲۰۰ تومانی و سایر هزینه‌ها می‌شود ۱۲۵۰ تومان. ولی خوراک من ۵۰۰۰ تومان برای من تمام می‌شود. اگر با ارز ۲۴۰۰۰ تومانی این خوراک را تولید کنیم، ۲۷ سنت می‌شود حدود ۱۰۰۰۰ تومان که افزایش بسیار زیادی است. ولی اگر اتحادهای استراتژیک را توسعه دهیم، مثلا تولیدکنندگان در کنار واردکنندگان قرار بگیرند و با مشارکت هم نهاده‌ها را وارد کنند، می‌توانیم این گپ قیمتی را تا حدی کاهش دهیم. دوم پایین بودن بهره‌وری و کارایی تولید ما است که هزینه تولید را افزایش می‌دهد. اگر اتحادهای راهبردی را توسعه دهیم، می‌توانیم بهره‌وری و کارایی، و در نتیجه هزینه تولید را به حد بهتری برسانیم. همه چیز هم به ضریب تبدیل بر نمی‌گردد. بسیاری از مشکلات بر می‌گردد به ترکیب تولید. شما می‌بینید ایالت متحده ران مرغ را، تحویل خلیج فارس، ۷۰ سنت می‌فروشد. شما هر جوری حساب کنید می‌بینید که هزینه تمام شده آن بیش از ۷۰ سنت است، مگر این که بخش‌های دیگر را گران‌تر

فروخته باشد. فارغ از هزینه تمام شده، بحث مشوق‌هایی است که دولت‌ها برای صادرات در نظر می‌گیرند. دولت‌ها با ۲ هدف برای صادرات مشوق می‌دهند: (۱) حفظ توان تولید داخلی و حفظ اشتغال، (۲) ایجاد تقاضا در خارج از کشور و بازارهای هدف. یعنی در خارج هزینه می‌کنند که

کند. در مقابل ما در صنعت با انباشتگی تولید روبرو هستیم و همچنین انبار شرکت پشتیبانی هم پر از مرغ وارداتی هست. شک نکنید که چند ماه پس از تغییر نرخ ارز، به منظور کنترل بازار همه این محصولات روانه بازار خواهد شد و مثل پتکی بر سر تولید فرود می آید. تولیدی که باید دان را گران بخرد و مرغ را نمی تواند به قیمت واقعی بفروشد. شاید اندکی بتوان صادر کرد اما صادرات هم خمره رنگریزی نیست. بنده منکر این پیش آمدها نیستم اما فکر می کنم اگر در مرحله اجرا کار به خوبی مدیریت شود، موارد بالا قابل حل هستند و به بحران لاینحل منجر نمی شود. ولی اگر مدیریت و اجرای بد باشد، قطعاً هیچ خروجی جز بحران لاینحل نخواهد داشت. نجات صنعتی به این بزرگی از یک بحران عمیق کار بسیار سختی خواهد بود، اگر اصلاً شدنی باشد. نگرانی دیگری هم وجود دارد که ناشی از دیدگاه های پوپولیستی است که مثلاً تولیدکننده کوچک چه می شود؟ اگر هر انجمن و تشکلی هم ساز مخالف بزند، کار به خوبی پیش نخواهد رفت.

• **اسعدیان:** البته دوستان اقتصاددان کمی شک دارند که آیا این تیغ دست یک جراح حاذق است یا نه؟ تجارب گذشته هم نشان داده اند که معمولاً جراحان حاذقی در این گونه جراحی ها نداشته ایم.

فارغی: کاملاً درست است. بنده هم با شناختی که از وضعیت دارم با شما موافقم.

• **اسعدیان:** آقای دکتر زنوز نظر شما چیست؟

زنوز: دوستان اشاره کردند که اگر کار به دست جراحی با حسن نیت باشد به رغم لطمات و خونریزی هایی که هست، می توان به بهبود بیمار امیدوار بود. مسئله این است که آزاد سازی نرخ ارز زمانی جواب می دهد که دولت همزمان با آزاد سازی قیمت ها به

تضمین ثبات اقتصاد کلان اهتمام ورزد. یعنی سیاست های پولی و مالی اولاً مستقل از هم باشند و ثانیاً در جهت ثبات بخشی به کل اقتصاد باشد تا بستر تولید فراهم شود. اما دولت علاوه بر ناکارآمدی هایی که دارد، تورم را با گرانفروشی اشتباه گرفته است. به طوری که تمرکزش بر کنترل قیمت هاست. از طرف دیگر همان طور که آقای فاروقی به درستی اشاره کردند سالن ها پر از مرغ هست و انبار های وارداتی هم پر شده است. یعنی دولت قصد دارد هم زمان با از بین بردن محدودیت بودجه ای خود، تا حدودی و به صورت کوتاه مدت هم که شده مشکل پیش روی مصرف کننده را هم حل کند. این وسط سر تولیدکننده بی کلاه می ماند. از منظر میان مدت هم با توجه به اینکه تورم داخلی ۵ الی ۶ برابر تورم جهانی است، نرخ ارز باید پیوسته تغییر کند تا رقابت پذیری حفظ شود. یا این که دوباره روش نادرست تثبیت نرخ ارز را پیش بگیرد که باز هم به نفع تولید کننده نیست. بنده معتقدم قصد دولت از آزاد سازی قیمت ها فقط حل مشکل کسری بودجه هست. این آزادسازی را نباید با اصلاح نظام قیمت ها اشتباه گرفت. یعنی این آزادسازی یک سیاست اصولی اقتصاد کلان به منظور ثبات اقتصاد کلان نیست که منجر به کاهش ریسک های تولید شود. اساساً در شرایطی که نرخ تورم دو رقمی وجود دارد پیش بینی درستی از سود و زیان برای تولیدکننده امکان پذیر نیست.

محقق: از ۴۰ سال قبل تا به امروز بارها نرخ ارز تغییر پیدا کرده است چون همیشه وضعیت مالی و ارزی دولت و شرایط تورمی کم و بیش یکسان بوده است. یعنی همه دولت ها کم و بیش به دلیل افزایش نقدینگی و تورم حاصل از آن مجبور به افزایش نرخ ارز شده اند. ما هیچ نشان و سیگنال مثبتی در

با مشکلات متعدد دست به گریبان است. به مشکلات متعدد بانک‌ها، بخشنامه‌ها و محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌های بانک مرکزی را هم باید اضافه کرد. برای مدیریت چالش پیش رو هیچ چاره‌ای نیست جز همراهی سیستم بانکی با تولیدکنندگان. بانک‌ها باید توجیه شوند و حداقل برای مدتی سخت‌گیری‌ها و بخشنامه‌های دست و پاگیر را در نظر نگیرند. باید دسترسی به منابعشان برای اعطای تسهیلات بیشتر شود. در مقابل روش‌های ارزیابی وثایق و استفاده مجدد و اعتباردهی به مشتری تسهیل گردد، بخصوص در استان‌ها.

ا ج ا ز ه
استفاده از

وثایق اشتراکی داده شود. دولت هم می‌تواند با فراهم کردن بستری مثل بازارگاه امکان خرید و فروش اعتباری را بر اساس ضمانت نامه‌های بانکی و اعتبارنامه‌ها فراهم کند. پیامد بعدی که قطعاً حتمی خواهد بود این است که بعد از حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی، به دلیل ابهام و مشکلات پیش رو، قطعاً با کاهش و انقطاع جوجه ریزی مواجه خواهیم بود. همان‌طور که می‌دانید، جوجه خروجی فرآیند جوجه کشی است و وقتی تخم مرغ نطفه دار ست شد، این فرایند به‌طور مستمر ادامه پیدا می‌کند. از این رو حتماً باید زمان اجرایی شدن سیاست حذف ارز ترجیحی از حداقل یک ماه قبل به‌طور شفاف اعلام شود تا تولیدکنندگان حتی‌الامکان جوجه اضافی یا تخم مرغ نطفه دار اضافی ست نکنند. در گذشته هم شاهد مسائل ناشی از عدم مصرف جوجه یکروزه مثل معدوم سازی

و خصوص آینده هم نداریم نمی‌بینیم. حتی می‌توان گفت به دلیل نبود شایسته‌سالاری در انتخاب مسئولین، وضعیت بدتر هم خواهد شد. پس به هیچ وجه نمی‌توان احساس کرد این جراحی اقتصادی می‌تواند در بلند مدت منافع پایداری برای تولیدکنندگان داشته باشد. آن طرف معادله هم که مصرف

کننده است، اصلاً از روز اول هیچ منفعتی نخواهد برد.

• **اسعدیان:** به نظر می‌رسد با توجه به شرایط مالی دولت و کسری بودجه هیچ چاره‌ای جز اعمال این سیاست حذف ارز ترجیحی نیست. در نتیجه شاید راهکارهایی باشد که بتوان هزینه و مشکلات این تغییر را کمتر کرد. آیا راهکارهایی وجود دارد؟

مبصری: ابتدا باید پیامدهای احتمالی حذف ارز ترجیحی را پیش بینی کرد و برای آنها راه حل ارائه داد. بنده فکر می‌کنم در مورد اولین چالش همه اتفاق نظر داریم که بحث نیاز به افزایش سرمایه در گردش است. همه هم در جریان هستیم که سیستم بانکی کشور

خصوص حذف ارز ترجیحی، واردات نهاده ها با کاهش روبرو شده است. این شرایط همه فعالین صنعت را دچار سردرگمی کرده است و نگرانی به وجود آمده است که ممکن است با کمبود نهاده ها به همراه افزایش قیمت آن روبرو شویم. در نتیجه این موضوع باید هر چه سریع تر و به طور قطعی تعیین تکلیف شده و شفاف اعلام شود تا واردکننده و تولیدکننده تکلیف خود را بدانند.

میرسلیمی: من فکر می کنم برای

جلوگیری از شوک قیمتی می توان یک برنامه پله ای برای افزایش قیمت در نظر گرفت. یعنی در مرحله اول ارز سویا نیماهی شود و به همین ترتیب در فاصله زمانی های متفاوت سایر محصولات تغییر پیدا کنند. این طرح شاید باعث کاهش فشار کمبود نقدینگی شود. اگر دولت به یکباره ارز ترجیحی را برای همه محصولات قطع کند، همه دچار مشکل می شوند و امکان دارد مخاطرات ناشی از

و غیره بوده ایم که گاهی موضوع به اشکال مختلف رسانه ای شد و حتی مشکلاتی ایجاد کرد. همچنین در حال حاضر تخم مرغ نطفه دار از خارج برای تامین بازار داخل وارد می شود. این مورد هم بلافاصله پس از اجرایی شدن طرح حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی باید قطع شود تا با مازاد عرضه جوجه یکروزه در بازار مواجه نشویم.

همان طور که همه دوستان اذعان داشتند چالش سوم کاهش مصرف و تقاضای گوشت مرغ است. بنده فکر می کنم ما با سناریویی مشابه با شرایطی که در ۳ ماه اول سال ۹۹ با آن مواجه بودیم روبرو خواهیم بود. بنابراین وزارت جهاد کشاورزی باید آمادگی لازم را داشته باشد که بستر لازم برای صادرات مازاد تولید و یا نگهداری آن به صورت ذخیره استراتژیک فراهم کند. این مهم مستلزم ایجاد زیرساخت های لازم برای تحویل اشکال جدید محصول مثل قطعات مرغ هم باید باشد.

موضوع آخر هم این است که مدت ها است به دلیل عدم شفافیت و شرایط ابهام آمیز در

شوک قیمتی بازار غیر قابل جبران و کنترل باشد.

فارغی: بنده هم با طرح آقای دکتر میرسلیمی در خصوص پله ای شدن تغییر نرخ ارز بسیار موافقم. قبلا هم پیشنهادهای به سازمان‌های ذی ربط داده شده بود که شاید بهتر است اول ارز کنجاله سویا و روغن آزاد شود که اثرات آن قابل کنترل تر است و سپس بعد از یک سال ارز ترجیحی ذرت قطع شود. این طرح کمک می‌کند که هم تولیدکنندگان هم مصرف‌کننده با افزایش قیمت تدریجی توان انطباق داشته باشند.

موضوع مهم بعدی بحث صادرات است. بنده فکر می‌کنم همین الان هم ما با مزاد تولید روبرو هستیم و باید مجوزهای لازم صادرات هر چه سریع‌تر

برای

تمرکز منابع در زنجیره‌ها خودش نوعی رانت است و انحصار ایجاد می‌کند. اما در تمام دنیا همین طوری عمل می‌کنند تا باعث توسعه صنعت و افزایش رقابت پذیری شوند.

در نتیجه خود بانک‌ها هم باید متمرکز تر عمل کنند و به جای درگیر کردن کل بانک‌ها، دو بانک به‌طور ویژه متمرکز باشند به ارائه راه حل‌های یکپارچه تامین مالی برای زنجیره‌ها. بنده معتقدم به شرط مدیریت مناسب، الان برای دولت فرصت خوبی است که یک سری اصلاحات ساختاری هم داشته باشد.

اما همان‌طور که آقای دکتر زنوز فرمودند، دولت بحث اصلاح قیمت را با بحث تورم اشتباه گرفته است. دولت اعلام می‌کند که ما ارز را آزاد می‌کنیم، اما قیمت‌ها کنترل می‌شوند. که می‌شود پیامدهای آن را حدس زد.

• **اسعدیان:** جای بحث بسیار است و می‌توان ساعت‌ها در این باره و در یاره مشکلات صحبت کرد.

ولی صفحات نشریه محدود است و وقت دوستان با ارزش. با سپاس از مشارکت شما در این گفتگو و به امید پشت سر گذاشتن این بحران با کمترین صدمات برای مردم کشورمان.

داده شود. مثلاً الان ما اجازه داریم تا سقف ۵۰ هزار تن صادرات داشته باشیم، اما تا این لحظه موفق به گرفتن مجوزها نشده‌ایم. مسئولین هم در این خصوص توان و شجاعات تصمیم‌گیری قاطع ندارند.

در سطح منطقه بزرگترین رقیب ایران برای محصولات طیور کشور ترکیه است. ما الان توان رقابت با ترکیه را داریم. حداقل این فرصت هست که تا آزادسازی قیمت‌ها از مزیت فعلی استفاده کرد.

موضوع تمرکز در تامین منابع هم بسیار مهم است. ما مطالعاتی در خصوص ساختار صنعت در کشورهای مختلفی مثل برزیل و ترکیه داشتیم که حاکی از تمرکز و توزیع درست منابع بود. مثلاً به یک مرغدار کوچک وام داده نمی‌شود و مرغدار با پیوستن به زنجیره‌ها از مزایا و تسهیلات لازم برخوردار می‌شود.

فقط در ایران است که گاهی به صورت طنز بیان می‌کنیم برای یک کیلو مرغ چهار نوع وام داده می‌شود. یعنی به تک تک اجزای زنجیره تولید جداگانه و بدون مطالعه دقیق وام داده می‌شود که با بررسی و هدفمند کردن آن می‌توان هم افزایشی ایجاد کرد.

ممکن است برخی اعتراض کنند که این

یک محصول ، پنج اثر

TURBO TOX

توربو توکس

اسیدی فایر • توکسین بایندر • پره بیوتیک

کنترل کننده قارچها ، باکتری ها ، میکروتوکسینها
و حشرات ، بهبود دهنده رشد و تولید

ترکیبات :

حاوی اسید های ارگانیک و پری بیوتیک شامل :
مانان الیگوساکارید (MOS) ، مخمر ، اسید پروبیونیک ، اسید فورمیک ،
اسید سیتریک ، کلسیم فرمات ، کلسیم پروپیونات ، خاک دیاتمه
دامهای هدف : طیور ، گاو ، گوسفند و بز

Renal Cleaner

Against renal disorders

رنال کلیئر

موثر بر اختلالات کلیوی

Aromax

آرومکس

Essential Natural & Etheric Flavour Oils

راه حل مقابله با بیماریهای تنفسی

Probio Enzyme

Rich Probiotic supplement with Concentrated Enzymes

پروبیو آنزیم

- Bacillus Licheniformis + Bacillus subtilis
- Enterococcusfaecium
- Lactobacillus acidophilus

پرو بیوتیک

ترکیبات

- B-Glucanase 3.2.1.4
- B-Glucanase 3.2.1.6
- B-Xylanase 3.2.1.8
- Alpha-Amylase 3.2.1.1
- Protease
- Cellulose

آنزیم

ترکیبی منحصر به فرد از پروبیوتیک و آنزیم

نماینده انحصاری

تهران، یوسف آباد- خیابان ابن سینا- کوچه اتحادیه ۹- پلاک ۷- طبقه ۵ شمال شرقی

کد پستی: ۰۲۱۸۸۵۵۱۳۶۲ تلفن ۱۴۳۳۷۶۳۹۶۶

www.arshiadarou.com E-mail:info@arshiadarou.com

ارشیا دارو

سیاست حمایتی مشترک کشاورزی اتحادیه اروپا

دکتر امین وکیل‌باشی

دکترای رهبری استراتژیک، مدیر اجرایی شرکت آرونا، مدرس و مشاور مدیریت

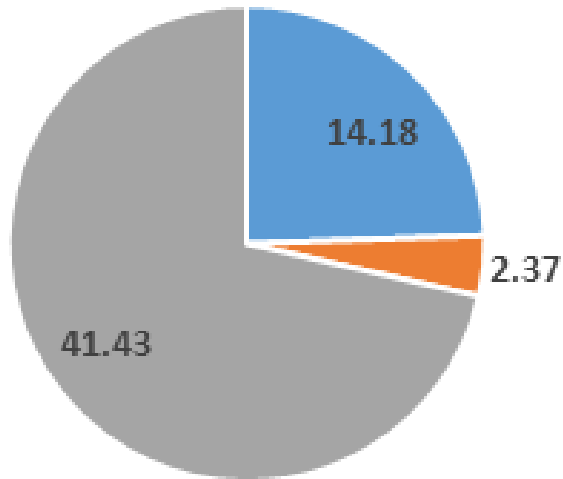

مورد نیاز صنایع بالادستی، تامین نهاده‌ها، مصرف تولیدات سایر بخش‌های صنعتی، در توسعه تجارت بین‌الملل هم‌نقش به‌سزایی دارد. از طرف دیگر سلامت و امنیت غذایی یک کشور نیز بطور مستقیم به تولیدات بخش کشاورزی وابسته است. اما بخش کشاورزی از بسیاری جهات با سایر بخش‌های اقتصادی تفاوت دارد:

مطالعه و بررسی فرآیند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته حاکی از آن است که این کشورها با درک اهمیت مزیت نسبی و رقابتی در بخش کشاورزی به‌عنوان بخش زیربنایی توسعه اقتصادی، توانسته‌اند در مسیر رشد و توسعه پایدار قدم بردارند. بخش کشاورزی در روند رشد و توسعه پایدار اهمیت بسیاری دارد. این بخش علاوه بر تامین مواد خام و اولیه

حمایت از کشاورزان در سال ۲۰۱۹ (میلیارد یورو)

■ توسعه روستایی ■ اقدامات بازار ■ حمایت های در آمدی

توزیع بودجه اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۹ (میلیارد یورو)

اقتصادی به شرایط اقلیمی و آب و هوا وابسته است؛

- فاصله ناگزیری میان زمان تقاضای محصول و عرضه آن در بخش کشاورزی وجود دارد.

- با وجود اهمیت تولید غذا، درآمد کشاورزی حدوداً ۴۰٪ پایین تر از فعالیت های

غیرکشاورزی است؛

- کشاورزی بیش از سایر فعالیت های

ایجاد بستری امن برای کشاورزان و
سودآورتر کردن فعالیت کشاورزی؛ تضمین
امنیت غذایی در اروپا؛ کمک به کشاورزان
برای تولید غذای سالم، بهداشتی و ارزان
بخش مهمی از سیاست‌های حمایتی اتحادیه
اروپا به‌شمار می‌رود

کشاورزان نمی‌توانند به سرعت تولید گندم و یا شیر را افزایش دهند.

به دلیل این شرایط نامطمئن، نقش دولت‌ها در حمایت بخش کشاورزی و به خصوص کشاورزان برجسته‌تر می‌شود. اتحادیه اروپا طی ۶۰ سال گذشته به منظور پاسخگویی به نیاز غذایی کشورهای عضو خود و همچنین استفاده از منابع طبیعی سرشار در

این قاره، حمایت‌های متعددی از بخش کشاورزی را در دستور کار قرار داده است. کمیسیون کشاورزی اتحادیه اروپا مسئولیت اصلی توسعه بخش کشاورزی کشورهای عضو

این اتحادیه را بر عهده دارد. این کمیسیون با استفاده از سیاست مشترک کشاورزی (CAP) اقدام به حمایت از تولیدات کشاورزی می‌کند. هدف‌های اصلی این سیاست مشترک را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:

- حمایت از کشاورزان و بهبود بازدهی کشاورزی به منظور تامین پایدار غذای ارزان؛
- پشتیبانی از کشاورزان اتحادیه اروپا برای رسیدن به سطح رفاه قابل قبول؛

- رویارویی با تغییرات اقلیمی و مدیریت پایدار منابع طبیعی؛

- حفاظت از نواحی روستایی و چشم‌اندازهای طبیعی در سرتاسر اروپا؛

- رشد اقتصاد روستایی با ایجاد اشتغال در بخش کشاورزی، ایجاد واحدهای کشت و صنعت و بخش‌های وابسته.

طبق برنامه‌ریزی CAP، اتحادیه اروپا به شیوه‌های زیر از کشاورزان حمایت می‌کند:

- حمایت‌های درآمدی از طریق پرداخت‌های مستقیم که ثبات درآمدی کشاورزان را تضمین

می‌کند و به کشاورزان برای ارائه خدمات عمومی که بازار برای آن بهایی نمی‌پردازد، مانند حفاظت از نواحی روستایی و محیط زیست، پاداش می‌دهد.

- اقدامات بازار برای رویارویی با شرایط سخت بازار، مانند کاهش ناگهانی تقاضا به دلیل مشکلات مختلف و یا کاهش شدید قیمت به علت عرضه بیش از حد کالا به طور موقت.

- اقدامات توسعه روستایی از طریق برنامه‌های ملی و منطقه‌ای برای برطرف‌سازی نیازهای خاص و یا مقابله با چالش‌هایی که نواحی

روستایی با آن روبرو هستند. در سال ۲۰۱۹، میزان این کمک‌ها بالغ بر ۵۸ میلیارد یورو بود.

با توجه به اینکه در سال ۲۰۱۹، کل بودجه اتحادیه اروپا ۱۶۰ میلیارد یورو بوده است، اهمیتی را که این اتحادیه برای بخش کشاورزی و تامین غذای ارزان و سالم برای مردم قایل است، بیشتر به چشم می‌آید:

حمایت‌های درآمدی از طریق پرداخت مستقیم

این حمایت‌ها به منظور رسیدن به هدف‌های زیر انجام می‌گیرد:

- ایجاد بستری امن برای کشاورزان و سودآورتر کردن فعالیت کشاورزی؛

- تضمین امنیت غذایی در اروپا؛

- کمک به کشاورزان برای تولید غذای سالم، بهداشتی و ارزان؛

- پاداش به کشاورزان برای ارائه خدمات عمومی که بازار برای آن بهایی نمی‌پردازد،

تغییرات شدید اقلیمی وابستگی منطقه به واردات را بیشتر خواهد کرد. این تغییرات، بخصوص، تولیدات دامی، و به طور مشخص تولید شیر و لبنیات را تحت تأثیر قرار می‌دهد

پس از دانشکده دامپزشکی و مواد بیولوژیک

مقرری هر ساله در صورت فعال بودن آن مقدار زمین زیر کشت تجدید می-شود. مبلغ مقرری پرداختی برای هر هکتار زمین برای همه کشاورزان ثابت است، ولی بعضی از کشورها، بسته به موقعیت زمین، مقرری متفاوتی به کشاورزان پرداخت می کنند. طبق برنامه CAP جدید، مبلغ مقرری پرداختی در کشورهای مختلف اتحادیه بایستی به تدریج تعدیل شود به گونه ای که مبلغ مقرری کمتر از ۸۵ درصد متوسط پرداختی در اتحادیه نباشد.

پرداخت مستقیم سبز (سبزگردانی) به کشاورزان پرداخت می شود که شیوه های کشاورزی منطبق با هدف های زیست محیطی و اقلیمی اتحادیه را به کار می برند. به طور تقریبی نیمی از زمین های اتحادیه اروپا زمین کشاورزی است. کشاورزان در واقع مدیران مناطق روستایی هستند که چشم اندازهای

مانند حفاظت از نواحی روستایی و محیط زیست.

کشاورزان به طور معمول بر حسب مساحت زمین زیر کشت خود از پرداخت های مستقیم بهره مند می شوند. تمام کشورهای اتحادیه اروپا باید سه نوع پرداخت مستقیم را داشته باشند: پرداخت های پایه، پرداخت هایی برای به کارگیری روش های کشاورزی پایدار یا سبزگردانی (Greening) و پرداخت هایی برای کشاورزان جوان و تازه کار.

پرداخت های پایه به افراد شاغل در بخش کشاورزی پرداخت می شود و به صورت مقرری ثابتی است که به کشاورزان اختصاص داده شده است. به طور کلی، برای هر هکتار زمین زیر کشت یک مقرری در نظر گرفته شده است. البته، در بعضی از کشورهای اروپایی سقفی برای این مقرری تعیین شده است. این

در اتحادیه اروپا، جوانانی که علاقمند به فعالیت کشاورزی هستند، برای آغاز کار، کمک‌های مالی بدون برگشت دریافت می‌کنند و از همان آغاز از حمایت درآمدی و آموزش رایگان برخوردار می‌شوند

- حفظ چراگاه‌های دائم: چراگاه‌ها به تجزیه کربن کمک کرده و از تنوع زیستی (زیست‌بوم‌ها) محافظت می‌کنند.

- اختصاص ۵ درصد از زمین‌های قابل کشت به نواحی مفید برای تنوع زیستی: درختان، پرچین‌ها و زمین‌های بایری که به تنوع زیستی کمک می‌کنند.

کمک به کشاورزان جوان: تنها ۱۱ درصد فعالان کشاورزی در اروپا در گروه سنی زیر ۴۰ سال هستند. اتحادیه اروپا بر آن است که جوانان را به فعالیت کشاورزی تشویق کند. به این منظور جوانانی که علاقمند به فعالیت کشاورزی هستند، برای آغاز کار، کمک‌های مالی بدون برگشت دریافت می‌کنند و از همان آغاز از حمایت درآمدی و آموزش رایگان برخوردار می‌شوند. در صورتی که فعالیت این جوانان در چارچوب توسعه روستایی قرار گیرد، کمک‌های

طبیعی را شکل می‌دهند و با کار خود برای همه مردم کالا تولید می‌کنند. ولی، کشاورزان به منابع طبیعی، مانند آب و زمین، وابسته هستند. فعالیت کشاورزی تحت تاثیر رویدادهای اقلیمی، وضعیت محیط زیست، تنوع زیستی و کیفیت آب قرار دارد. از طریق سبزگردانی، دولت به کشاورزانی که به حفظ منابع طبیعی و محیط زیست یاری می‌رسانند پاداش می‌دهد. کشورهای اتحادیه اروپا باید ۳۰ درصد کمک‌های مستقیم خود را به کشاورزی به سبزگردانی اختصاص دهند.

برای برخورداری از پرداخت سبزگردانی، کشاورزان باید سه معیار که به محیط زیست کمک می‌کند را رعایت کرده باشند:

- تنوع محصول: تنوع بیشتر محصول برگشت پذیری خاک و اکوسیستم را افزایش می‌دهد.

پس از دانشکده دامپزشکی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان دامپزشکی

- کارگران کشاورزی تغییراتی خواهد کرد. تا آن زمان، قوانین فعلی جاری خواهد بود. برنامه جدید CAP برای رسیدن به ۱۰ هدف تنظیم شده است:
- تضمین درآمد عادلانه برای کشاورزان؛
 - افزایش رقابت پذیری؛
 - بهبود موقعیت کشاورزان در زنجیره غذایی؛
 - آمادگی برای تغییرات اقلیمی؛
 - حفاظت محیط زیست؛
 - حفظ چشم اندازهای طبیعی و تنوع زیستی؛
 - حمایت از تجدید نسل کشاورزان
- Generational Renewal**
- داشتن نواحی روستایی سرزنده؛
 - حفاظت از کیفیت غذا و بهداشت؛
 - رشد دانش و توسعه نوآوری.

اقدامات بازار

بیشتری، از جمله وام‌های دراز مدت، به آنان خواهد شد.

علاوه بر این پرداخت‌های اجباری، کشورها ممکن است به بخش‌ها یا انواع خاصی از کشاورزی پرداخت‌های بیشتری نیز داشته باشند. این گونه پرداخت‌ها به طور معمول برای کمک به فارم‌های کوچک و متوسط، کشاورزی در مناطق دشوار و یا بخش‌هایی که درگیر مشکلات زیادی هستند، انجام می‌گیرد.

در ماه جون ۲۰۲۱، در پی مذاکرات طولانی و گسترده میان پارلمان اروپا، شورای اتحادیه و کمیسیون اروپا توافق شد که در سیاست CAP اصلاحاتی انجام گیرد. توافق در مورد اصلاحات در ۲ دسامبر ۲۰۲۱ به دست آمد و CAP جدید از آغاز سال ۲۰۲۳ به اجرا در خواهد آمد. طبق سیاست جدید، حمایت‌های مالی دولت‌ها در جهت توزیع عادلانه‌تر میان کشاورزان و

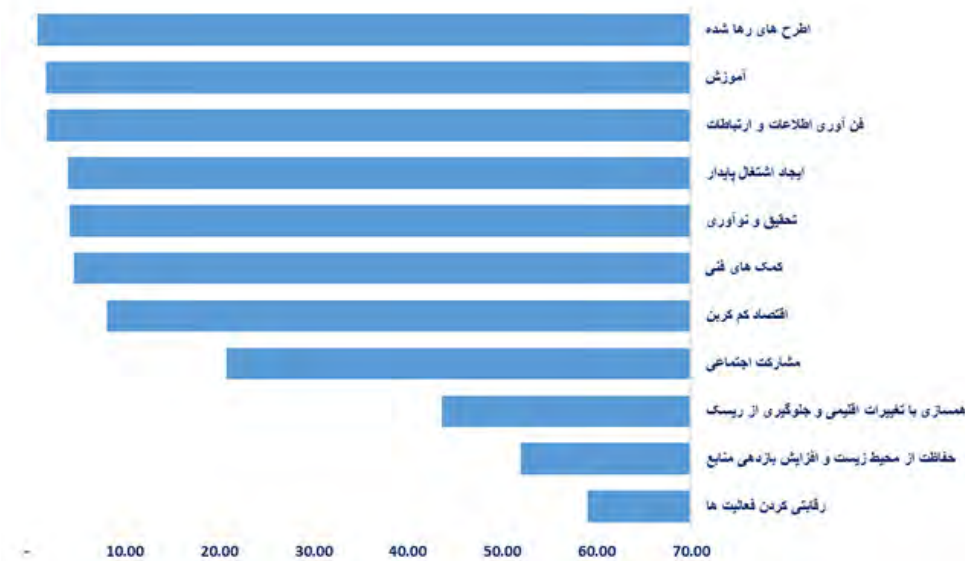
اقدامات بازار به هدف پایداری بازار، جلوگیری از بحران‌های بازار به علت رشد سریع قیمت‌ها و افزایش تقاضا و کمک به کشاورزان برای روبرویی با تغییرات بازار انجام می‌گیرد. این حمایت‌ها به دو صورت انجام می‌گیرد: الف) خرید و انبار کردن محصولات از کشاورزان، نگهداری محصولات در انبارهای عمومی تا هر زمان که ضروری باشد و فروش این محصولات در زمانی مناسب در بازار (دخالت در بازار)؛

ب) کمک به کشاورزان و دامداران برای نگهداری و انبار کردن محصولاتشان و فروش در زمان بهبود شرایط بازار (کمک برای ذخیره‌سازی). در این روش، دولت‌های بخشی از هزینه ذخیره‌سازی را به کشاورزان و دامداران پرداخت می‌کنند. هدف از این اقدامات جلوگیری از کاهش قیمت‌ها به سطحی است که تولید آنها دیگر مقرون به صرفه نباشد. این اقدامات در مورد محصولات انجام می‌گیرد که بیشتر در معرض نوسانات شدید قیمت هستند، از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، گوشت گاو و

گوساله و لبنیات.

در مورد گوشت گاو و گوساله، اگر متوسط قیمت در یک دوره از ۲۲۴۰ یورو در هر تن کمتر شود، دولت‌ها از سیاست دخالت در بازار پیروی کرده و به خرید گوشت از دامداران و انبار کردن آن می‌پردازند. علاوه بر آن، در صورت کاهش شدید متوسط قیمت و یا تغییرات عمده در هزینه تولید و یا سایر عواملی که باعث کاهش سودآوری تولید شود نیز با انبار کردن رایگان محصولات به یاری دامداران می‌آید. در شرایط خاص، مانند فراگیری یک بیماری دامی، دولت‌ها کمک‌های ویژه‌ای به دامداران عرضه می‌کنند. معافیت‌هایی نیز برای بخش دامداری، از طریق تشکل‌های دامداران، در نظر گرفته شده است.

شیر در همه کشورهای اتحادیه اروپا تولید می‌شود. تولید سالانه شیر در اتحادیه اروپا ۱۵۵ میلیون تن برآورد می‌شود. برای حمایت از بخش شیر، به هنگام اختلال در بازار، از مکانیسم‌های مختلفی استفاده می‌شود. مداخله در بازار و کمک به دامداران برای انبار

پس از تشکیل کارگروه تخصصی و ایجاد پروتکل

عضو اتحادیه می‌توانند قرارداد میان دامداران و خریداران شیر را اجباری کرده و خریداران را وادار سازند طول مدت قرارداد معینی را رعایت کنند. قرارداد بایستی قبل از تحویل شیر بسته شده باشد و موارد اساسی مانند قیمت، حجم خرید، طول مدت قرارداد، نحوه پرداخت، چگونگی جمع‌آوری شیر و شرایط فورس مازور در آن ذکر شده باشد.

این روش حمایتی در اتحادیه اروپا بر اساس رویکرد برد-برد برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، بنا گذاشته شده است. بر خلاف

کردن فرآورده‌هایشان به هنگام عدم تعادل شدید از جمله این مکانیسم‌ها است. مداخله در بازار به این صورت انجام می‌گیرد که از اول مارس تا ۳۰ سپتامبر هر سال، دامداران می‌توانند تا سقف ۱۰۹۰۰۰ تن شیر خشک و ۵۰۰۰۰ تن کره (با کیفیت مناسب از قبل تعیین شده) را برای فروش به قیمتی ثابت به دولت عرضه کنند. پس از رسیدن به این سقف، خرید تا پایان دوره به صورت مناقصه ادامه پیدا می‌کند. محصولات خریداری شده پس از این دوره از طریق مزایده به بازار فروخته

سیاست‌های حمایتی اتخاذ شده در بسیاری از کشورها دیگر منجمله ایران، سیاست حمایتی اتحادیه اروپا در راستای هدف اساسی تامین پایدار غذای ارزان، در موارد لزوم از طریق دخالت در بازار به کمک تولیدکنندگان بخش کشاورزی می‌آید.

می‌شود. کمک برای ذخیره سازی برای شیر خشک و کره به صورت پرداخت هزینه انبار و نگهداری برای یک دوره حداقل ۹۰ روزه و حداکثر ۲۱۰ روزه انجام می‌گیرد. هزینه پرداختی به طور مرسوم به صورت نرخ معینی برای هر تن محصول بعلاوه مبلغ معینی برای هر تن در روز است. علاوه بر اینها، کشورهای

اقدامات توسعه روستایی

توسعه روستایی در واقع ستون دوم حمایت دولت‌های اتحادیه اروپا از کشاورزان و دامداران است که با تقویت پایداری اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی نواحی روستایی تکمیل کننده ستون اول، یعنی حمایت‌های درآمدی و اقدامات بازار است. برنامه توسعه روستایی سه هدف عمده را دنبال می‌کند:

- تقویت رقابت پذیری فعالیت‌های کشاورزی و جنگلداری؛

- تامین مدیریت پایدار منابع طبیعی و عوامل اقلیمی؛

- دستیابی به توسعه منطقه‌ای متوازن اقتصادها و اجتماعات روستایی از جمله حفظ شغل‌های موجود و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید.

برای سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۷، مبلغ ۹۵/۵ میلیارد یورو برای توسعه روستایی در نظر گرفته شده است. کمک‌های مالی به برنامه‌های توسعه روستایی که توسط دولت‌های اتحادیه تأیید شده‌اند، پرداخت می‌شود. هر برنامه توسعه بایستی ۴ معیار از ۶ معیار زیر را داشته باشد:

- کمک به انتقال دانش و نوآوری در بخش

- کشاورزی، جنگلداری و مناطق روستایی؛
- بهبود زیست‌پذیری و رقابت پذیری همه انواع کشاورزی و توسعه فن‌آوری‌های نوآورانه کشاورزی و مدیریت پایدار جنگل‌ها؛
- ارتقاء سازماندهی زنجیره غذا، رفاه حیوانات و مدیریت ریسک در کشاورزی؛

- بالابردن بازدهی منابع و حمایت از گذار به اقتصادی با کربن کمتر و اقلیمی برگشت‌پذیر در بخش‌های کشاورزی، غذا و جنگلبانی؛
- بازیابی، حفظ و بهبود وضعیت اکوسیستم‌های مرتبط با کشاورزی و جنگلبانی؛
- گسترش مشارکت اجتماعی، کاهش فقر و توسعه اقتصادی در مناطق روستایی.

این اقدامات در چارچوب مجموعه‌ای از فعالیت و زیرفعالیت‌ها انجام می‌گیرد. بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰، بیش از ۲۰۰ میلیارد یورو، چه از طریق بودجه اتحادیه اروپا و چه از طریق بودجه ملی کشورهای عضو، به برنامه‌های توسعه روستایی اختصاص داده شد.

انجمن دامپزشکان فارو، الزودنی و جواد بیوزرنگ

دستاوردهای اتحادیه اروپا در حوزه توسعه و مدیریت بخش کشاورزی نشان داده است که سیاست مشترک کشاورزی (CAP) یکی از نمونه های موفق در اتخاذ سیاستهای اثرگذار بر این بخش در جهان است

و مدیریت بخش کشاورزی نشان داده است که سیاست مشترک کشاورزی (CAP) یکی از نمونه های موفق در اتخاذ سیاستهای اثرگذار بر این بخش در جهان است که می تواند الگوی مناسب برای توسعه بخش کشاورزی در سایر نقاط دنیا منجمله ایران نیز باشد.

ایتالیا، با اختصاص نزدیک به ۲۸ میلیارد یورو، بیشترین سرمایه گذاری در توسعه روستایی را داشته است. در همین دوره، رومانی نیز نزدیک به ۱۳ میلیارد یورو بودجه به برنامه های توسعه روستایی سرمایه اختصاص داده است. دستاوردهای اتحادیه اروپا در حوزه توسعه

محصولات همز مانی فعلی و دوقلو زایی در گوسفند و بز

PROGESPON
اسفنج داخل واژنی گوسفند

DICO
سیدر گوسفندی

NOVORMON
گنادوتروفین کوریون اسب (ECG) یا
گنادوتروفین سرمی مادیان آبستن (PMSG)

محصول Syntex آرژانتین

واردکننده: شرکت پارس فاطم

بلوار کشاورز بین کارگر و جمالزاده پلاک ۱۰۹ واحد ۲

تلفن: ۰۲۱ ۶۶۹۴۴۴۵۵

MAVICARNO

ماوی کارنو

PERSIA DAM DAROU

پرشیا دام دارو

Toxin Binder

Mold inhibitor

Acidifiers

Natural Antioxidant

Phytogetic

Enzyme

Vitamin

Amino Acid

Milk Replacer

Chelated Mineral

Phosphate

Concentrated feed

DR. ECKEL
creative solutions

Jodoco

Verveka
VEEVOEDER

INTERMEDICAL

S U P P L I E R S

www.mavicarno.com

آدرس: تهران-خیابان مطهری-خیابان لارستان-خیابان افتخاری نیا شرقی-پلاک ۱۲- واحد ۷ و ۸

ایمیل: info@mavicarno.com

تلفکس: ۸۸۹۴۲۵۴۹ - ۰۲۱

بررسی روش های ثبت داروهای دامپزشکی در کشورهای مختلف (بخش ۲، تایلند)

سودابه پرهیزکار

دکترای تغذیه طیور، مدیر کشوری شعبه شرکت بیوشم در ایران

این نوشتار دومین بخش از مجموعه بررسی روش های ثبت داروهای دامپزشکی در کشورهای مختلف است که به بررسی روش ثبت داروهای دامپزشکی در کشور تایلند پرداخته می شود. بدیهی است که شرایط قانونی، حوزه های امنیت زیستی، دغدغه ها و اولویت کشورها با هم متفاوت است در نتیجه قوانین و روش های ثبت یک کشور لزوماً نمی تواند در کشور دیگری مثرتر باشد. اما دغدغه ها، مشکلات و تجربیات مشترکی هم وجود دارد که از دل آن ها می توان راه کارها و نتایج مطلوبی نیز به دست آورد.

معرفی اجمالی کشور تایلند

کشور تایلند واقع در منطقه جنوب شرق آسیا است که از شمال غربی و غرب با میانمار، از شمال شرقی و شرق با لائوس، از جنوب شرقی با کامبوج و از جنوب با مالزی همسایه است. زبان رسمی کشور تایلندی و مذهب حدود ۹۵ درصد مردم بودایی است. نام تایلند در زبان مردم محلی برگرفته از دو لغت Thi و Land می باشد که به معنای سرزمین مردمان آزاد یا همان قوم تایی است. جمعیت این کشور حدود ۶۹'۷۷۸'۰۰۰ نفر است. تایلند تا اواسط قرن ۲۰ از کشورهای بسیار فقیر در آسیا به حساب می آمد. از اوایل قرن ۱۹ میلادی تا قبل از جنگ جهانی دوم به رغم اینکه کشورهای غرب و جنوب تایلند به تصرف انگلستان و کشورهای شمال و شرق به تصرف فرانسه درآمده بودند، اما تایلند تنها کشوری در منطقه جنوب شرقی آسیا محسوب می شد که به طور کامل مستعمره کشورهای اروپایی نشد و کشوری بی طرف باقی ماند. با این وجود استعمار تائیری پایدار بر اقتصاد کشور در سال های بعد از آن بر جا گذاشت. سال های بعد از جنگ، اقتصاد تایلند از

یک اقتصاد مبتنی بر کشاورزی به سمت اقتصادی مبتنی بر صنعت تغییر جهت داد و در نتیجه بهره روری افزایش قابل توجهی یافت. بر اساس گزارش ها از سال ۵۱ تا ۵۸ میلادی رشد متوسط ۳/۹ درصد و از سال ۵۹ تا ۷۳ رشد متوسط اقتصادی ۷/۲ درصد بود. رشد اقتصادی تایلند بین سال های ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۶ به اوج خود رسید به طوری که میانگین رشد اقتصادی در این دهه به بیش از ۹ درصد رسید. دلایل این امر، علاوه بر روندهای جهانی تغییر رویکردهای سیاستی نیز بود و سیاست گذاران برای جذب بیش از پیش سرمایه گذاری های خارجی به آزادسازی اقتصادی روی آوردند و به دخالت های خود در اقتصاد با هدف افزایش صادرات پایان دادند. در این رویکرد جدید سیاستی دیگر خبری از دادن یارانه های دولتی به کسب و کارهای صنعتی نبود و تقریباً تعرفه هایی که با هدف حمایت از تولیدات داخلی وضع شده بود همگی لغو شدند. در نتیجه این سیاست های جدید نه تنها سرمایه گذاری های مستقیم خارجی افزایش یافت، بلکه کشور با توسعه همکاری های اقتصادی خود با دیگر کشورها به خصوص

سازمان جهاد کشاورزی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی و سازمان توسعه و آشنایی کشاورزی

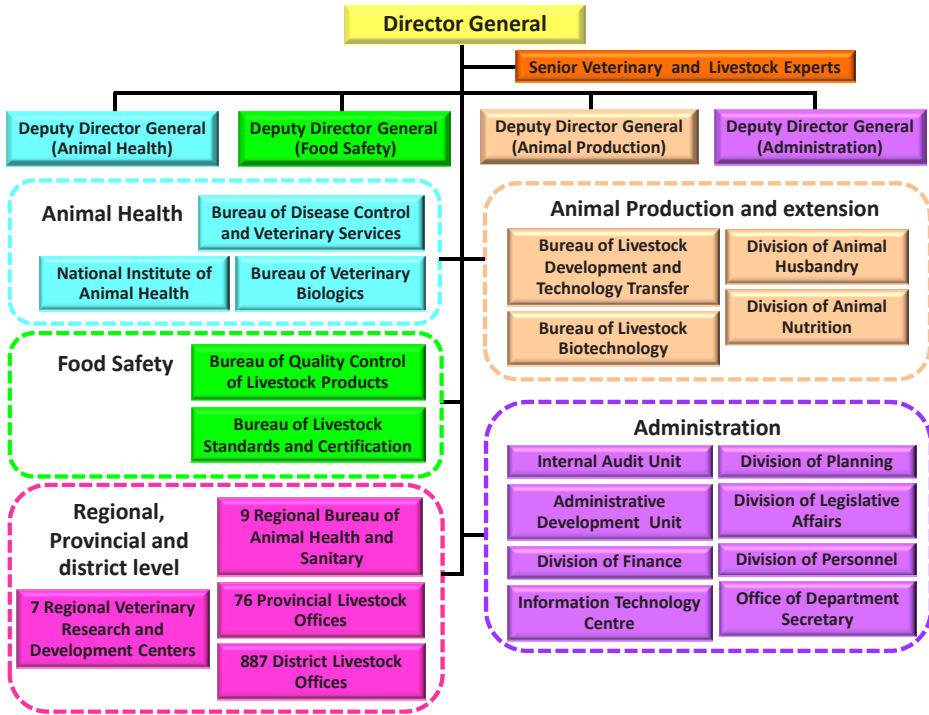

قیمت ذرت ۸ درصد و کنجاله سویا ۲۱ درصد افزایش یافت. صنایع فرآوری خوراک تایلند در ژوئن ۲۰۲۱ دادخواستی را برای کاهش تعرفه مواد اولیه خوراک وارداتی به دولت ارائه کردند. پیش بینی می شود که تولید گوشت مرغ در تایلند در سال ۲۰۲۲ در راستای بهبود تدریجی مصرف داخلی و صادرات آن، حدود ۳ درصد از سال ۲۰۲۱ بالاتر برود. از طرف دیگر انتظار می رود که دولت چین تسهیلات بیشتری برای صادرات گوشت مرغ از تایلند به چین را در سال ۲۰۲۲ تصویب کند. پس از آنکه چین واردات گوشت مرغ تایلندی را به دلیل شیوع آنفلوانزای مرغی در این کشور در سال ۲۰۰۴ ممنوع کرد، از سال ۲۰۱۷، دولت چین تاسیسات فرآوری گوشت مرغ را در تایلند ممیزی می کند. چین در سال ۲۰۱۸ این ممنوعیت را لغو کرد و بیش از ۹ راهکار تسهیلات صادراتی را تصویب کرد. چین اکنون ۲۲ مرکز فرآوری گوشت مرغ تایلندی را از ۳۱ موردی که دارای مجوز از وزارت توسعه دام تایلند هستند را تأیید کرده است. مصرف داخلی گوشت مرغ در تایلند حدود ۷۰

کشورهای منطقه توانست به یک رشد متوازن صنعتی دست یابد. تجارت آزاد با کشورهای جنوب غربی آسیا و افزایش همکاری های منطقه ای نقش بسزایی در توسعه اقتصادی در کشور داشت و بر اساس استانداردهای دولتی تایلند تعداد ۶۰ درصدی فقیران در سال ۱۹۹۰، امروز به ۷ درصد رسیده است. در مجموع مشارکت در زنجیره تولید جهانی به تایلند امکان داد که بهره‌وری نیروی کار خود را افزایش داده و با فراگیرتر کردن جمعیت شاغل در کشور، توزیع درآمد در کشور را متوازن تر از پیش کند.

معرفی صنعت طیور تایلند

کل تولید گوشت مرغ در تایلند در نیمه اول سال ۲۰۲۱ اگرچه بسیار کمتر از میانگین نرخ رشد سالانه ی قبل از شیوع کووید ۱۹ بود، ولی در حدود ۱ درصد افزایش داشت. افزایش قیمت دانه های خوراکی منجر به افزایش هزینه های تولید مرغ های گوشتی در نیمه اول سال ۲۰۲۱ شد که نسبت به مدت مشابه در سال قبلش، ۱۲ درصد افزایش یافت.

جدول شماره ۱

است. بر این اساس انتظار می رود مصرف گوشت مرغ در سال ۲۰۲۲ بیش از ۳ درصد افزایش یابد.

صادرات گوشت

مرغ خام (بدون احتساب پنجه) حدود ۳۵ درصد از کل صادرات گوشت مرغ را در تایلند تشکیل می دهد و در نیمه اول سال ۲۰۲۱ حدود ۹ درصد افزایش یافته است. صادرات گوشت مرغ خام به ژاپن که ۵۵ درصد از کل صادرات گوشت مرغ خام را تشکیل می دهد در سال ۲۰۲۱ حدود ۲۵ درصد افزایش یافته است. صادرات مرغ شور (۷ درصد از کل

کل تولید گوشت مرغ در تایلند در نیمه اول سال ۲۰۲۱ اگرچه بسیار کمتر از میانگین نرخ رشد سالانه ی قبل از شیوع کووید ۱۹ بود، ولی در حدود ۱ درصد افزایش داشت

درصد از کل تولید این کشور را شامل می شود. در نیمه اول سال ۲۰۲۱، مصرف داخلی گوشت مرغ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۰، حدود ۴ درصد افزایش

یافت. همه گیری کووید-۱۹ و توقف گردشگری تأثیر قابل توجهی بر مصرف گوشت مرغ در این کشور داشته است. فعالیت های خدمات غذایی در نیمه اول سال ۲۰۲۱ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۰ حدود ۱۴ درصد کاهش یافته است و تعداد گردشگران خارجی از ۸۸۲۰۰۰ گردشگر در مدت مشابه در سال ۲۰۲۰ به حدود ۱۱۲۰۰ گردشگر کاهش یافته

Legislation

Animal Feed Quality Control Act B.E. 2558 (2015)

License	<ul style="list-style-type: none"> FBO : produce, import, sell Duties of licensees
Quality control	<ul style="list-style-type: none"> Registration Standards, regulations
Certificates	<ul style="list-style-type: none"> GMP, HACCP Guarantee practices in feed system
Official control	<ul style="list-style-type: none"> Verify compliance with regulation Ensure feed safety Prevent risks to animals and humans

ثبت محصول جدید

سازمان مسئول	دیپارتمان توسعه دام ، وزارت زراعت و تعاون تایلمند
مدارک مورد نیاز	گواهی فرمول، دیتا شیت، مشخصات بسته بندی، لیبل، آنالیز، تایید شده، گواهی آنالیز، روش آنالیز، فرآیند تولید، گواهی تولید و فروش، عکس سایت تولید، تصویر بسته بندی، تصویر محصول
مدت زمان فرایند ثبت محصول	شش ماه
اعتبار ثبت محصول	نامحدود
تجدید ثبت	غیر ضروری

بازار گوشت مرغ تایلمند یک بازار بسیار محافظت شده است که در آن دولت فقط اجازه واردات انواع خاصی از گوشت مرغ را می دهد. دولت تایلمند عملاً واردات محصولات گوشت مرغ از ایالات متحده را ممنوع کرده است و

صادرات گوشت مرغ)، در نیمه اول سال ۲۰۲۱ نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۰ به دلیل رقابت برزیل و اوکراین، ۱۱ درصد کاهش یافت. پیش بینی می شود که کل صادرات گوشت مرغ در سال ۲۰۲۱ از سال ۲۰۲۰ تنها حدود ۲ درصد و در سال ۲۰۲۲ به ۳ درصد افزایش

ثبت مواد افزودنی خوراک دام و طیور در کشور تایلند

دپارتمان توسعه دام (DLD) و وزارت زراعت و تعاون تایلند (MOAC) دو مقام اصلی مسئول برای مدیریت و کنترل خوراک دام و طیور است. با رشد فوق العاده در تجارت خوراک، یک واحد دولتی جدید به نام بخش کنترل خوراک دام، طیور و محصولات دامپزشکی در داخل DLD در ۲۶ سپتامبر ۲۰۱۳ تأسیس شد. این واحد مسئول کنترل خوراک دام و طیور، افزودنی های خوراک و مواد خطرناک برای استفاده در تولید دام می باشد. با توجه به پیشرفت سریع فناوری و همچنین نوآوری در خوراک دام، مشاغل مرتبط با خوراک دام در تایلند به طور قابل توجهی گسترش یافته است. در این ارتباط قانون کنترل کیفیت خوراک دام تحت عنوان B.E. ۲۵۵۸ در روزنامه سلطنتی تایلند اعلام شد که در ۵ مارس ۲۰۱۵ لازم الاجرا شد. در جدول زیر کلیه مدارک و اطلاعاتی که برای ثبت یک محصول در کشور تایلند مورد نیاز است را ملاحظه می کنید. لازم به ذکر است که ثبت یک داروی دامپزشکی حدود ۶ ماه طول می کشد و مدت اعتبار آن نامحدود خواهد بود.

تعرفه های بالای واردات (۳۰ درصد برای گوشت خام یا منجمد و ۴۰ درصد برای گوشت مرغ پخته) و هزینه مجوز واردات برای محصولات خام (حدود ۲۰۸ دلار آمریکا در هر تن) کمک می کند تا بازار تولیدات داخلی در برابر واردات حفظ شود. میزان تولید تخم مرغ کشور تایلند از ۳۵۵۰۰۰ تن در سال ۱۹۷۱ به ۱٫۱۱ میلیون تن در سال ۲۰۲۰ افزایش یافته است یعنی تولید تخم مرغ با نرخ متوسط سالانه ۲٫۵۵ درصد رشد کرده است.

گوشت مرغ به دلیل قیمت پایین تر نسبت به گوشت خوک و گاو و تنوعی که در روش های پخت و پز دارد، محبوب ترین گوشت در بین مصرف کنندگان تایلندی است. مصرف داخلی گوشت مرغ در تایلند به دلیل افزایش مصرف سرانه و گسترش شهرنشینی از پتانسیل رشد بالایی برخوردار است.

در سال ۲۰۲۰، مصرف سرانه گوشت طیور در تایلند حدود هشت کیلوگرم به ازای هر نفر در سال بود. پیش بینی می شود مصرف گوشت طیور در تایلند تا سال ۲۰۲۵ به ۸٫۳۵ کیلوگرم برای هر نفر برسد.

آریانیک تجارت
Aryanik Tejarat

فروش
پروفرما

تامین پایدار از معتبرترین منابع دست اول

فروش تخصصی مواد اولیه اساسی و افزودنی‌های خوراک دام و طیور به شرکت‌های وارد کننده

شرکت آریانیک تجارت نماینده انحصاری

Choline Chloride
60% Corn Cob

L- Threonine
98.5%

DL- Methionine
99%

L- Lysine
Monohydrochloride
98.5%

L- Lysine Sulfate
70%

ساقیا آمدن عمارت بادت

اصفهان، خیابان شیخ کلینی، خیابان عمار، کوچه شماره ۸، پلاک ۸۹
کد پستی: ۸۱۶۸۹۵۴۵۸۱
info@aryaniktejarat.com
۰۳۱-۹۱۰۵۶۰۸۰
aryaniktejarat.com

مراجع داروسازی و فارماکوپه‌های رایج (بخش ۲)

دکتر مجید محسنی

متخصص صنعت داروسازی داروهای دامپزشکی، عضو کمیته دارویی نظام دامپزشکی، همکاری با سازمان دامپزشکی کشور در تدوین و تالیف کتاب‌های «جی ام پی در کارخانه‌های داروسازی» و «اصول تضمین کیفیت در صنعت مکمل سازی»

Exclusive آزمایشی که بر روی مواد اولیه صورت می‌گیرد تست شناسایی است. این آزمایش برای تعیین هویت ماده اولیه با استفاده از طیف جذب مادون قرمز و مقایسه آن با طیف IR استاندارد و مرجع USP انجام می‌شود. از طرف دیگر چون طیف جذب UV حد عالی اختصاصی بودن برای شناسایی را ندارد هنگامی که این دو آزمایش اسپکتروفتومتری UV و IR کنار هم انجام شوند باندهای جنبی IR و UV که مخصوص گروه‌های عاملی می‌باشند برای یک ماده دارویی بخصوص و منحصر به فرد بوده و امکان خطای شناسایی را به حداقل می‌رساند.

حلالیت Solubility

در مونوگرافها عبارت حلالیت با تعاریف خاصی مورد استفاده قرار می‌گیرد، بطوریکه نسبت حلال به حل شونده مطابق جدول شماره ۱ تعریف می‌شود.

Moisture and water content

محتوای آب water content معمولا بر پایه مرطوب اشاره دارد در صورتیکه میزان رطوبت به یک پایه خشک اشاره دارد :
 $Water\ content = (total\ weight - dry$

اکسپیانها (مواد جانبی) USP-NF (Excipient and USP-NF) و

اکسپیانها (مواد جانبی) موادی هستند که تاثیرات دارویی نداشته ولی به کمک آنها می‌توان اشکال دارویی را به شکل مورد نظر و دلخواه فرموله کرد در واقع مواد جانبی موادی هستند که در کنار مواد فعال دارو فرموله شده و برای اهداف زیر مورد استفاده قرار می‌گیرند: تثبیت طولانی مدت شرایط فرمولاسیون، حجیم کردن فرمولاسیون‌های جامد که حاوی مواد فعال قوی در مقادیر اندک هستند، تقویت اثر درمانی ماده فعال در شکل نهایی دارو مانند سهولت در جذب در مقادیر دارو، کاهش ویسکوزیته یا تقویت حلالیت اجزا دارو، تسهیل در جریان پذیری پودر بعنوان اثرات ضدکلوخه شدن، آنتی اکسیدان و ... افزایش عمر قفسه‌ای.

در مجموعه USP-NF مواد جانبی در بخش NF دارای مونوگراف هستند و محتویات و مندرجات مونوگرافهای آنها شبیه مونوگراف مواد اولیه می‌باشد.

برخی از تعاریف و اصطلاحات در مونوگرافها

تست شناسایی Identification Test

بدون شک اولین و قطعی‌ترین Most

انجمن داروسازان ایران، آموزش و بهداشت، جمهوری اسلامی ایران

Descriptive item	Part of Solvent Required for one part of solute
بسیار محلول very soluble	1 Less than
به آسانی قابل حل freely soluble	10 to 1 From
قابل حل soluble	30 to 1 From 10
کم محلول sparingly soluble	100 to 30 From
کمی محلول slightly soluble	1000 to 100 From
بسیار کم محلول very slightly soluble	10000 to 1000 From
عملاً نامحلول practically insoluble or in soluble	10000 Greater than or equal to

جدول شماره ۱

می‌شوند به وجود می‌آید. ناخالصی‌های غیر آلی (inorganic impurities) این ناخالصی‌ها هم عمدتاً ناشی از فرآیند تولیدی می‌باشند و اغلب شامل معرف‌ها، لیگاندها، کاتالیزورها، فلزات سنگین یا باقیمانده‌های آن، نمک‌های غیر آلی، فیلترهای کمک‌کننده یا ذغال سنگ هستند. با استفاده از استانداردهای دارویی می‌توان ناخالصی‌های غیر آلی را شناسایی و اندازه‌گیری کرد.

Residual solvents:

نوع سوم ناخالصی‌ها در داروها حلال‌های باقیمانده است. این ناخالصی‌ها، باقیمانده حلال‌هایی است که در فرآیند مواد دارویی از آنها استفاده می‌شود. این حلال‌ها در ۴ گروه طبقه‌بندی می‌شوند:

حلال‌های کلاس I: این حلال‌ها مواد سرطان‌زایی شناخته شده در انسان و مواد خطرناک برای محیط زیست و استفاده از آن باید اجتناب شود.

weight) / total weight
Moisture content = (total weight – dry weight) / dry weight

Impurities ناخالصی‌ها:

به‌طور کلی اجزایی که جزو ماده تشکیل‌دهنده دارو و ماده اولیه نباشند ناخالصی محسوب می‌شوند در مواد اولیه و فرآورده‌های دارویی ۳ نوع ناخالصی وجود دارد: ناخالصی آلی (organic)، ناخالصی‌های غیر آلی (inorganic)، و باقیمانده‌های حلال‌ها (residual solvent).

ناخالصی‌های آلی (organic impurities):

این ناخالصی‌های عمدتاً مربوط به فرآیند دارو هستند و به احتمال زیاد در طول سنتز خالص‌سازی یا ذخیره‌سازی (نگهداری) ماده دارویی بوجود می‌آید. بعضی از ناخالصی‌های آلی ناخالصی‌های فرار آلی هستند که در طی سنتز مواد دارویی و با مواد کمکی که در طول تولید و فرمولاسیون‌های دارویی استفاده

حلال های کلاس II : استفاده از آنها باید محدود شود مثل مواد سرطان زای غیررسمی بر روی ژن حیوانات یا عواملی که باعث سمیت غیرقابل برگشت دیگری مثل سمیت عصبی یا تراژوژنی می شوند و حلالهای مشکوکی که سمیت قابل برگشت دارند.

حلال های کلاس III : حلال هایی با قدرت سمیت کم برای انسان که حدود تماس خاصی بر اساس سلامتی نیاز ندارند حلال های کلاس ۳، میزان (PDE (permitted daily exposure ۵۰ میلی گرم یا بیشتر در روز دارند.

حلال های کلاس IV : حلال هایی هستند که اطلاعات سم شناسی کافی بر آنها در دسترس نمی باشد. برای شناسایی هر ناخالصی به یک رفرنس استاندارد نیاز داریم. (در این نوشتار در بخش رفرنس استاندارد به آن اشاره خواهیم داشت.)

مشخصات فارماکوپه USP ۲۰۲۰ ، USP₄₃ NF₃₈

این فارماکوپه ۵ جلد است و دو متمم (supplement) دارد. حاوی بیش از ۳۵۰ فصل عمومی است که راهنمایی گام به گام واضح و روشنی برای آزمایش های تعیین مقدار و روش های آنالیز ارائه می دهد. این مجموعه حاوی بیش از ۴۹۰۰ مونوگراف است که حاوی مشخصات، تست های شناسایی، قدرت، کیفیت، خلوص، بسته بندی و لیبل برای مواد اولیه و اشکال مختلف دارویی می باشد. این ورژن فارماکوپه حاوی یک بخش عمومی با براکت <۸۰۰> است که مختص داروهای خطرناک است در حالیکه فصل <۷۹۷> مختص فرآورده های استریل می باشد (آماده سازی و تولید فرآورده های استریل) حجم مطالب و به روز شدن اطلاعات به نحو چشم گیری

جلب توجه می کند بطوریکه USP₄₃ که در سال ۲۰۱۰ چاپ شد مشتمل بر ۳ جلد، ۲۲۰ سرفصل عمومی و ۴۳۰۰ مونوگراف بود در حالیکه USP2020 مشتمل بر ۵ جلد، ۳۵۰ سرفصل عمومی و ۴۹۰۰ مونوگراف می باشد. به منظور مقایسه فصل عمومی <۷۹۷> با

انجمن پاراشیتولوژی و بیوتکنولوژی دامپزشکی ایران

فرآیند اسپتیک، ایزولاتورها، تست مدیا فیل و چالش های آن، ترمینال استریلیزاسیون ظروف یک دوزی چند دوزی، روش های استریل، بسته بندی، انتقال و جابجایی و سیستم HVAC که هوای اتاقهای تمیز با کلاس A,B,C,D را طبقه بندی می کند بحث و صحبت می شود.

فصل عمومی <۸۰۰> ذکر این نکته ضروری است که در فصل عمومی <۷۹۷> موضوع محافظت از سلامت بیماران با کاهش آلودگی میکروبی ناشی از محیط غیرتمیز و اندو توکسین ها مطرح می شود. در این بראکت طبقه بندی اتاق های تمیز از نظر تعداد ذرات،

ایمنولوژیک، رادیو داروها، مواد جراحی و آماده سازی همیو پاتی می باشد.

جلد چهارم : ضمائم و طیف مرجع مادون قرمز و فهرست مطالب

جلد پنجم : فارماکوپه دامپزشکی بریتانیا BP-VET

جلد ششم : نسخه CD-ROM

نشنال فرمولاری NF بریتانیا و نشریات مربوطه حاوی اطلاعاتی در مورد تجویز، علائم و عوارض جانبی و هزینه تمام داروهای موجود در سرویس بهداشت ملی می باشد.

فارماکوپه اروپا

(European pharmacopoeia) EP

اولین جلد فارماکوپه اروپا در سال ۱۹۶۹ بنیان نهاده شد و در سال ۲۰۱۹ آخرین ورژن آن (چاپ دهم) EP (PH.EUR.) 10 Th edition به مرحله چاپ و انتشار رسید. ۳۹ کشور عضو اتحادیه اروپا از آن پیروی می کنند و در ۱۳۰ کشور جهان بطور رسمی از آن استفاده می شود. این فارماکوپه به دو زبان انگلیسی و فرانسه هر سه سال یکبار منتشر می شود و اطلاعات مهم داروها و مواد اولیه را ارائه می دهد آخرین اطلاعات شامل ۲۴۴۷ مونوگراف، ۳۷۸ متن عمومی (general texts) شامل مونوگراف و روش های آنالیز ۲۸۰۰ شرح معرف ها و مواد شیمیایی (description of reagents) از جمله مواد دارویی فعال (APIs) مواد جانبی و گیاهان دارویی می باشد. هدف فارماکوپه اروپا ارتقاء سلامت عمومی با ارائه استانداردهای مشترک شناخته شده برای کیفیت داروها و اجزاء تشکیل دهنده آنهاست. چنین استانداردهایی باید بعنوان پایه ای برای استفاده ایمن از داروها برای بیماران مناسب باشد. این فارماکوپه تا دسامبر ۲۰۲۲ بصورت ON LINE قابل دسترسی است.

در مورد فصل <۸۰۰> که مربوط به داروهای خطرناک است یادآوری می نماید سالانه بیش از ۸ میلیون نفر در مراکز بهداشتی ای مشغول به کار هستند که در معرض داروهای خطرناک قرار می گیرند بطوری که سالیانه بیش از ۱۲ میلیارد دوز دارویی خطرناک تهیه، تامین و جابجا میشود. ریسک هایی که این داروها دارند عبارتند از آسیب های ژنتیکی به DNA، سرطان، ناباروری، ضایعات جنینی، ناقص الخلقه زائی، کم موئی، مسمومیت های قلبی عروقی، آسیب های کلیوی، کاهش شنوایی و ... فصل عمومی <۸۰۰> به این گروه از داروها اختصاص دارد.

سایر فارماکوپه های معتبر

فارماکوپه بریتانیا

(British pharmacopoeia) BP

مجموعه فارماکوپه بریتانیا در سال ۱۸۶۴ بنیان نهاده شد و آخرین ورژن آن در سال ۲۰۲۰ به مرحله چاپ و انتشار رسید، این فارماکوپه مشتمل بر مجموعه ای از مواد اولیه و داروهای ساخته شده می باشد که در حال حاضر بصورت سالیانه و با نام BP-NF که استانداردهای دارویی انگلستان (بریتانیا) را تعریف می کند، منتشر می شود. مجموعه فارماکوپه BP حاوی یک جلد کتاب مستقل بنام BP-VET است که مونوگراف داروهای دامپزشکی در آن قابل دستیابی است. آخرین ورژن فارماکوپه بریتانیا ۶ جلد است و حدود ۴۰۰۰ مونوگراف از مواد اولیه، اکسپانها، آماده سازی فرمولاسیون ها، داروهای نهایی و طیف مرجع در آن موجود است. مندرجات ۶ جلد فارماکوپه بریتانیا بشرح زیر است:

جلد اول و دوم : مختص مواد دارویی

جلد سوم : آماده سازی فرمولاسیون، آماده سازی فرآورده های مرتبط با خون و محصولات

سازمان بهداشتی، درمانی و آموزش پزشکی

مواد مرجع و استانداردها

مواد مرجع، استانداردهای اولیه‌ای هستند که با روش‌های مطلق ایجاد شده‌اند و برای انجام آزمایش‌ها طبق فارماکوپه‌های معتبر مورد استفاده قرار می‌گیرند. اعداد و ارقام اعلام شده در رفرنس استانداردها بدون مقایسه با مواد دیگر تعیین شده است و به دلیل گران بودن این مواد معمولاً آزمایشگاه‌ها با استفاده از آن‌ها اقدام به تهیه استانداردهای ثانویه یا استانداردهای کاری secondary standards or working standards می‌نمایند.

استانداردهای مواد وابسته

(Related Substances Ref. standard):

مواد وابسته (related substances) موادی هستند که از نظر ساختار شیمیایی با یک ماده دارویی در ارتباط هستند (یا شبیه به آنها هستند) این مواد که جزو BY-productها محسوب می‌شوند خود دارای استانداردهای مرجع خاص هستند که آزمایشگاه‌های کنترل دارویی برای تعیین مقدار آنها در مواد اولیه از آن بهره می‌گیرند.

فارماکوپه بین‌المللی

IP (international pharmacopoeia)

سازمان بهداشت جهانی WHO در سال ۱۹۴۸ تاسیس شد و در سال ۱۹۵۱ نسبت به تدوین اولین فارماکوپه بین‌المللی IP اقدام نمود. این سازمان در سال ۱۹۶۷ اولین پیش نویس GMP را منتشر نمود و در سال ۱۹۷۱ متن نهایی و بازنگری شده GMP را بعنوان یک دستورالعمل برای صنایع داروسازی چاپ و منتشر نمود. در حال حاضر آخرین ورژن فارماکوپه IP که چاپ نهم (Ninth edition) آن می‌باشد در سال ۲۰۱۹ چاپ و منتشر شده و جزو فارماکوپه‌های معتبری است که در کشورهای مختلف جهان بعنوان مرجع استفاده می‌شود.

فارماکوپه‌های آلمان، فرانسه، سوئیس، کانادا، استرالیا، ژاپن نیز در گروه فارماکوپه‌های معتبر می‌باشند. و کشورهایی از قبیل چین و هند نیز دارای فارماکوپه‌های ملی معتبر می‌باشند که توسط رگولاتوری‌های کشورهای مختلف طبق ضوابط خاصی به آن‌ها استناد می‌شود.

دارویی اروپا مسئولیت اصلی حمایت و ارتقاء سلامت عمومی جامعه انسانی و حیوانات را از طریق ارزیابی و نظارت بر داروهایی که مصارف انسانی و دامی دارند را به عهده دارد.

(European food safety authority) EFSA
سازمان ایمنی غذای اروپا است که در ۲۱ فوریه سال ۲۰۰۲ بنیانگذاری شد. این سازمان با ارائه مشاوره به مدیران از طریق برقراری ارتباط در خصوص مخاطرات مواد غذایی برای مردم و با همکاری کشورهای عضو و سایر طرفهای ذینفع نسبت به ارائه یک سیستم منسجم و مطمئن به ایمنی زنجیره غذایی در اتحادیه اروپا کمک می کند. این سازمان که مستقل از نهادهای قانونگذاری (کمیسیون، شورا، پارلمان) فعالیت می کند، به دنبال یک سری از بحران‌هایی که در اواخر دهه ۹۰ (سال ۱۹۹۰) بوجود آمد راه اندازی شد و عملاً از سال ۲۰۰۲ شروع به فعالیت نمود تا منبع یک مشاوره علمی و ایجاد ارتباط در مورد خطرات

معرفی و تعاملات سه سازمان EDQM-EMA-EFSA (The European Directorate for Quality medicines) EDQM

اداره کیفیت داروها و مراقبت‌های بهداشتی اروپا است که وظیفه تهیه فارماکوپه اروپا را به عهده دارد. این اداره در سال ۱۹۶۴ تاسیس شد و سازمان مادر و بنیان‌گذار آن شورای اروپا (Council of Europe) می باشد. ماموریت EDQM کمک به حقوق اساسی انسان برای دسترسی به داروهای با کیفیت و مراقبت‌های بهداشتی به منظور ارتقاء و محافظت از سلامت انسان و حیوان است.

(European medicines agency) EMA
اژانس دارویی اروپا برای داروهای ساخته شده است (Finished products) این اژانس در سال ۱۹۹۵ تاسیس شد و بنیانگذار آن پارلمان اروپا می باشد EMA از نظر ماموریت و ساختار شبیه به FDA آمریکا می باشد، اژانس

متن استفاده شده در داروها استاندارد باشد به نحوی که مخاطبان، بیماران و تجویز کنندگان براحتی آنرا درک کنند شرکت می کند.

۴- آژانس (EMA) به عنوان بخشی از مسئولیت های خود برای نظارت بر این داروها برنامه سالیانه نمونه برداری و آزمایش را برای داروهای مجاز به مورد اجرا می گذارد.

آژانس (EMA) و EDQM سالی ۳ الی ۴ بار جهت توسعه همکاریهای استراتژیک جلسات مشترک برگزار می کنند.

EUDRALEX

EUDRALEX مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر محصولات دارویی در اتحادیه اروپا می باشد. این مجموعه مشتمل بر ۱۰ جلد به شرح زیر است.

• در مورد محصولات مورد استفاده در

انسان

جلد ۱: قوانین دارویی

جلد ۲: اطلاع به متقاضیان شامل (روش های مجوز بازاریابی، محتوای پرونده متقاضیان، رهنمودهای گاید لاین ها)

جلد ۳: گایدلاین ها

• در مورد محصولات دامپزشکی

جلد ۴: GMP

جلد ۵: قوانین دارویی

جلد ۶: توجه و اطلاع به متقاضیان

جلد ۷: گاید لاین ها

جلد ۸: حداکثر مجاز باقیمانده

جلد ۹: فارماکو ویژیالانس و بررسی عوارض ناخواسته (ADR) (adverse reaction)

• در مورد محصولات دارویی برای استفاده انسان در کار آزمایشی های بالینی

جلد ۱۰: آزمایشات بالینی (clinical trial)

• متفرقه: دستورالعمل و راهنماهای مربوط به روش های خوب توزیع GDP محصولات دارویی برای استفاده در انسان.

مرتبط با زنجیره غذایی باشد. این تشکیلات بطور قانونی توسط اتحادیه اروپا تحت قانون عمومی غذا آئین نامه ۱۷۸/۲۰۰۲ تاسیس گردید.

آژانس دارویی اروپا EMA و اداره کیفیت داروها EDQM بطور مشخص در ۴ زمینه با یکدیگر همکاری دارند

۱- گروههای کاری مرتبط با کیفیت آژانس، مانند گروه کاری کیفیت و گروه کاری biologic در طول تدوین بازنگری استانداردها، بطور منظم با کمیسیون فارماکوپه اروپا و گروههای علمی آن تعامل می کنند.

آژانس (EMA) بخشی از هیئت اتحادیه اروپا در جلسات کمیسیون فارماکوپه اروپا و سایر کمیته های مربوط به کار EDQM را تشکیل می دهد، به عنوان مثال کمیته راهبری گواهی نامه ها. همچنین به عنوان ناظر در جلسات گروههای علمی مرتبط با فارماکوپه شرکت می کند به همین ترتیب EDQM هم در جلسات کاری و کمیته های مربوط به کیفیت آژانس شرکت می کند به عبارت دیگر می توان چنین بیان نمود که EMA و EDQM در طول تدوین و بازنگری استانداردها بطور منظم جلسات همفکری و همکاری دارند.

۲- شرکت های متقاضی آژانس برای تأیید انطباق با مونوگرافهای فارماکوپه اروپا می توانند به EDQM مراجعه کنند.

این گواهی ها خلوص شیمیایی، کیفیت میکروبیولوژیکی یا مراحل لازم برای کاهش خطر انتقال آنسفالوپاتی اسفنجی شکل (TSE) را پوشش می دهد، این گواهی نامه ها می تواند بخشی از پرونده های درخواست را به عنوان بخشی از برنامه های مجوز بازاریابی به آژانس ارسال کند.

۳- آژانس (EMA) در کار EDQM در زمینه توسعه استانداردها و ایجاد اطمینان از اینکه

انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

آریا تجارت آفرینش ارس

☎ ۶۶۷۹۴۶۶۴

تهران سعادت آباد بلوار دریا مهری شمالی کوچه عیسی پور پ ۶ واحد ۲
Commercial@aria-tejarat.ir

افزودنی های ایتوک فردا

☎ ۶۶۹۳۲۴۴۳ ☎ ۶۶۹۴۶۸۶۴

تهران خیابان توحید کوچه نادر پلاک ۴ واحد ۳
info@etoukfarda.com

اقتصاد پژوهان آسیا

☎ ۸۸۴۴۱۱۸۳-۴ ☎ ۸۸۴۵۵۲۳۴

تهران خیابان مهری خیابان ترکمنستان نبش سرو پلاک ۲ واحد ۱۳
Varmazyar.amir@gmail.com

اکبریه

☎ ۶۶۴۶۹۸۰۱-۴ ☎ ۶۶۴۱۵۲۹۷

تهران خیابان انقلاب خیابان وصال شیرازی خیابان بزرگمهر غربی شماره ۱۰۰
info@akbarieh.com

اندیشان تجارت آسیا

☎ ۸۸۶۸۲۱۸۴ ☎ ۸۸۶۸۲۱۸۹

تهران بزرگراه چمران خیابان پل مدیریت (لاین کندرو) نبش خیابان گلها پلاک ۲۳ طبقه همکف
info@andishantejarat.com

آبی فارمد

☎ ۸۸۶۱۲۹۱۷-۱۹ ☎ ۸۸۶۱۲۹۱۶

تهران خیابان یوسف آباد پلاک ۱۳
info@abpharmed.com

آراد اریسمان

☎ ۶۶۵۸۱۱۷۴-۶۶۵۸۱۱۶۴-۶۶۵۶۶۲۳-۶ ☎ ۶۶۵۸۱۱۷۴

تهران خیابان کارگر شمالی نرسیده به بلوار کشاورز ساختمان سامان پلاک ۱۱۶۶ طبقه ۵ واحد ۵۰۲
Mansournia@gmail.com

آریانیک تجارت خلاق

☎ ۰۳۱-۹۱۰۰۶۰۸۰ ☎ ۰۳۱-۹۱۰۰۶۰۸۱

اصفهان خیابان هزار جریب خیابان شیخ کلینی خ عمار کوچه ۸ پلاک ۸۹
info@aryaniktejarat.com

آرین لیو

☎ ۸۸۵۰۱۵۴۴-۸۸۵۱۰۵۲۸ ☎ ۸۸۱۷۱۲۸۵

تهران خیابان خر مشهر خیابان مرغاب کوچه ایازی پلاک ۱۹ واحد ۲۰
info@aryanleev.com

اعضای انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

آراد سامان طب

۲۲۶۱۸۴۸-۹ ☎ ۲۲۶۱۸۴۹

تهران بلوار میرداماد میدان مادر خیابان شاه نظری مجتمع اداری مادر طبقه ۶ واحد ۳۶

S.mahdhi@aradsamanteb.com

آرمان طیور پارس

۸۸۹۹۵۶۶۹ ☎ ۸۸۹۹۵۶۷۰

تهران میدان فاطمی خیابان چهلستون کوچه بوعلی سینا شرقی پلاک ۲۵ طبقه ۵ واحد ۱۴

info@atparsco.com

آرونا

۸۸۵۱۲۹۵۶ ☎ ۸۸۷۶۷۷۷۱

تهران خیابان خرمشهر خیابان عربعلی خیابان ششم پلاک ۵۲ طبقه ۲

info@arona-chemie.com

آرورین

۶۶۹۰۶۱۵۰ ☎ ۵۸۴۱۲۰۰۰

تهران خیابان توحید خیابان فرمت شیرازی نرسیده به اسکندی پلاک ۱۷۰ واحد ۱

info@arvinparvar.com

آریا دالمن

۶۶۹۱۰۹۴۶ ☎ ۶۶۹۱۴۹۷۱-۸۰

تهران خیابان آزادی نبش خیابان اسکندری شمالی ساختمان ۲۴۱ طبقه ۷ واحد ۴

info@aryadalman_co.com

آرین رشد ایرا

۴۲۹۱۸۱۰۵ ☎ ۴۲۹۱۸۰۰۰

تهران بزرگراه همت خیابان شیراز جنوبی بلوار علیخانی ۲۰ متری گلستان پلاک ۱۴ طبقه ۴ واحد ۴۰۴

info@arairan.com

آگرو خوراک دام، طیور

۶۶۹۳۴۷۹۸ ☎ ۶۶۵۷۵۹۰۱-۲

تهران خیابان جمالزاده شمالی بالاتر از بلوار کشاورز روبروی اداره پست پلاک ۴۵۸ واحد ۲

info@agrofeed.ir

آوا تجارت صبا

۲۲۶۷۲۰۲۰ ☎ ۲۹۴۷۱۰۵۷-۲۲۶۸۶۳۱۰

تهران قیطریه نبش روشنایی پلاک ۷۱

ats.co.ir@hotmail.com

آویواک واریان

۶۶۹۴۳۴۳۰ ☎ ۶۶۹۴۳۴۲۰

تهران خیابان شهید بدالله امیرلو نبش خیابان شهید طوسی پلاک ۱۱۵ واحد ۵

info@avivacvarian.com

آرمان دانه پردیس

☎ ۸۸۷۱۵۱۳۷

تهران خیابان ولیعصر، پلاک ۲۰۴، طبقه دوم، واحد ۸

بازرگانی کارون

۶۶۹۳۴۹۱۶ ☎ ۶۶۹۳۰۱۱۳-۶۶۹۳۳۴۵۵

تهران خیابان توحید بین بانک پارسیان و صادرات پلاک ۸۸ طبقه ۳ واحد ۹

info@karonco.com

انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

بهسان رشد آرین

۴۴۰۶۱۷۹۱ ☎ ۴۴۰۶۱۵۹۰-۱ 📍

تهران بلوار فردوس شرق خیابان وفآذر شمالی کوچه پانیز پلاک ۸ واحد ۶
info@behsanroshd.com

پادیز دشت البرز

۱۲۴ داخلی ☎ ۸۶۱۲۱۰۳۹-۴۹ 📍

تهران خیابان خرمشهر خیابان عربعلی خیابان ششم پلاک ۵۲ طبقه ۵
m.lak@padizdash.com

پارس ویتامین

۸۸۴۸۶۹۳۶ ☎ ۸۸۴۸۶۹۷۲ 📍

تهران کوی گیشا خیابان اول پلاک ۱۱ واحد ۹
parsvitmin.co@gmail.com

پارس فاطمه

۶۶۴۲۴۵۱۱ ☎ ۶۶۹۴۴۵۵ 📍

تهران بلوار کشاورز بین کارگر و جمالزاده پلاک ۱۰۹ واحد ۲
parsfatem@neda.net

پارسیان انکسیر آریا

۴۴۷۹۰۲۵۸ ☎ ۴۹۷۵۲۰۰۰ 📍

تهران جاده مخصوص کرج چهارراه ایران خودرو شهرک چیتگر شمالی خیابان احد خیابان شهید رجایی غربی پلاک ۴۵
info@parsianexir.com

پارمیس دارمان

۸۸۸۹۰۳۱۰ ☎ ۸۸۸۹۳۸۶۰ 📍

تهران خیابان کریمخان پلاک ۱۵۱ ساختمان نگین طبقه ۴ واحد ۴۶
info@parmisdarman.com

پاک گستر یزد

۸۶۰۹۵۷۸۲ ☎ ۸۸۳۳۴۱۵۲ 📍

تهران بزرگراه جلال آل احمد خیابان پروانه کوچه شانزدهم پلاک ۵
pavgostar@pavgostar.com

پایا دارویه

۸۸۵۴۱۱۰۰ ☎ ۸۸۹۹۸۸۱۹-۲۱ 📍

تهران خیابان شریعتی نرسیده به پل سیدخندان نبش کوچه اشراقی پلاک ۸۷۴ طبقه ۴ واحد ۱
sh.shahidi@payadarooyeh.com

پایا عامل تجارت

۰۴۱۳۴۴۴۷۰۲۶ ☎ ۰۴۱۳۴۴۱۲۰۷۹ 📍

تبریز خیابان دامپزشکی کوچه حمدی داروخانه دامپزشکی پارسا پلاک ۶۴
Drnorozian@gmail.com

پارارین دام

۲۲۲۲۱۲۱۵ ☎ ۲۲۲۵۸۵۰۴ 📍

تهران بلوار میرداماد جنب مسجد الغدیر پلاک ۱۲۵ طبقه ۳
Commercial@groupsana.com

پرسیا دام دارو

۸۸۹۳۱۷۸۰ ☎ ۸۸۹۴۲۵۴۹ 📍

تهران خیابان مطهری خیابان لارستان خیابان افتخاری نیا شرقی پلاک ۱۲ واحد ۸
info@persiavetco.com

اعضای انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

پیلواراد

۲۲۰۵۶۴۶۲ ☎ ۲۲۰۵۹۵۲۹ 📠

تهران، خیابان ولیعصر، روبروی پارک ملت، خیابان شهید انصاری، پلاک ۸۲، طبقه اول، واحد ۳

PILVARADCO@GMAIL.COM

تاجران مهر سامانیان

۶۶۹۳۴۹۱۶۱ ☎ ۶۶۹۳۰۱۱۳-۶۶۵۶۳۱۰۴ 📠

تهران خیابان توحید خیابان پرچم پلاک ۱۱

alaleh.karoon@karoonco.com

تامین احتیاجات دام

۲۲۲۱۵۵۱۸ ☎ ۲۲۲۱۵۵۱۸ 📠

تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از پل رومی، کوچه آج، پلاک ۱۶، واحد ۱۱

info@kd.co.ir

تعاونی کشاورزی صنایع مرغ مادر ایران

۶۶۴۲۶۵۳۹ ☎ ۶۶۴۲۳۶۱۶-۱۷ 📠

تهران خیابان توحید خیابان شهید غلامرضا طوسی پلاک ۱۲۳ طبقه ۱

psiiran@yahoo.com

ترنج بهار یارسی

۷۷۶۱۶۵۳۴ ☎ ۷۷۶۱۶۹۰۵-۷ 📠

تهران خیابان بهار جنوبی برج بهار طبقه ۷ شماره ۶۶۸

info@toran_bahar.com

تک نام پندار آریا

۲۲۹۷۷۰۴۵ ☎ ۲۲۹۷۷۰۴۳-۶ 📠

تهران اتوبان میاد شیرازی میدان هروی خیابان شهید موسوی (گلستان پنجم) پلاک ۳۷ طبقه ۴ واحد ۱

www.tmparia.com

نوسه آریان کاسین نیل

۸۸۲۱۴۶۰۳ ☎ ۸۸۶۱۶۰۰۴-۵ 📠

تهران ملاصدرا شیرازی جنوبی بهار دوم پلاک ۳۰ واحد ۷

SAMANMIAR@YAHOO.COM

تیبان

۸۸۶۶۳۰۴۹ ☎ ۸۸۶۶۳۲۸۵-۲-۳ 📠

تهران میدان ونک خیابان گاندی خیابان ۱۶ پلاک ۱۱ واحد ۹

info@tibasun.com

تیمار ماکیان

۸۸۷۲۹۱۳۲ ☎ ۸۸۴۸۲۳۷۵ 📠

تهران یوسف آباد خیابان بیستون نبش خیابان بیست و هشتم پلاک ۷۳ طبقه ۱ واحد ۲

Info@timarmakian.com

جوانه خراسان

۰۵۱۳۳۶۵۸۴۰۷۱ ☎ ۰۵۱۳۶۵۸۴۰۷۰ 📠

مشهد بزرگراه آسیایی سه راه امام هادی نبش پیامبر اعظم ۱۵ پلاک ۹

info@javanehkhurasan.com

خدمات کشاورزی هفشجان

۸۸۷۰۸۴۷۹ ☎ ۸۸۱۰۴۵۴۰-۲ 📠

تهران خ قائم مقام فراهانی خ آزادگان پلاک ۲۵ واحد ۳

Info@hafsheja-co.com

انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

خدماتی مرتع

۸۸۷۲۲۰۹۹-۸۸۷۲۲۰۸۱ ☎ داخلی ۱۰۳
تهران خ قائم مقام فراهانی، کوچه میرزا حسنی، پلاک ۱۲، واحد ۱۰
martaco68@gmail.com

دارو طب آفاق

۴۰۷۷۴۵۹۶ ☎ ۴۰۷۷۵۱۰۰-۴ ☎

آدرس: تهران-تهرانپارس خیابان حجرین عدی-بالتر از فلکه سوم-جنب بانک صادرات-پلاک ۴۱۸-طبقه سوم-واحد ۱۲
drmahimi73@gmail.com

دارو طب طبهرستان

۰۱۱۴۴۱۵۳۷۴۲ ☎ ۰۱۱۴۴۲۵۶۱۷۱ ☎

مازندران ساری بلوار پاسداران نبش کوچه پامچال ساختمان شهرآرا
info@darutebgroup.ir

داروخانه داران دامپزشکی همامک

۶۶۹۴۷۱۳۴ ☎ ۶۶۹۱۳۰۴۳-۷ ☎

تهران خیابان آزادی خیابان اسکندری شمالی تقاطع فرصت شیرازی پلاک ۵۵ واحد ۶
info@hamahangvp.com

دارویی و بهداشتی آسینه

۶۶۹۳۴۳۹۲ ☎ ۶۶۴۳۴۴۱۲-۱۳ ☎

تهران، خیابان توحید، نرسیده به میدان توحید، حد فاصل فرمت و طوسی پلاک ۷۵ واحد ۳
info@asineh.ir

دام ایلکا

۲۶۱۲۴۳۶۶ ☎ ۲۶۱۵۵۱۰۰-۲ ☎

تهران پاسداران شمالی چهارراه فرمانیه خیابان جهانخش نژاد (نارنجستان ۷) پلاک ۲۸ واحد ۲۲
info@damilka.com

دانا نگاه پارسین

۸۸۵۱۷۸۵۹ ☎ ۸۸۵۱۰۰۳۵ ☎

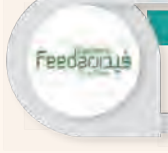
میدان توحید، خیابان فرصت شیرازی، پلاک ۱۶۳، طبقه ۲
dana@dananegah.com

دفتر علمی و تحقیقاتی بیوشم

۶۶۹۱۹۲۹۶ ☎ ۶۶۹۲۱۶۹۰ ☎

تهران خیابان آزادی نبش اسکندری شمالی ساختمان ۲۴۱ طبقه ۳ واحد ۴
parhizkar@biochem.net

رادین فیدار قرنا

۶۶۹۳۱۵۷۳ ☎ ۶۶۹۳۱۲۵۳ ☎

تهران خیابان آزادی اسکندری شمالی ساختمان یکتا پلاک ۲۱ طبقه ۴ واحد ۷
info@feedarco.com

رویان فارمد

۴۴۰۷۶۸۸۷ ☎ ۰۹۱۲۱۹۷۷۷۳۵ ☎

تهران فلکه دوم صادقیه خیابان بلوار فردوس غرب خیابان ورزی شمالی کوچه ۸ شرقی پلاک ۲ طبقه ۳
rooyanpharmed@gmail.com

سانا طب پویا

۸۸۳۴۶۵۷۲ ☎ ۸۸۳۴۶۵۷۲ ☎

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهید موسوی، بن بست اردشیر، پلاک ۴، طبقه ۱
info@sanatebpouya.com

شماره ۶ • سال چهارم • بهار ۱۴۰۱

اعضای انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

سیاهان دانه پارسیان

☎ ۰۳۱۳۲۳۰۶۸۳۰-۴۰ ☎ ۰۳۱۳۲۳۰۶۸۳۰-۷۰

تهران خیابان جی خیابان تالار پلاک ۳ ساختمان سپاهان دانه
info@sepahandaneh.com

سپند مهر پایا

☎ ۰۲۸۱۱۱۰۴۴-۲۲۵۷۹۹۴۰ ☎ ۰۲۲۵۷۹۹۳۸

تهران پاسداران خیابان اسلامی خیابان گیلان غربی پلاک ۲۱ واحد ۷
sepandmehr.paya@gmail.com

سرور فجر

☎ ۰۸۸۷۲۸۱۵-۸۸۷۲۷۶۴۴

تهران خیابان ولیعصر پایین تر از پارک ساعی برج سرو ساعی ط ۱۶ واحد ۱۶۰۶
sorur.f@neda.net

سنا دام پارس

☎ ۰۲۲۲۵۸۵۰۴-۲۲۲۲۱۲۱۵

تهران بلوار میرداماد جنب مسجد الغدیر پلاک ۱۲۵ طبقه ۳ شرقی
info@sanadampars.net

سها پارس دارو

☎ ۰۶۶۴۲۰۱۳۲-۶۶۹۲۶۰۵۱

تهران خیابان آزادی خیابان شهید رسول زارع پلاک ۱۲۰ برج کاوه بلوک A طبقه ۱۰ واحد ۴۶
d.mirzakhali@sohaparsdaroo.com

سواپارس

☎ ۰۸۸۶۰۱۱۵۱-۶۰-۸۸۳۴۵۰۴۶

تهران یوسف آباد خیابان اسدآبادی نبش خیابان ۵۴ پلاک ۴۱۲ طبقه ۳
sava@savapars.com

سوزا پارس

☎ ۰۶۶۴۲۰۲۹۹-۶۶۵۸۰۸۴۵

تهران خیابان آزادی خیابان شهید رسول زارع پلاک ۱۲۰ برج کاوه بلوک A طبقه ۱۰ واحد ۴۶
dr.h.shojaemehr@sojapars.com

سینار ادکالا

☎ ۰۲۲۰۹۶۸۱۱-۲۲۱۴۷۲۹۳-۸

تهران سعادت آباد خیابان علامه طباطبایی شمالی خیابان ۱۶ غربی پلاک ۴۸ طبقه اول واحد ۲
info@sinarad.com

شیلان طیور کالا

☎ ۰۸۸۹۰۲۲۷۲-۳-۸۸۹۲۸۷۵۰-۸۸۹۲۸۷۵۱

تهران خیابان ولیعصر بین زرتشت و فاطمی نبش کوچه میرهادی پلاک ۱۹۰۸ طبقه ۲ واحد ۱۰
Heydari5961@gmail.com

شیمی داروی پارسیان

☎ ۰۲۷۶۱۶۰۰۰-۲۷۶۱۶۰۰۰

تهران جیتگر شمالی خیابان جهاد والفجر سوم شرقی پلاک ۳
shimi-darou@yahoo.com

سبا طیور پارس

☎ ۰۴۵۳۳۷۰۰۰-۳۰۱

تهران شهرک قدس بلوار شهید ابراهیم شریفی پلاک ۱۷۲ برج رویال واحد ۲۰۴
saba.trade2014@gmail.com

انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

مجمع کشت و صنعت طیور پوران ارم

تلفن: ۴۲۱۷۶۰۰۰ | فکس: ۴۲۱۷۶۶۶۶
تهران خیابان قائم مقام فراهانی کوچه میرزا حسنی پلاک ۱۱ طبقه ۲ واحد ۴
behziarzari@gmail.com

عرشیا دارو

تلفن: ۰۴۱۳۳۲۹۵۲۰۰ | فکس: ۰۴۱۳۳۲۹۵۳۰۰

تهران خیابان ولیعصر خیابان سعدی شمالی ساختمان دکتر عطاری طبقه ۵ واحد ۱۶
info@arshia-darou.com

کریا

تلفن: ۸۸۶۵۳۲۶۴ | فکس: ۸۸۶۵۳۲۶۰۳
تهران، میدان ونک، خیابان ونک پلاک ۲۴ طبقه ۵ واحد ۲۳
info@korpa.ir

کیان فارمینو

تلفن: ۰۱۱۴۴۲۳۵۴۰۷

تهران جاده هراز کوچه آفتاب ۸۴ خیابان مدرس پلاک ۵۸۴ طبقه چهارم
INFO@KIANPHARMINO.COM

کمیته نور کالا

تلفن: ۸۸۵۲۵۷۱۰ | فکس: ۸۸۷۴۳۹۷۱
تهران خیابان شهید بهشتی خیابان مفتاح شمالی جنب کوچه دوست محمدی پلاک ۳۶ طبقه ۴ واحد ۱۳
knk@neda.net

گروه گیهان فراز کاسپین

تلفن: ۸۸۳۹۶۳۰۱ | فکس: ۸۸۳۹۶۳۱۳

تهران خیابان اسدآبادی کوچه سوم شماره ۱۰
info@caspingrp.com

گولبید

تلفن: ۸۸۶۱۲۹۱۶ | فکس: ۸۸۶۱۲۹۱۷-۱۹
تهران خیابان یوسف آباد پلاک ۱۳ طبقه ۲
info@golbid.com

گولپاد

تلفن: ۸۶۱۱۰۱۴۹ | فکس: ۸۸۲۳۰۹۱۵-۱۷

تهران بلوار مرزداران خیابان شهید اطاعتی جنوبی کوچه مهدی اول پلاک ۲۱۹ طبقه ۳ واحد ۱۰
golpad@golpadco.com

مکیان دارو

تلفن: ۸۸۰۲۰۰۹۴ | فکس: ۸۸۶۳۶۲۹۸
تهران خیابان کارگر شمالی خیابان پانزدهم پلاک ۳۴ طبقه ۱
info@makiandarou.com

مانوک سبز دشت

تلفن: ۸۸۷۵۴۱۱۹ | فکس: ۸۸۷۰۶۴۹۳

تهران خیابان خرمشهر خیابان عربعلی خیابان ششم پلاک ۵۲ واحد ۱
dr.kashanchi@gmail.com

ماوی کارنو

تلفن: ۸۸۹۳۱۷۱۵ | فکس: ۸۸۹۴۲۵۴۹
تهران خیابان مطهری خیابان لارستان خیابان افتخاری نیا شرقی پلاک ۱۲ واحد ۷
info@mavicarno.com

اعضای انجمن واردکنندگان دارو، افزودنی و مواد بیولوژیک دام

مرتج سبز دشت

تهران خیابان خرمشهر خیابان عربعلی خیابان ششم پلاک ۵۲ طبقه ۴
داخلی ۱۰۳ ☎ ۸۸۵۰۸۰۱۷-۸۸۵۰۸۴۱۷-۸۸۷۶۹۷۱۷

info@msd.co.ir

مشاوران دامین طب روز

تهران خیابان دستگردی خیابان ناجی خیابان فرزانه غربی پلاک ۳۷ واحد ۳
☎ ۲۲۹۲۰۶۶۷ ☎ ۲۲۹۲۰۱۱۸-۲۰

www.daminteb.com

مهدامین گیان

تهران میدان توحید خیابان امیرلو خیابان شهید طوسی پلاک ۱۲۱ طبقه ۶ واحد ۱۲
☎ ۶۶۵۶۱۵۲۲ ☎ ۶۴۰۷۹-۶۶۵۶۱۵۳۲

info@mahdamingroup.com

نوزان مهر

تهران جردن بلوار نلسون ماندلا خیابان گل فام پلاک ۳۲ طبقه ۳ واحد ۱۱
☎ ۲۲۰۳۵۴۰۹ ☎ ۲۶۲۰۰۸۵۵-۸

info@Nojanmehr.co

نیکان فیدار فردا

تهران خیابان آزادی خیابان اسکندری شمالی ساختمان یکتا پلاک ۲۱ طبقه ۴ واحد ۷
☎ ۶۶۹۳۱۵۷۳ ☎ ۶۶۹۳۱۲۵۳

Ni@nikanfeed.com

نیکوژن آریا

تهران میدان توحید خیابان امیرلو کوچه محمدی پلاک ۲۳ طبقه اول
☎ ۶۶۹۴۲۴۹۵ ☎ ۵۲۸۹۵

s.haghverdi@nikojane.com

ویوا پارس

تهران میدان توحید خیابان پرچم پلاک ۳۵ طبقه ۲
☎ ۶۶۴۲۳۹۹۷ ☎ ۶۶۱۲۱۱۳۱

info@vivapars.com

رشد دانه خاوران

مشهد-بلوار هاشمیه-هاشمیه ۳۰ پلاک ۵۵ طبقه اول
☎ ۰۵۱-۳۸۸۴۳۸۷۲-۳۸۸۴۳۸۵۴ ☎ ۰۵۱-۳۸۸۴۷۵۶۹

Roshddaneh@yahoo.com

دارویی آریا فارمد

تهران بلوار مرزداران خیابان شهید اطاعتی جنوبی مهدی اول پلاک ۲۱۹ طبقه ۱ واحد ۴
☎ ۸۶۰۱۷۸۴۶ ☎ ۸۸۲۳۰۹۱۷

info@aria-pharmed.com

Looking for a Safe & Powerful **DISINFECTANT**

dutrition
Chlorine Dioxide

CHLORINE DIOXIDE IS REGARDED AS THE SAFEST & MOST POWERFUL DISINFECTANT BIOCIDES. Approved by FDA, EPA, NSF, OMRI, EU and Recommended by WHO & many Agencies around the world.

CHLORINE FREE FORMULATION
5 Times stronger than chlorine and bleach solutions

EFFECTIVE AT LOW CONCENTRATIONS
It does not react with other compounds, as compared with chlorine and hydrogen peroxide

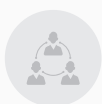
ONE MINUTE TO KILL BACTERIA, SPORES, AND VIRUSES
Chlorine Dioxide is non-carcinogenic and non-corrosive, as compared with chlorine and hydrogen peroxide

MULTI-PURPOSE USE FOR EVERYONE

تلفن: ۴۴۰۶۱۵۹۰_۴۴۰۶۱۵۹۱

بهسان رشد آرین
نماینده انحصاری شرکت DUKA هلند در ایران

- بیش از ۶۰ سال سابقه فعالیت در زمینه کشاورزی و مرتعداری، دامپروری، تجارت و تولید
- شناخته شده به عنوان یکی از بزرگترین کارخانجات مطرح در خاورمیانه
- واردات مستقیم نهاده ها و افزودنی های خوراک دام و طیور
- دسترسی به مواد اولیه در کمترین زمان ممکن به دلیل نزدیکی به بندر امام خمینی
- ظرفیت تولید بیش از ۱۵۰۰ تن در روز
- به کارگیری مدرن ترین تجهیزات و تکنولوژی روز دنیا
- تولید محصولات منطبق با استانداردهای جهانی
- همکاری با متخصصان و کارشناسان داخلی و خارجی

Neo

واکسن های قرص جوشان

برای ایجاد ایمنی در جوجه های گوشتی، مادر و تخمگذار
تجارتی علیه بیماری های نیوکاسل و برونشیت عفونی

The New Range of Effervescent Poultry Vaccines

 **Boehringer
Ingelheim**

۰۲۱-۲۳۰۵۷۲۴۹

شرکت پیلواراد

نماینده علمی و فنی شرکت مریال و بوهرینگردر ایران

